

Vzdělávání – Informace – Poradenství

Nezaměstnanost absolventů škol se středním a vyšším odborným vzděláním – 2008

**Ing. Jeny Burdová
Ing. Daniela Chamoutová**

Praha 2008

Projekt je financován Evropskou unií a rozpočtem ČR

OBSAH

1. Úvodní poznámky	3
2. Nezaměstnanost absolventů škol a politika zaměstnanosti	4
2.1. Regionální programy aktivní politiky zaměstnanosti určené pro uchazeče o zaměstnání do 25 let věku	5
3. Počty absolventů škol, počty nezaměstnaných absolventů škol, míra nezaměstnanosti absolventů škol.....	6
3.1. Počty absolventů škol	7
3.2. Celkový počet nezaměstnaných absolventů škol a jeho podíl na celkové nezaměstnanosti v zemi.....	8
3.3. Počty nezaměstnaných absolventů škol a problém definice absolventa – uchazeče o zaměstnání	13
3.4. Míra nezaměstnanosti absolventů škol	14
4. Struktura nezaměstnaných absolventů z hlediska úrovně vzdělání.....	16
4.1. Nezaměstnanost absolventů středního vzdělání s výučním listem..... (kategorie vzdělání E, H)	19
4.1.1 Nezaměstnanost absolventů středního vzdělání s výučním listem (kategorie vzdělání H).....	20
4.1.2 Nezaměstnanost absolventů nižšího středního vzdělání s výučním listem (kategorie vzdělání E)	25
4.2. Nezaměstnanost absolventů středního odborného vzdělání s maturitní zkouškou a odborným výcvikem a absolventů nástavbového studia (kategorie vzdělání L0/L5).....	29
4.3. Nezaměstnanost absolventů středního odborného vzdělání s maturitní zkouškou (kategorie vzdělání M)	33
4.4. Nezaměstnanost absolventů vyššího odborného vzdělání	39
(kategorie vzdělání N).....	
4.5. Nezaměstnanost absolventů vysokoškolského vzdělání	43
(kategorie vzdělání R, T, V)	
5. Struktura nezaměstnaných absolventů z hlediska profesní skladby	45
6. Dlouhodobá nezaměstnanost absolventů škol.....	49
7. Nezaměstnanost absolventů škol v jednotlivých krajích.....	51
8. Závěr.....	56
9. Přílohy.....	60

Projekt je financován Evropským sociálním fondem a rozpočtem České republiky.

Nezaměstnanost absolventů škol se středním a vyšším odborným vzděláním – 2008

Ing. Jena Burdová, Ing. Daniela Chamoutová

Vydal Národní ústav odborného vzdělávání, Praha 2008

Korektura: informační středisko odborného vzdělávání

1. Úvodní poznámky

Národní ústav odborného vzdělávání již mnoho let pravidelně připravuje každoroční zprávu o nezaměstnanosti absolventů středních škol se snahou podávat co nejpřesnější informace o jejím stavu a vývoji. Pozornost je věnována zejména zachycení vývojových řad, možnosti srovnávání nových údajů s předchozími lety a porovnávání situace v jednotlivých kategoriích vzdělání.

Původní sledování vycházelo z poněkud nedokonalého systému zachycování údajů na jednotlivých úřadech práce a jejich složitého přenosu do centra zpracování – na MPSV a dále na MŠMT, ÚIV i NÚOV. Postupně docházelo ke zdokonalování techniky zachycování i zpracování údajů. K přesnosti a věrohodnosti přispělo i zavedení soustavy KKO, která umožnila přejít od údajů o skupinách oborů až k jednotlivým kmenovým oborům vzdělání. V dalších letech došlo k rozšíření sběru dat na úroveň konkrétních oborů vzdělání.

Sledování nezaměstnanosti absolventů v letech 1999 až 2004 bylo zkomplikováno **nerovnoměrným příchodem absolventů na trh práce** v těchto letech. Vlivem zavedení povinné devítileté školní docházky v roce 1996 ukončil studium v roce 1999 malý počet vyučených ve tříletých učebních oborech, v roce 2000 se situace opakovala u absolventů v maturitních oborech (včetně gymnázií), mimo nástaveb pro absolventy tříletých učebních oborů, kde nerovnoměrnost nastala až v roce 2001, v roce 2003 a 2004 u absolventů VOŠ. Tento snížený přísun absolventů se projevoval (v následujícím zářijovém a dubnovém šetření) zvýšením míry nezaměstnanosti v dané kategorii vzdělání, protože míru nezaměstnanosti výrazně zvýšil podíl nezaměstnaných, kteří byli evidováni déle než dva kalendářní roky.

Do roku 2004 se do statistik o nezaměstnanosti absolventů rovněž promítal **nejednotný přístup úřadů práce k definici uchazeče o zaměstnání – absolventa**. Jednotlivé úřady práce v průběhu několika let postupně přecházely od původně používané definice odpovídající zákoníku práce k definici vycházející ze zákona o zaměstnanosti.¹ Tento přístup zkresloval údaje o nezaměstnanosti absolventů do dubna 2004.

Podle **definice odpovídající zákoníku práce** patřili mezi absolventy – uchazeče o zaměstnání ti uchazeči, jejichž **celková (kumulovaná) doba** zaměstnání v pracovním nebo podobném poměru **nedosáhla** po úspěšném ukončení studia **dvou let** (nezapočítávala se např. mateřská dovolená, pracovní neschopnost, výkon trestu, základní vojenská služba atd.). To znamenalo, že mezi absolventy – uchazeče o zaměstnání bylo zahrnováno mnoho těch, kteří absolvovali školu před více lety, a to tak dlouho, dokud se jim „nepodařilo odpracovat“ dva roky.

Podle **definice zákona o zaměstnanosti** (zákon č. 1/1991 Sb., o zaměstnanosti ve znění pozdějších předpisů) patřili mezi absolventy – uchazeče o zaměstnání pouze ti nezaměstnaní absolventi, u nichž od úspěšného ukončení studia uplynuly nejvýše dva roky. Podle této definice byl vykazovaný počet absolventů – uchazečů o zaměstnání nezanedbatelně nižší.

Nový zákon 435/2004 Sb., o zaměstnanosti, ze dne 13. května 2004, již pojem absolvent – uchazeč o zaměstnání nedefinuje, jsou zde vyčleňováni uchazeči, kterým je potřebné věnovat **zvýšenou péči při zprostředkování zaměstnání**, kam absolventi středních škol spadají v rámci kategorie – „fyzické osoby do 25 let věku“. Samostatně jsou uváděni pouze absolventi vysokých škol po dobu 2 let po úspěšném ukončení studia, nejdéle však do 30 let věku. Ve statistickém sledování jsou nadále ze strany úřadů práce a MPSV vykazovány počty absolventů škol – uchazečů o zaměstnání, a to všichni do dvou let po ukončení školy.

¹ Postupný přechod úřadů práce k novější definici uchazeče o zaměstnání – absolventa významně ovlivnil monitorování nezaměstnanosti absolventů tím, že pozdější převzetí novější definice úřadem práce uměle udržovalo vyšší míru nezaměstnanosti absolventů i vyšší počet dlouhodobě nezaměstnaných absolventů.

Snaha o získání co nejuvýstižnějšího ukazatele – **míry nezaměstnanosti absolventů** – vedla v posledních letech k rozšíření statistického sledování v této oblasti, tj. k produkci nových dat. Novými daty jsou jednak údaje o počtech absolventů – uchazečů o zaměstnání, kteří jsou „**disponibilní**“,² a jednak údaje o **počtech „čerstvých“ absolventů – uchazečů o zaměstnání**, tj. absolventů pouze z uplynulého školního roku.

V předkládané zprávě je v kapitole 3 problematika monitorování počtu nezaměstnaných absolventů a míry nezaměstnanosti vysvětlena podrobněji. Čtenáře je však nutné předem upozornit na skutečnost, že jako stěžejní údaje byly v této publikaci použity **počty „čerstvých“ absolventů – uchazečů o zaměstnání a hodnoty míry nezaměstnanosti „čerstvých“ absolventů, tedy absolventů, kteří své studium ukončili převážně v červnu 2006**. Tyto údaje jsou nejkorektnějším vyjádřením o nezaměstnanosti absolventů škol, protože nejsou zkresleny ani rozdílnými definicemi absolventů – uchazečů o zaměstnání, ani situací absolventů po uplynutí jednoho roku.

Studie se soustředí především na nezaměstnanost absolventů středních škol a vyšších odborných škol. Údaje o nezaměstnanosti absolventů vysokých škol jsou zde (vzhledem k obtížné kvantifikaci počtů absolventů vysokých škol podle soustavy KKO) uváděny pouze okrajově a je nutno je chápat jen jako doplněk.

I s vědomím, že není v možnostech tohoto materiálu poskytnout interpretaci krajských údajů (k tomu se navrhuje budování Regionálních informačních systémů o absolventech na trhu práce – RISA), se studie v kapitole 7 alespoň částečně zabývá nezaměstnaností absolventů škol v jednotlivých krajích. Stejně jako v loňské publikaci jsou zde **uváděny míry nezaměstnanosti absolventů škol v krajích**, jejichž prostřednictvím jsme se zaměřili na to, jak se absolventi škol jednotlivých krajů (z hlediska vzdělanostní a oborové struktury) uplatňují na trhu práce v celé ČR. V příloze jsou zaznamenány počty absolventů škol v krajích 2007, počty absolventů škol v krajích, kteří jsou „čerstvě“ nezaměstnaní v celé ČR a hodnoty míry nezaměstnanosti „čerstvých“ absolventů škol v krajích v dubnu 2008 podle kategorií vzdělání a skupin oborů vzdělání. Při porovnávání těchto dat mezi kraji je třeba mít na zřeteli, že hodnoty ukazatelů jsou mimo jiné ovlivněny různorodým spektrem krajských specifik (např. rozdíly mezi kraji v celkové míře nezaměstnanosti znamenají rovněž rozdílné hodnoty míry nezaměstnanosti „čerstvých“ absolventů). **Podrobnější rozpracování problematiky nezaměstnanosti absolventů v jednotlivých krajích je uvedeno na www.nuov.cz, v sekci „Kraje a trh práce“.**

2. Nezaměstnanost absolventů škol a politika zaměstnanosti

Nezaměstnanost absolventů škol je výrazně ovlivněna celkovou ekonomickou situací v zemi, celkovou nezaměstnaností, stavem nabídky volných pracovních míst a stavem mezi poptávkou a nabídkou po pracovních silách. Zároveň je ovlivněna i vzdělanostní a oborovou strukturou absolventů škol.

Absolventi tvoří jednu z rizikových skupin ekonomicky aktivních obyvatel, která se hůře uplatňuje na trhu práce. Absolventi jsou vůči ostatním uchazečům o zaměstnání znevýhodněni nedostatkem praxe, chybějícími pracovními návyky a minimem zkušeností. Jsou tak vystaveni zvýšenému riziku neúspěchu při hledání zaměstnání, který může vést ke ztrátě motivace k seberealizaci v profesní oblasti, případně k neochotě převzít zodpovědnost za svůj život a může se i projevit zvýšenou tendencí k sociálně patologickým jevům.

Aktivnímu zapojení absolventů na pracovní trh je věnována značná pozornost, a to zejména prostřednictvím poradenských systémů a využívání nástrojů aktivní politiky zaměstnanosti.

² Jde o uchazeče o zaměstnání, kteří mohou bezprostředně nastoupit do zaměstnání při nabídce vhodného pracovního místa, tj. evidovaní nezaměstnaní, kteří nemají žádnou objektivní překážku pro přijetí do nového zaměstnání.

V souvislosti s naplňováním Lisabonské strategie z roku 2000 (k modifikaci jejích cílů došlo v roce 2005), která stanovuje cíl zlepšit hospodářskou výkonnost EU, jsou od roku 2005 vytvářeny v jednotlivých členských zemích EU jednotné národní dokumenty – Národní programy reforem (koncipované na tříleté období 2005 až 2008), které mají více konkretizovat cíle v oblastech stimulace hospodářského růstu, zaměstnanosti a konkurenceschopnosti členských zemí EU. V Národním lisabonském programu (programu reforem) si vláda ČR stanovila řadu cílů a úkolů i v oblasti zaměstnanosti a vzdělávání.

Jedním ze základních úkolů je zpružnění trhu práce, které mimo jiné spočívá v modernizaci aktivní politiky zaměstnanosti v tom smyslu, aby více napomáhala rizikovým skupinám nalézat odpovídající zaměstnání a přispěla ke snížení dlouhodobé nezaměstnanosti. Jako jedna z forem pomoci mladým uchazečům o zaměstnání (ve věku do 25 let) slouží program **První příležitost**,³ realizovaný úřady práce a založený na individuálním přístupu k jednotlivým uchazečům o zaměstnání, a projekty EQUAL – k zabezpečování rovného přístupu na trh práce a Leonardo da Vinci – sloužící k výměně zkušeností a rozšíření jazykových znalostí. Absolventům pomáhají také **informační a poradenská střediska úřadů práce**, která jim poskytují poradenství v otázkách volby povolání, případně nabízejí rekvalifikační kurzy zaměřené speciálně na mladé uchazeče o zaměstnání.

V oblasti vzdělávání jsou nejdůležitějšími cíli především snaha o větší **propojení systému vzdělávání a odborné přípravy s potřebami zaměstnavatelů** (rozvoj spolupráce zaměstnavatelů a škol), reforma obsahu školního vzdělávání s důrazem na rozvoj tzv. **klíčových kompetencí**,⁴ které usnadní absolventům přechod na trh práce, dále zvýšení dostupnosti vzdělávacího systému, rozšíření přístupu k terciárnímu vzdělávání a podpora celoživotního vzdělávání. Tyto úkoly jsou řešeny v rámci projektů **PILOT S, KVALITA I, VIP Kariéra, NSK, UNIV** a dalších.⁵

Na rozvoji územní mobility se významně podílí celoevropský informační a poradenský systém **EURES**,⁶ který je implementován jako standardní servisní služba na všech úřadech práce v ČR. Zájemci o práci získávají informace o volných pracovních místech v EU, v rámci Evropského hospodářského prostoru a také ve Švýcarsku, o životních a pracovních podmínkách v těchto zemích. Systém je využitelný pro všechny věkové kategorie klientů.

Projekty a programy zaměřené na oblast zaměstnanosti a vzdělávání jsou částečně financovány z prostředků Evropského sociálního fondu.

2.1. Regionální programy aktivní politiky zaměstnanosti určené pro uchazeče o zaměstnání do 25 let věku

Kromě národní politiky zaměstnanosti existují i programy regionálního charakteru, realizované úřady práce a zaměřené na pomoc vybraným rizikovým skupinám nalézt uplatnění na trhu práce. Některé programy se věnují mladým uchazečům o zaměstnání do 25 let věku, jiné pomáhají rodičům při návratu z rodičovské dovolené, další jsou zaměřeny na starší uchazeče o zaměstnání (nad 50 let věku). V této publikaci se soustředíme pouze na programy určené uchazečům o zaměstnání do 25 let věku.

Cílem těchto regionálních programů je pomoci mladým uchazečům o zaměstnání bez praxe, nebo jen s krátkou praxí, tedy především nezaměstnaným absolventům, získat pracovní praxi, osvojit si pracovní návyky a získat potřebné praktické dovednosti. Účastníky

³ Po pilotním testování v letech 2002 a 2003 byl projekt od ledna 2004 rozšířen na všechny úřady práce v ČR. Uchazečům o zaměstnání (ve věku do 25 let a do 6 měsíců jejich evidence) je poskytováno poradenství na základě individuálního akčního plánu, které má vést absolventa k aktivnějšímu hledání zaměstnání s ohledem na jeho kvalifikační předpoklady a schopnosti a požadavky zaměstnavatelů. (Pramen: Zpráva o plnění národního lisabonského programu 2005–2008 z října 2006.)

⁴ Mezi klíčové kompetence patří komunikační dovednosti, schopnost práce s informacemi, s výpočetní technikou, jazykové znalosti, ochota učit se a celá řada sociálních kompetencí (schopnost řešit problém, rozhodovat se, nést zodpovědnost, být adaptabilní a flexibilní, schopnost týmové práce a schopnost vést).

⁵ Bližší informace o projektech PILOT S, KVALITA I, VIP Kariéra, NSK a UNIV můžete získat na www.nuov.cz.

⁶ Bližší informace na webových stránkách portálu MPSV ČR EURES.

programů realizovaných úřady práce jsou na jedné straně zájemci z řad nezaměstnaných mladých lidí do 25 let věku a na straně druhé **zaměstnavatelé**, ochotní vytvořit nová pracovní místa pro uchazeče o zaměstnání do 25 věku (a s minimem pracovních zkušeností) a schopní věnovat mladým lidem patřičnou pozornost a umožnit jim zapracování se v oboru.

Účelem většiny programů zaměřených na uchazeče o zaměstnání do 25 věku je tedy vytvoření nových pracovních míst a jejich obsazení uchazeči o zaměstnání ze skupiny **absolventů škol**. Jednotlivé úřady práce definují konkrétní podmínky, na základě nichž může zaměstnavatel požádat o **příspěvek na úhradu mzdových nákladů vzniklých v souvislosti s vytvořením nových pracovních míst pro absolventy**. Součástí podmínek je vždy obsazení nově vytvořeného pracovního místa uchazečem, kterého doporučí úřad práce, a vznik pracovního poměru (některé programy stanovují i dobu jeho trvání).

Některé regionální projekty umožňují poskytnutí příspěvku na pracovní místo vytvořené kdekoli na území ČR (např. projekty realizované úřady práce v Lounech a Jeseníku), jiné se soustředí pouze na rozvoj příslušného regionu (úřady práce v Karviné a Pardubicích se omezují na kraj, ostatní na okres). Dále se projekty liší výší příspěvku na mzdové náklady, která může být v rámci projektu poskytována (v Lounech je navíc příspěvek diferencován podle úrovně vzdělání absolventa), počtem takto podporovaných pracovních míst (v okrese Kroměříž navíc podporují pouze pracovní místa pro administrativní pracovníky) nebo blíže vymezují skupiny zaměstnavatelů, kteří mohou o příspěvek požádat. Liší se i období, pro něž je program vyhlášen, většinou jde o roky 2006 a 2007, nebo jejich část (Mělnický projekt je realizován i v roce 2008, v Jeseníku se projekt realizoval do poloviny roku 2008).

Některé projekty podporují, kromě umístění absolventů do zaměstnání, i jiné možnosti získání praktických dovedností. Mladým uchazečům, evidovaným v Mělníku, projekt Připravení do praxe nabízí také školení ECDL zaměřené na získání dovednosti práce s počítačem, které umožní získat mezinárodně platné osvědčení. Úřad práce v Jeseníku poskytuje v rámci projektu Program získání praxe a práce – cíl pro mladé příspěvek i firmám, které uspořádají rekvalifikační kurzy nebo poskytnou absolventům poradenství.

V následující tabulce je uveden přehled projektů, realizovaných úřady práce v ČR, se zaměřením na uchazeče o zaměstnání do 25 let věku.

Tabulka 2.1 Přehled regionálních programů určených pro uchazeče o zaměstnání do 25 let věku

Kraj	Úřad práce	Název programu
Středočeský	Mělník	Připravení do praxe
Jihočeský	České Budějovice	Krok z evidence
Ústecký	Louny	Start
Ústecký	Most	Absolvent
Ústecký	Ústí nad Labem	Program na vytvoření absolventských pracovních míst v organizacích veřejné správy
Liberecký	Česká Lípa	První zaměstnání - uplatnění absolventů škol na trhu práce
Pardubický	Pardubice	První nástup po skončení střední školy
Olomoucký	Jeseník	Program získání praxe a práce – cíl pro mladé
Olomoucký	Šumperk	Pomáháme vám začít
Zlínský	Kroměříž	Praxe – cesta k zaměstnání
Moravskoslezský	Karviná	Program k řešení zaměstnanosti absolventů škol bez praxe

Podrobnější informace o programech podporujících začlenění absolventů na trh práce lze získat v zákoně 435/2004 Sb., o zaměstnanosti, část V., § 104 – 120 Aktivní politika zaměstnanosti, na Integrovaném portále MPSV nebo na webových stránkách úřadů práce.

3. Počty absolventů škol, počty nezaměstnaných absolventů škol, míra nezaměstnanosti absolventů škol

K pochopení problematiky nezaměstnanosti absolventů škol a jejího monitorování je třeba se seznámit se základními pojmy a faktory, které s tímto tématem neodmyslitelně

souvisejí. V rámci této kapitoly je proto věnována pozornost ukazatelům nezaměstnanosti absolventů škol a faktorům, které nezaměstnanost absolventů škol ovlivňují.

3.1. Počty absolventů škol

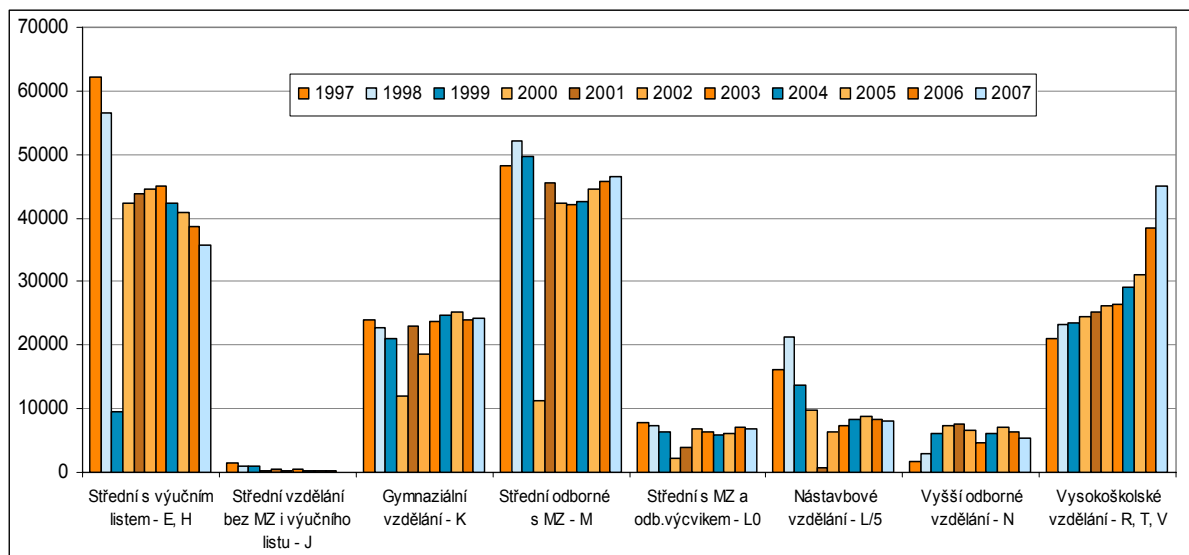
Počty absolventů škol jsou vykazovány ve statistických výkazech zpracovávaných Ústavem pro informace ve vzdělávání, přičemž sběr údajů se provádí každoročně na podzim.⁷ Vývoj počtů absolventů ovlivňuje jak počty nezaměstnaných absolventů, tak následně i míry nezaměstnanosti absolventů.

Následující graf poskytuje přehled o počtech absolventů jednotlivých kategorií vzdělání v letech 1997 až 2007. Zavedení povinné devítileté školní docházky se projevilo v poklesu absolutního počtu absolventů oborů středního vzdělání s výučním listem v roce 1999, absolventů oborů středního vzdělání s maturitní zkouškou v roce 2000 a absolventů nástavbového studia v roce 2001. V letech 2003 a 2004 se tento pokles týkal absolventů vyššího odborného vzdělání.

Úbytek absolventů středního vzdělání s výučním listem v letech 1998 až 2000 souvisel především s útlumem některých odvětví primárního a sekundárního sektoru (hornictví, hutnictví, průmysl a zemědělství) a postupným rozvojem sektoru služeb. Vzhledem k dostatku kvalifikovaných pracovních sil se v tomto období projevoval nižší zájem o absolventy středního vzdělání s výučním listem.

Počty absolventů středního vzdělání s výučním listem po roce 2000 nedosahují počtů obvyklých v devadesátých letech minulého století. Kromě klesajících počtů dětí v populačních ročnících a restrukturalizace některých odvětví se v úbytku absolventů oborů středního vzdělání s výučním listem promítl i rostoucí zájem o vzdělání v oborech s maturitní zkouškou. Při celkově nižším počtu žáků a následně absolventů středního vzdělání je patrný nárůst podílu žáků (resp. absolventů) středního vzdělání s maturitní zkouškou, a to zejména gymnaziálního vzdělání, ekonomických oborů a oborů v oblasti služeb.

Obrázek 3.1 Přehled o počtech absolventů středních a vyšších škol

⁷ Podrobnější zpracování těchto dat ukazuje, že některé školy opomíjejí do počtu absolventů zařadit i absolventy, kteří absolvovali opravné závěrečné zkoušky (tj. mezi absolventy řadí pouze ty, kteří je úspěšně vykonali v řádném termínu). Někdy je rovněž problémem správné vykazování absolventů zrušené či sloučené školy.

Tabulka 3.1 Počty absolventů škol 1997–2007

	1997	1998	1999	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007
Střední s výučním listem - E, H	62257	56463	9501	42261	43870	44483	45048	42421	40752	38559	35802
Střední vzdělání bez MZ i výučního listu - J	1572	1004	1035	219	386	265	429	322	340	205	112
Gymnaziální vzdělání - K	23987	22855	21156	11884	22900	18527	23659	24694	25309	24001	24193
Střední odborné s MZ - M	48118	52185	49613	11267	45537	42428	41987	42687	44581	45872	46511
Střední s MZ a odb.výcvikem - L0	7816	7425	6439	2192	3885	6792	6420	5962	6008	7200	6933
CELKEM	143750	139932	87744	67823	116578	112495	117543	116086	116990	115837	113551
Nástavbové vzdělání - L/5	16085	21176	13814	9741	799	6316	7272	8332	8790	8306	8142
Vyšší odborné vzdělání - N	1648	2994	6159	7460	7547	6572	4701	6075	7025	6338	5310
Vysokoškolské vzdělání - R, T, V	20 942	23262	23582	24393	25298	26273	26440	29022	31121	38462	45109

Z grafu je patrné, že do roku 2003 byly nejvyšší počty absolventů zaznamenávány u absolventů oborů středního vzdělání s výučním listem. V následujících letech snižující se počet těchto absolventů a naopak zvyšující se počet absolventů oborů středního odborného vzdělání s maturitou vedl postupně ke změně ve struktuře absolventů středních škol. Od roku 2004 jsou vykazovány nejvyšší počty absolventů u oborů středního odborného vzdělání s maturitou.

V roce 2007 ukončilo denní studium celkem 172 112 absolventů.⁸ **Nejvíce absolventů vycházelo z oborů středního odborného vzdělání s maturitou (46 511). Druhou nejpočetnější skupinu tvořili absolventi vysokých škol (45 109).** S více než desetitisícovým odstupem od absolventů oborů středního odborného vzdělání s maturitou pak úspěšně ukončili studium absolventi oborů středního vzdělání s výučním listem (35 802). Čtvrtou skupinu představovali absolventi gymnázií (24 193); dále pak následovali absolventi oborů nástavbového studia (8 142), absolventi oborů středního odborného vzdělání s maturitou a odborným výcvikem (6 933) a absolventi vyšších odborných škol – bez konzervatoří (5 310). Tradičně nejnižší byl počet absolventů středního vzdělání bez maturity i výučního listu (112).

3.2. Celkový počet nezaměstnaných absolventů škol a jeho podíl na celkové nezaměstnanosti v zemi

Počty nezaměstnaných absolventů jsou dlouhodobě sledovány úřady práce a vykazovány MPSV vždy k 30. září a k 30. dubnu příslušného roku. Hodnoty ze září jsou vždy vyšší, neboť v této době dochází ke kumulaci nezaměstnaných absolventů. Hodnoty z dubna lépe zachycují situaci absolventů na trhu práce, neboť představují určitý rovnovážný stav, kdy v průběhu několika předchozích měsíců již došlo k absorpci absolventů z června předchozího roku trhem práce.

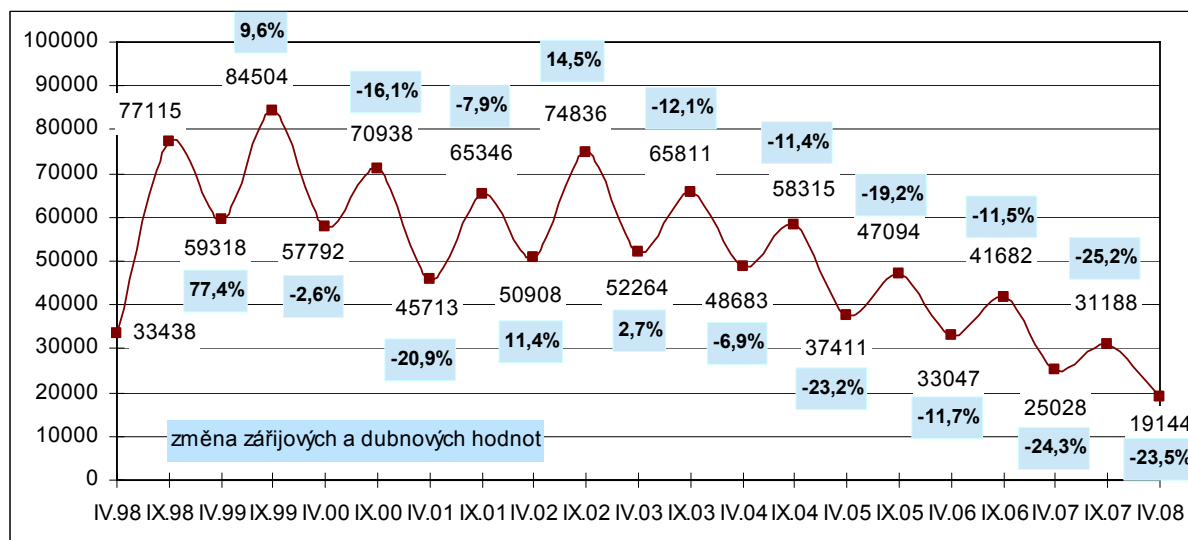
Celkový počet nezaměstnaných absolventů (a rovněž i podíl počtu nezaměstnaných na celkové nezaměstnanosti) a jeho vývoj je ovlivněn řadou faktorů:

- **Úrovní celkové nezaměstnanosti**, kdy absolventi škol jsou nepříznivým vývojem na trhu práce ohrožováni nezaměstnaností více než ostatní pracovníci a kdy rostoucí celková nezaměstnanost vede k rostoucí nezaměstnanosti absolventů, přičemž její úroveň je vždy vyšší než průměrná míra nezaměstnanosti.

⁸ Bez absolventů základních škol a kategorií vzdělání C a D.

- **Cyklem školního roku**, kdy se počet absolventů hledajících práci každoročně začne zvyšovat v červnu s koncem školního roku. Svého maxima dosahuje v září, od října se postupně opět snižuje a minimální hodnoty dosahuje v květnu.

Obrázek 3.2 Změna počtu nezaměstnaných absolventů (duben 1998–duben 2008)

- **Požadavkem několikaleté praxe** ze strany zaměstnavatelů. Na rozdíl od ostatní pracovní síly absolventi škol na trhu práce nedisponují dostatečnými praktickými zkušenostmi.
- **V některých případech i nesprávnou volbou další vzdělávací cesty absolventů základní škol**, jejichž rodiče nebo zákonní zástupci neměli dostatek informací o situaci na trhu práce (příp. podcenili význam těchto informací či nesprávně tyto informace vyhodnotili) nebo nesprávně odhadli možnosti svých dětí.

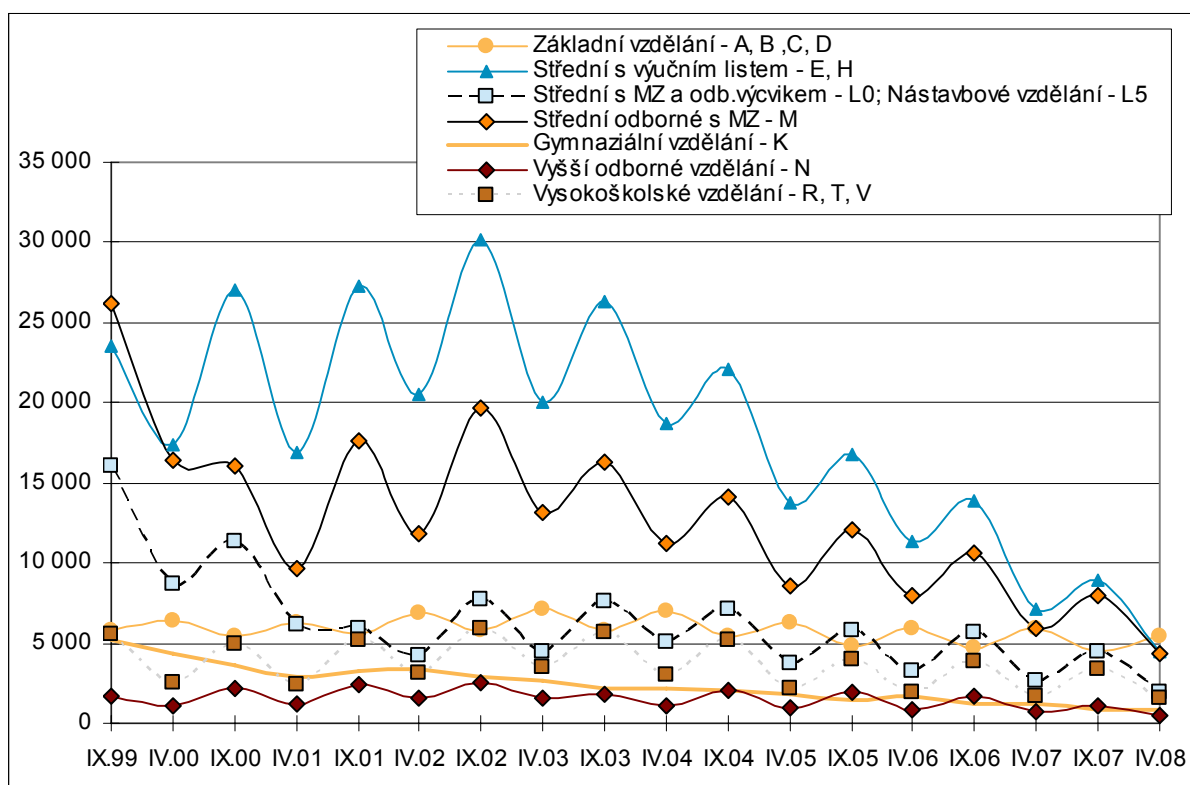
Počty nezaměstnaných absolventů lze sledovat nejen celkově, ale i v závislosti na úrovni vzdělání, kterou jednotliví nezaměstnaní dosáhli.

Nový školský zákon⁹ člení střední vzdělávání pouze podle dosahovaných stupňů vzdělání do tří kategorií (viz § 58 školského zákona): střední vzdělání, střední vzdělání s výučním listem a střední vzdělání s maturitní zkouškou. Pro podrobnější sledování vývoje počtu absolventů a především pro hlubší analýzu úspěšnosti přechodu absolventů škol na trh práce je vhodnější členění podle kategorií vzdělání KKO. Tyto kategorie lépe rozčleňují absolventy z hlediska připravenosti pro uplatnění na trhu práce.

Vývoj počtu nezaměstnaných absolventů škol v členění podle kategorie vzdělání KKO lze lépe než v tabulce sledovat na obrázku 3.3. Absolventi se středním vzděláním s maturitní zkouškou jsou zde rozděleni do tří skupin, a to na: 1. absolventy středního vzdělání s maturitní zkouškou a odborným výcvikem a absolventy nástavbového studia, 2. absolventy středního odborného vzdělání s maturitní zkouškou a 3. absolventy gymnázií.

⁹ Zákon 561/2004 Sb., o předškolním, základním, středním, vyšším odborném a jiném vzdělávání (školský zákon), účinný od 1. ledna 2005.

Obrázek 3.3 Vývoj počtu nezaměstnaných absolventů škol podle úrovně dosaženého vzdělání (září 1999–duben 2008)

	IV.00	IV.01	IV.02	IV.03	IV.04	IV.05	IV.06	IV.07	IV.08
Základní vzdělání - A, B, C, D	6 449	6 252	6886	7064	7050	6275	5882	5867	5407
Střední s výučním listem - E, H	17 425	16 954	20470	20014	18746	13732	11296	7074	4463
Střední s MZ a odb.výcvikem - L0; Nástavbové vzdělání - L5	8 671	6 108	4234	4446	5120	3783	3270	2624	1982
Střední odborné s MZ - M	16 439	9 666	11810	13121	11208	8538	7928	5877	4349
Gymnaziální vzdělání - K	4 329	2 940	3327	2607	2223	1865	1699	1216	902
Vyšší odborné vzdělání - N	1 144	1 153	1561	1573	1131	953	897	676	463
Vysokoškolské vzdělání - R, T, V	2 553	2 435	3121	3460	3029	2135	1971	1666	1534

	IX.99	IX.00	IX.01	IX.02	IX.03	IX.04	IX.05	IX.06	IX.07
Základní vzdělání - A, B, C, D	5 820	5 430	5 571	5821	5796	5449	4877	4673	4487
Střední s výučním listem - E, H	23 577	27 047	27 265	30131	26368	22074	16780	13930	8988
Střední s MZ a odb.výcvikem - L0; Nástavbové vzdělání - L5	16 008	11 290	5 953	7674	7622	7159	5836	5640	4412
Střední odborné s MZ - M	26 158	16 054	17 670	19631	16268	14165	12079	10635	7992
Gymnaziální vzdělání - K	5 153	3 674	3 265	2949	2155	2020	1436	1204	884
Vyšší odborné vzdělání - N	1 689	2 221	2 467	2574	1867	2042	1964	1658	1055
Vysokoškolské vzdělání - R, T, V	5 585	5 007	5 203	5899	5625	5241	3998	3891	3342

Pozn.:Jde o všechny evidované absolventy – uchazeče o zaměstnání

Z obrázku je zřejmé, že pravidelné kolísání v závislosti na průběhu školního roku se projevuje téměř ve všech kategoriích vzdělání. U kategorií s nejvyššími počty nezaměstnaných je zřejmý vliv zavedení povinné devítileté školní docházky ve školním roce 1995/1996, důsledkem je, že se od roku 1999 do roku 2004 dočasně snížil počet absolventů škol vstupujících do světa práce. Následkem toho se ve stejném období snižoval i počet nezaměstnaných absolventů evidovaných na úřadech práce. Za pozornost stojí i obrácený cyklus u absolventů se základní úrovní vzdělání, který způsobují předčasné odchody ze středního vzdělávání, kdy převažující část žáků toto vzdělání opouští až po ukončení prvního pololetí. Výrazně menší kolísání je patrné u absolventů vyššího odborného vzdělání, které je způsobeno tím, že část oborů vyššího odborného vzdělání trvá 2,5 nebo 3,5 roku.

U absolventů gymnázií se kolísání neprojevuje, což je zřejmě způsobeno tím, že jen část z nich vstupuje na trh práce bezprostředně po absolvování a část až v průběhu roku po předčasném odchodu z terciárního vzdělávání.

Průměrný **podíl absolventů na celkové nezaměstnanosti má od roku 1999 do roku 2007 klesající tendenci**. V roce 2000 se absolventi podíleli na celkové nezaměstnanosti v průměru 13,5 %, v roce 2003 10,6 % a v roce 2006 již pouhými 7,1 %. V roce 2007 byly hodnoty tohoto ukazatele nejnižší, v průměru se jednalo o 6,5 %.

Výrazným jevem posledních šesti let je značný pokles počtu nezaměstnaných absolventů. Tento vývoj je zřetelný zejména v zářijových hodnotách. (Zářijové počty nezaměstnaných absolventů jsou na křivce počtu nezaměstnaných absolventů lokálními maximy – díky postupnému narůstání počtu zaregistrovaných nezaměstnaných červnových absolventů v průběhu letních měsíců na úřadech práce.) Od září 2003 do září 2007 se jejich počet snížil o 34 600, což představuje pokles téměř na poloviční hodnotu. Z původních 65 800 v září 2003 klesl na 58 300 v roce 2004 a dále na 47 100 v září 2005 a 41 700 v září 2006, až na konečných 31 200 v září 2007.¹⁰

Na snižování nezaměstnanosti absolventů má vliv **zlepšující se ekonomická situace** ČR (hospodářský růst, větší nabídka volných pracovních míst, nižší celková nezaměstnanost, apod.) i fakt, že absolventi mají v posledních letech více možností pokračovat ve vzdělávání díky **rozšíření nabídky terciárního vzdělávání** a na trh práce jich tedy přechází menší část. Podstatnou roli hraje i zvýšená nabídka nových pracovních příležitostí, kterou vytvářejí **zahraniční investoři**, což potvrzuje i skutečnost, že ke snížení došlo hlavně v technických oborech (zejména ve strojírenských a elektrotechnických oborech a ve stavebnictví). Absolutní pokles nezaměstnaných absolventů je do určité míry způsoben i postupným snižováním celkového počtu absolventů vlivem nižších počtů osob v populačním ročníku.

Dalšími faktory, které ovlivnily a ovlivňují tento vývoj, jsou zejména: změna v nároku na podporu v nezaměstnanosti u absolventa,¹¹ jejíž vliv je však zmírněn tím, že absolventy k registraci na úřadě práce motivuje možnost vyhnout se placení povinného zdravotního pojištění (za registrované nezaměstnané hradí zákonné zdravotní pojištění stát), dále zrušení základní vojenské služby¹² a přechod úřadů práce na novější definici absolventa – uchazeče o zaměstnání.¹³

Na obrázku 3.4 je zachycen vývoj celkových počtů evidovaných absolventů – uchazečů o zaměstnání v posledních osmi letech. Zde je velmi dobře patrný roční cyklus nárůstu počtu nezaměstnaných absolventů v souvislosti s ukončením školního roku a poklesu jejich počtu postupnou absorpcí. Hodnoty ze září jsou vždy z celého roku nejvyšší, neboť v této době dochází ke kumulaci nezaměstnaných absolventů. Počty nezaměstnaných absolventů od června do září plynule narůstají a od září postupně klesají, přičemž v lednu a únoru je pokles mírnější, protože se objevují další absolventi vyšších odborných a vysokých škol.

Rovněž podíl nezaměstnaných absolventů a mladistvých na celkovém počtu nezaměstnaných v ČR dlouhodobě klesá. V letech 2003 až 2005 byl pokles počtu nezaměstnaných absolventů v porovnání s celkovými počty nezaměstnaných markantnější, od září 2002 tento podíl klesl z 15,2 % na hodnotu 9,4 % v září 2005. V letech 2006 a 2007 se pokles zmírňuje. V září 2006 podíl absolventů na celkové nezaměstnanosti dosahoval 9,2 %, v září 2007 potom činil 8,6 %.

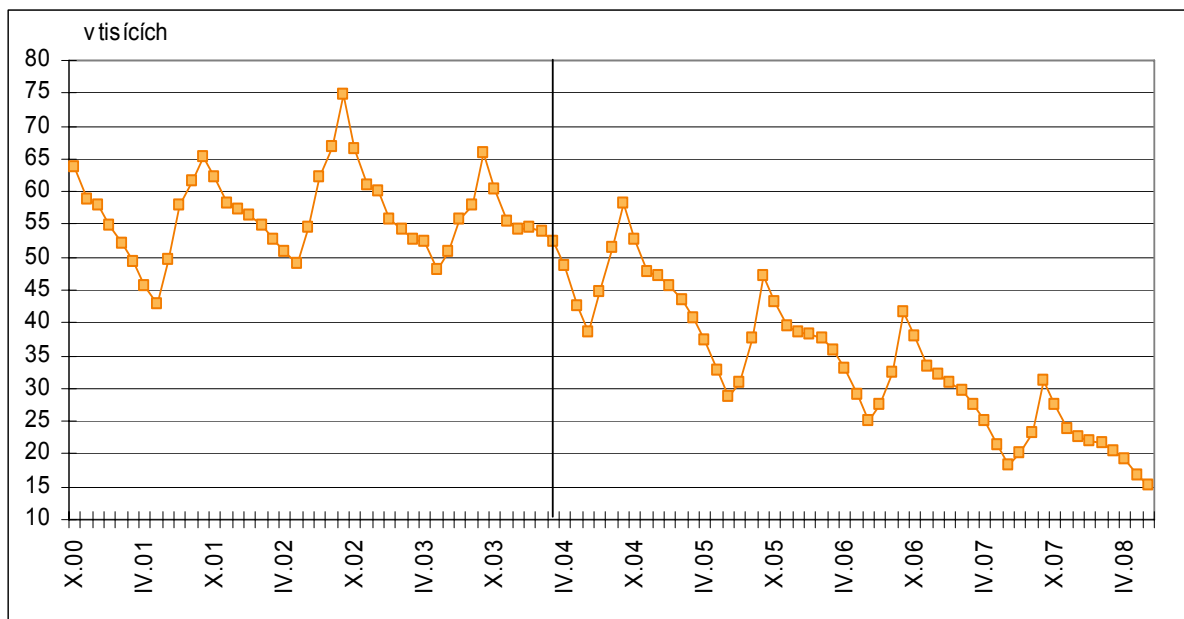
¹⁰ Podle statistických údajů roku 2008 lze očekávat opět nižší hodnotu tohoto zářijového ukazatele.

¹¹ Podpora může být přiznána pouze uchazečům o zaměstnání, kteří v posledních třech letech vykonávali zaměstnání nebo jinou výdělečnou činnost alespoň 6 měsíců, tzn. že absolventi ztratili automatický nárok na podporu v nezaměstnanosti.

¹² Absolventi nemají důvod vyčkávat na nástup do základní vojenské služby jako evidovaní uchazeči o zaměstnání. Zaměstnavatelé se nemusí obávat, že absolvent jim po krátké době po zapracování odejde vykonávat základní vojenskou službu.

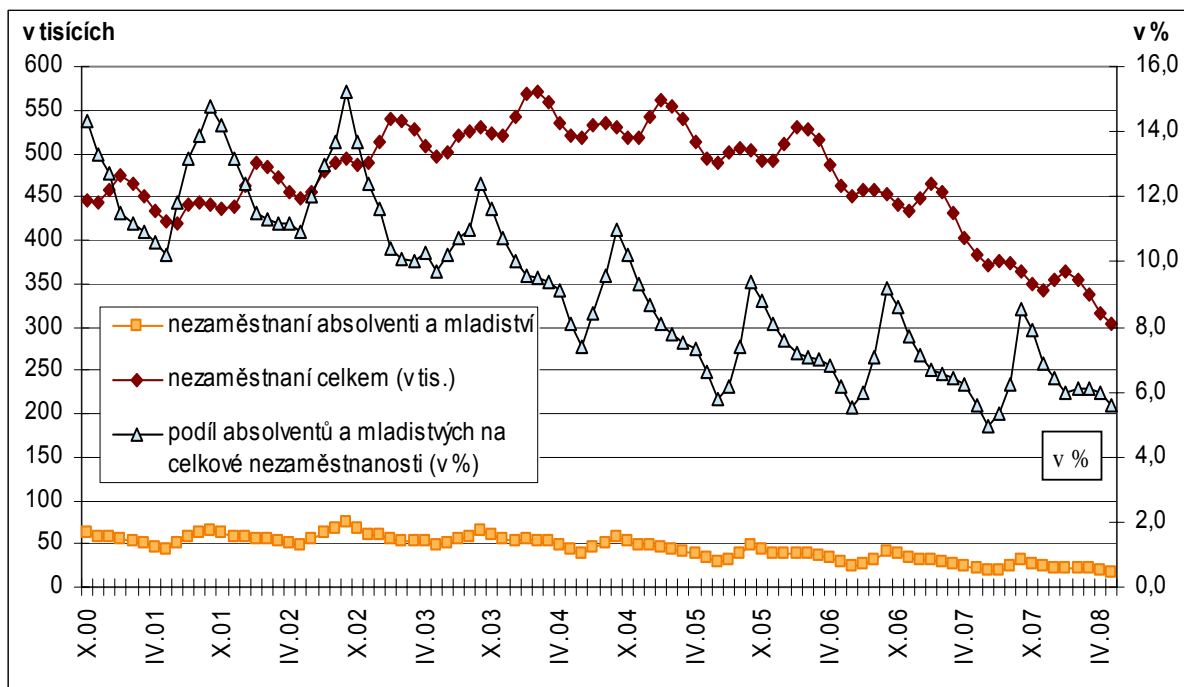
¹³ Tento faktor ovlivňoval počty nezaměstnaných absolventů do roku 2005.

Obrázek 3.4 Vývoj počtu nezaměstnaných absolventů (říjen 2000–červen 2008)

Následující obrázek a tabulka ukazují vývoj hodnot podílu absolventů a mladistvých na celkové nezaměstnanosti (v procentech), zřejmé jsou i cyklické výkyvy v počtu nezaměstnaných absolventů (počty jsou udávány v tisících) a jejich odraz v hodnotách podílů.

Obrázek 3.5 Vývoj počtu nezaměstnaných absolventů, nezaměstnaných celkem a podílu absolventů a mladistvých na celkové nezaměstnanosti (říjen 2000–červen 2008)

Tabulka 3.2 Počet nezaměstnaných absolventů včetně mladistvých (v tis.) a podíl absolventů na celkové nezaměstnanosti (v %) v jednotlivých měsících let 2003–2008

	Počet nezaměstnaných absolventů a mladistvých (v tisících)						Podíl absolventů a mladistvých na celkové nezaměstnanosti (v %)					
	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2003	2004	2005	2006	2007	2008
leden	55,8	54,6	45,5	38,1	30,96	22,0	10,4	9,6	8,1	7,2	6,651	6,0
únor	54,2	54,0	43,4	37,6	29,7	21,6	10,1	9,5	7,8	7,1	6,5	6,1
březen	52,7	52,4	40,8	35,9	27,6	20,5	10,0	9,4	7,5	7,0	6,4	6,1
duben	52,3	48,7	37,4	33,0	25,1	19,1	10,3	9,1	7,3	6,8	6,2	6,0
květen	48,0	42,4	32,7	28,9	21,4	16,8	9,7	8,1	6,6	6,2	5,6	5,6
červen	50,9	38,4	28,6	24,9	18,4	15,1	10,2	7,4	5,8	5,5	5,0	5,1
červenec	55,8	44,7	30,9	27,4	20,1		10,7	8,4	6,2	6,0	5,3	
srpen	57,8	51,5	37,5	32,5	23,1		11,0	9,6	7,4	7,1	6,2	
září	65,8	58,3	47,1	41,7	31,2		12,4	11	9,4	9,2	8,6	
říjen	60,5	52,8	43,3	37,9	27,6		11,6	10,2	8,8	8,6	7,9	
listopad	55,5	47,9	39,5	33,4	23,7		10,7	9,3	8,1	7,7	6,9	
prosinec	54,2	47,3	38,5	32,0	22,7		10,0	8,7	7,6	7,1	6,4	
Průměr za celý rok	55,3	49,4	38,8	33,6	25,1		10,6	9,2	7,6	7,1	6,5	

3.3. Počty nezaměstnaných absolventů škol a problém definice absolventa – uchazeče o zaměstnání

V současné době úřady práce monitorují tři ukazatele týkající se počtu nezaměstnaných absolventů.

1. „Všichni evidovaní absolventi – uchazeči o zaměstnání“

Do roku 2004 byl tento ukazatel ovlivněn nejednotným přístupem úřadů práce k definici uchazeče o zaměstnání – absolventa. Jednotlivé úřady práce přecházely postupně od dříve používané definice (vycházející ze zákoníku práce) k novější (vycházející ze zákona o zaměstnanosti).¹⁴ Od roku 2005 je přístup úřadů práce sjednocen.

Mezi „absolventy – uchazeče o zaměstnání“ podle definice nyní používané MPSV pouze pro statistické účely patří uchazeči o zaměstnání – fyzické osoby do 25 let věku, **kteří mají nejvýše dva roky od ukončení školy**, absolventi vysokých škol pak nejdéle do 30 let věku.

2. „Disponibilní“ nezaměstnaní absolventi

Zkušenosti ze zpracování dat o nezaměstnanosti absolventů získávaných na základě výše uvedených skutečností vedly od roku 2000 k produkci nových dat – počtu disponibilních nezaměstnaných absolventů a počtu nezaměstnaných „čerstvých“ absolventů (viz níže). Počet disponibilních nezaměstnaných absolventů představuje počty „všech absolventů – uchazečů o zaměstnání“ očištěné o ty absolventy, kteří nemohou ihned nastoupit do zaměstnání.¹⁵

3. Nezaměstnaní „čerství“ absolventi

Nutnost korektnějšího porovnání míry nezaměstnanosti absolventů vedla ke zjišťování a používání údajů zahrnujících nezaměstnané „čerstvé“ absolventy, mezi které patří pouze ti, kteří ukončili vzdělávání v období bezprostředně před termínem zjišťování, tj. při zjišťování v dubnu jde o absolventy, kteří úspěšně ukončili školu v období od 1. května předcházejícího roku do 30. dubna roku zjišťování. Tyto počty nezaměstnaných absolventů nebyly v letech

¹⁴ Je třeba upozornit, že při analýze těchto dat („všichni evidovaní absolventi – uchazeči o zaměstnání“, a to platí i pro „disponibilní“ nezaměstnané absolventy) a jejich časových řad je třeba s tímto faktorem počítat. Přechod úřadů práce na novější definici se totiž až do roku 2005 do určité míry podílel na poklesu počtu nezaměstnaných absolventů a stejně tak i na poklesu počtu absolventů dlouhodobě nezaměstnaných.

¹⁵ Jde o uchazeče o zaměstnání, kteří mohou bezprostředně nastoupit do zaměstnání při nabídce vhodného pracovního místa, tj. evidovaní nezaměstnaní, kteří nemají žádnou objektivní překážku pro přijetí zaměstnání. Za disponibilní se nepovažují uchazeči o zaměstnání ve vazbě, ve výkonu trestu, uchazeči v pracovní neschopnosti, uchazeči, kteří jsou zařazení na rekvalifikační kurzy, nebo uchazeči, kteří vykonávají krátkodobé zaměstnání, a dále uchazeči, kteří pobírají peněžitou pomoc v mateřství nebo kterým je poskytováno hmotné zabezpečení po dobu mateřské dovolené.

2001 až 2004 zatíženy nejednotným přístupem úřadů práce v definici absolventa. V dubnových datech jsou zachyceni pouze absolventi, kteří školu ukončili nejvýše před dvanácti měsíci.

V následujících třech tabulkách jsou pro možnost porovnání zaznamenány všechny tři uvedené ukazatele podle kategorií vzdělání (dubnové hodnoty).

Tabulka 3.3 Počet všech evidovaných nezaměstnaných absolventů

	1996	1997	1998	1999	2000	2001	2002	2003	2004	2005
Střední s výučním listem - E, H	6338	8072	12124	23142	17425	16933	20470	20014	18746	13732
Střední s MZ a odb.výcvikem - L0; Nástavbové vzdělání - L5	763	1350	2497	6967	8671	6108	4234	4446	5120	3783
Střední odborné s MZ - M	2706	4625	8439	15781	16439	9666	11810	13121	11208	8538
Gymnaziální vzdělání - K	1240	1740	2552	3669	4629	2940	3327	2607	2223	1865
Vyšší odborné vzdělání - N			224	733	1144	2222	1561	1573	1131	953
Vysokoškolské vzdělání - R, T, V	503	693	1195	2114	2519	2392	3121	3460	3029	2135

	2006	2007	2008
Střední s výučním listem - E, H	11296	7074	4463
Střední s MZ a odb.výcvikem - L0; Nástavbové vzdělání - L5	3270	2624	1982
Střední odborné s MZ - M	7928	5877	4349
Gymnaziální vzdělání - K	1699	1216	902
Vyšší odborné vzdělání - N	897	676	463
Vysokoškolské vzdělání - R, T, V	1971	1666	1534

Tabulka 3.4 Počet disponibilních nezaměstnaných absolventů

	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008
Střední s výučním listem - E, H	17132	17266	17149	12962	10735	6533	4132
Střední s MZ a odb.výcvikem - L0; Nástavbové vzdělání - L5	3535	3413	4454	3459	2972	2284	1774
Střední odborné s MZ - M	9972	11511	10417	7514	7063	5072	3892
Gymnaziální vzdělání - K	3 175	2 500	2186	1671	1544	1093	837
Vyšší odborné vzdělání - N	1278	1320	1011	851	812	590	415
Vysokoškolské vzdělání - R, T, V	2242	2529	2611	1968	1833	1529	1411

Pozn.: Počet disponibilních nezaměstnaných absolventů v dubnu 2001 NÚOV neměl k dispozici.

Tabulka 3.5 Počet nezaměstnaných „čerstvých“ absolventů

	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008
Střední s výučním listem - E, H	7721	8892	10430	10434	7592	6402	4049	2487
Střední s MZ a odb.výcvikem - L0; Nástavbové vzdělání - L5	2 289	1002	3086	2903	2300	2069	1726	1175
Střední odborné s MZ - M	1 920	6918	6928	6312	5195	4905	3575	2637
Gymnaziální vzdělání - K	783	1 644	1 190	1434	1173	1118	768	615
Vyšší odborné vzdělání - N	762	1018	909	696	707	678	443	316
Vysokoškolské vzdělání - R, T, V	1503	2034	2316	2049	1600	1483	1256	1144

Údaje o nezaměstnanosti absolventů zahrnující absolventy posledního roku („čerstvé“ absolventy) lze v současné době považovat za údaje nejvhodnější pro posuzování situace absolventů škol, protože tímto způsobem lze nejkorektněji stanovit míru nezaměstnanosti. Proto analýzy v této studii vycházejí z těchto hodnot.

3.4. Míra nezaměstnanosti absolventů škol

Nejčastěji prezentovanými ukazateli uplatnitelnosti absolventů škol jsou absolutní počty uchazečů o zaměstnání (nezaměstnaných absolventů) a míra nezaměstnanosti. Oba ukazatele lze považovat za velmi důležité.

Objektivní posouzení nezaměstnanosti absolventů by se mělo opírat především o hodnoty míry nezaměstnanosti absolventů.¹⁶ Míra nezaměstnanosti absolventů je dána

¹⁶ Někdy jsou uváděny pouze počty nezaměstnaných absolventů bez ohledu na množství absolventů, kteří se v odpovídajícím druhu přípravy či oboru připravují. To vede k tomu, že jsou jako problémové označovány ty skupiny oborů, ve kterých se připravují největší počty absolventů a kde jsou logicky i vysoké počty nezaměstnaných.

poměrem **počtu absolventů – uchazečů o zaměstnání** (nezaměstnaných absolventů) konkrétního druhu přípravy (kategorie vzdělání), skupiny oborů či oboru vzdělání k celkovému příslušnému **počtu absolventů** (tj. zaměstnaných, nezaměstnaných i pokračujících v dalším vzdělávání) v daném druhu přípravy (kategorii vzdělání), v dané skupině oborů či v daném oboru vzdělání. **Hodnota míry nezaměstnanosti vyjadřuje, kolik procent absolventů dané skupiny oborů zůstane bez zaměstnání.**¹⁷

V dříve používané metodice výpočtu míry nezaměstnanosti absolventů se pracovalo s **počty absolventů dvou po sobě následujících roků** (např. míra nezaměstnanosti absolventů v dubnu 2004 byla počítána jako počet všech nezaměstnaných absolventů v dubnu 2004 k součtu počtu absolventů v letech 2002 a 2003). Tato metoda výpočtu byla používána v případě „všech absolventů – uchazečů o zaměstnání“ a „disponibilních“ absolventů.

V našich publikacích pracujeme s počty nezaměstnaných „čerstvých“ absolventů a s počty absolventů posledního roku, který předchází roku zjišťování (tj. míra nezaměstnanosti „čerstvých“ absolventů v dubnu 2008 je počítána jako počet nezaměstnaných „čerstvých“ absolventů v dubnu 2008 k počtu absolventů v roce 2007).

Míru nezaměstnanosti „čerstvých“ absolventů lze v současné době považovat za nejpřesnější dostupný ukazatel nezaměstnanosti absolventů.

Míra nezaměstnanosti všech absolventů (všichni absolventi – uchazeči o zaměstnání) je v některých případech uváděna pro zachování dlouhodobého časového porovnání.

Vypovídací schopnost **míry nezaměstnanosti disponibilních absolventů** je v porovnání s mírou nezaměstnanosti všech absolventů přesnější. (Nejsou zde totiž zahrnuti ti absolventi, kteří jsou sice evidováni na úřadech práce, ale nemohou v důsledku objektivní překážky nastoupit do zaměstnání). Zároveň oproti míře nezaměstnanosti „čerstvých“ absolventů zachycuje i nezaměstnané absolventy, kteří ukončili studium před více než dvanácti měsíci.

V následujících třech tabulkách jsou zaznamenány všechny tři uvedené ukazatele podle kategorií vzdělání (dubnové hodnoty).

Tabulka 3.6 Míra nezaměstnanosti „čerstvých“ absolventů

	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008
Střední s výučním listem - E, H	18,3%	20,3%	23,4%	23,2%	17,9%	15,7%	10,5%	6,9%
Střední s MZ a odb.výcvikem - L0; Nástavbové vzdělání - L5	19,2%	21,4%	23,5%	21,2%	16,1%	14,0%	11,1%	7,8%
Střední odborné s MZ - M	17,0%	15,2%	16,3%	15,0%	12,2%	11,0%	7,8%	5,7%
Gymnaziální vzdělání - K	6,6%	7,2%	6,4%	6,1%	4,8%	4,4%	3,2%	2,5%
Vyšší odborné vzdělání - N	9,6%	12,9%	13,2%	13,6%	10,9%	9,1%	6,6%	5,5%
Vysokoškolské vzdělání - R, T, V	6,2%	8,0%	8,8%	7,7%	5,5%	4,8%	3,3%	2,5%

Tabulka 3.7 Míra nezaměstnanosti disponibilních absolventů

	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008
Střední s výučním listem - E, H	19,9%	19,5%	19,2%	14,8%	12,9%	8,2%	5,6%
Střední s MZ a odb.výcvikem - L0; Nástavbové vzdělání - L5	21,3%	19,2%	16,6%	12,4%	10,2%	7,5%	5,8%
Střední odborné s MZ - M	17,6%	13,1%	12,3%	8,9%	8,1%	5,6%	4,2%
Gymnaziální vzdělání - K	9,2%	6,0%	5,2%	3,5%	3,1%	2,2%	1,7%
Vyšší odborné vzdělání - N	8,1%	8,9%	8,4%	7,3%	5,8%	4,2%	3,3%
Vysokoškolské vzdělání - R, T, V	4,5%	4,9%	5,0%	3,5%	3,0%	2,2%	1,7%

¹⁷ Námitka, že jsou zahrnuti do propočtů i ti, kdo odcházejí studovat na vyšší odborné či vysoké školy je oprávněná, nicméně stejným způsobem jsou ovlivněny i absolutní počty nezaměstnaných.

Tabulka 3.8 Míra nezaměstnanosti všech absolventů

	1996	1997	1998	1999	2000	2001	2002	2003	2004	2005
Střední s výučním listem - E, H	4,3%	5,3%	8,8%	19,5%	26,4%	32,7%	23,8%	22,7%	20,9%	15,7%
Střední s MZ a odb.výcvikem - L0; Nástavbové vzdělání - L5	4,1%	5,1%	6,3%	13,3%	17,8%	19,0%	25,5%	25,0%	19,1%	13,5%
Střední odborné s MZ - M	3,7%	5,7%	8,8%	15,1%	16,1%	15,9%	20,8%	14,9%	13,3%	10,1%
Gymnaziální vzdělání - K	2,8%	4,4%	5,8%	7,8%	10,5%	8,9%	9,6%	6,3%	5,3%	3,9%
Vyšší odborné vzdělání - N			3,3%	12,6%	12,0%	8,0%	9,9%	10,6%	9,4%	8,2%
Vysokoškolské vzdělání - R, T, V	1,5%	2,0%	3,0%	7,5%	5,4%	5,1%	6,3%	6,7%	5,7%	3,8%

	2006	2007	2008
Střední s výučním listem - E, H	13,6%	8,9%	6,0%
Střední s MZ a odb.výcvikem - L0; Nástavbové vzdělání - L5	11,2%	8,7%	6,5%
Střední odborné s MZ - M	9,1%	6,5%	4,7%
Gymnaziální vzdělání - K	3,4%	2,5%	1,9%
Vyšší odborné vzdělání - N	6,4%	4,8%	3,7%
Vysokoškolské vzdělání - R, T, V	3,3%	2,4%	1,8%

4. Struktura nezaměstnaných absolventů z hlediska úrovně vzdělání

Podle platného školského zákona¹⁸ rozlišujeme absolventy škol na absolventy se základním, středním, vyšším a vysokoškolským vzděláním. Střední vzdělání se podle nového školského zákona člení pouze na tři stupně: „**střední vzdělání**“, kam spadají absolventi oborů dříve používaných kategorií vzdělávání (KKOV) D a J, „**střední vzdělání s výučním listem**“, kam se řadí absolventi kategorií E a H a „**střední vzdělání s maturitní zkouškou**“, kam se řadí absolventi původních kategorií K, L a M. Protože členění absolventů podle nového školského zákona je z pohledu analýz postavení absolventů na trhu práce příliš obecné, používáme pro naše účely poněkud podrobnější členění, odpovídající kategoriím vzdělání podle KKOV, které je následující:

1. Absolventi středního vzdělání s výučním listem – jde o absolventy učebních oborů, kteří se připravovali ve 3letých (přes 90 %) nebo 2letých učebních oborech, po jejich absolvování získali výuční list; jsou připraveni pro uplatnění v dělnických profesích a pro převážně manuální a obslužné činnosti v oblasti služeb. V dalším textu a tabulkách pro tyto absolventy používáme označení „**absolventi středního vzdělání s výučním listem (kategorie vzdělání E, H)**“. Vzhledem k výrazným rozdílům v hodnotách míry nezaměstnanosti kategorií E a H jsou uváděny i jejich samostatné analýzy, kde jsou absolventi jednotlivých kategorií označeni jako „**absolventi nižšího středního vzdělání s výučním listem (kategorie vzdělání E)**“ a „**absolventi středního vzdělání s výučním listem (kategorie vzdělání H)**“.¹⁹

2. Absolventi středního odborného vzdělání s maturitní zkouškou a odborným výcvikem – jde o absolventy, kteří se připravovali ve vzdělávacích programech odpovídajících dřívějším čtyřletým studijním oborům SOU, absolvováním získali maturitní vysvědčení, součástí jejich vzdělávání byl i odborný výcvik, takže jsou vlastně i vyučeni, i když výuční list nedostávají; jsou připraveni pro náročné dělnické práce nebo činnosti v oblasti služeb, mají předpoklady pro výkon nižších řídicích funkcí. Spolu s absolventy středního vzdělání s maturitní zkouškou, kteří se vyučili ve tříletém učebním oboru a po vyučení vystudovali v nástavbovém studiu pro absolventy učebních oborů, je začleňujeme v dalším textu a tabulkách do jedné skupiny, pro kterou je alternativně používáno označení

¹⁸ Zákon 561/2004 Sb., o předškolním, základním, středním, vyšším odborném a jiném vzdělávání (školský zákon), účinný od 1. ledna 2005.

¹⁹ V předchozích publikacích byli tito absolventi označováni jako „vyučení“.

„absolventi středního (odborného) vzdělání s MZ a odborným výcvikem (kategorie vzdělání L/0); nástavbového vzdělání (kategorie vzdělání L/5)“.²⁰

3. Absolventi středního vzdělání bez maturitní zkoušky i výučního listu (kategorie vzdělání J) – jde o absolventy nematuritních oborů neposkytujících vyučení, kteří se připravovali ve dvouletých a tříletých studijních oborech, po absolvování získali vysvědčení o závěrečné zkoušce a střední odborné vzdělání. Podíl této přípravy je velmi malý, v dalším textu a tabulkách se jimi vzhledem k jejich malému počtu nezabýváme.²¹

4. Absolventi středního odborného vzdělání s maturitní zkouškou, kteří se připravovali ve 4letých studijních oborech středních odborných škol (SOŠ) a po absolvování získali maturitní vysvědčení. Jde o úplné střední odborné vzdělání ukončené maturitou, jehož součástí není odborný výcvik. V dalším textu a v tabulkách pro ně používáme označení **„absolventi středního odborného vzdělání s maturitní zkouškou (kategorie vzdělání M)“**, případně hovoříme o **„absolventech maturitních oborů SOŠ“**.²²

5. Absolventi středního vzdělání s maturitní zkouškou, získaným v oborech gymnázií, kteří se připravovali ve čtyřletých i víceletých oborech gymnázií. Alternativní označení absolventů v publikaci je **„absolventi gymnázií nebo absolventi gymnaziálního vzdělání (kategorie vzdělání K)“**.²³

Srovnáme-li vyhlídky absolventů na uplatnění na trhu práce podle úrovně vzdělání, je zřejmé, že existuje **přímá závislost mezi úrovní vzdělání a uplatnitelností na trhu práce**, naopak nepřímá závislost se ukazuje mezi úrovní vzdělání a mírou nezaměstnanosti. Tento vztah je zřejmý i z obr. 4.1 a 4.2, kde jsou uvedeny hodnoty míry nezaměstnanosti absolventů v dubnových a zářijových hodnotách.

V dubnu tohoto roku dosahovala **míra nezaměstnanosti všech evidovaných absolventů** středního vzdělání s výučním listem 6,0 %, u absolventů středního odborného vzdělání s maturitou a odborným výcvikem 6,5 %, u absolventů středního odborného vzdělání s maturitou dosahovala 4,7 %, u absolventů gymnázií 1,9 %, u absolventů vyšších odborných škol (včetně konzervatoří) 3,7 % a u absolventů vysokoškolského vzdělání 1,8 %.

Z grafického znázornění je zřejmé, že asi od roku 2001 dochází ve všech kategoriích vzdělání k poklesu hodnot míry nezaměstnanosti, výrazný pokles je zřejmý i v posledním roce, kdy v porovnání s dubnem 2007 opět **došlo k výraznému meziročnímu poklesu míry nezaměstnanosti u všech kategorií vzdělání**.

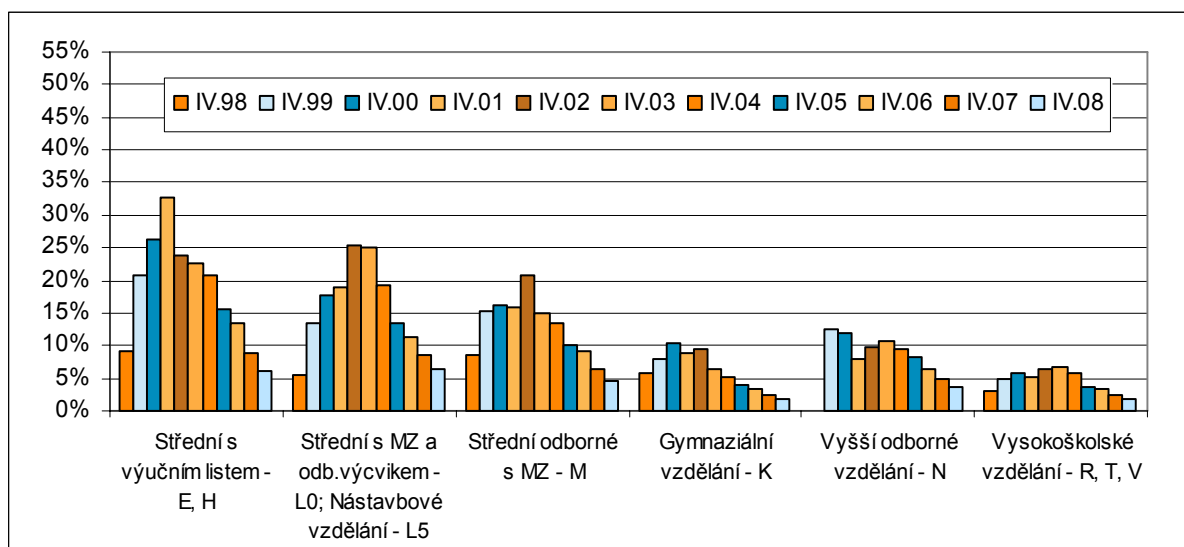
²⁰ V předchozích publikacích byli tito absolventi označováni jako „vyučení s MZ“ (kategorie vzdělání L).

²¹ V předchozích publikacích byli tito absolventi označováni jako „SO“.

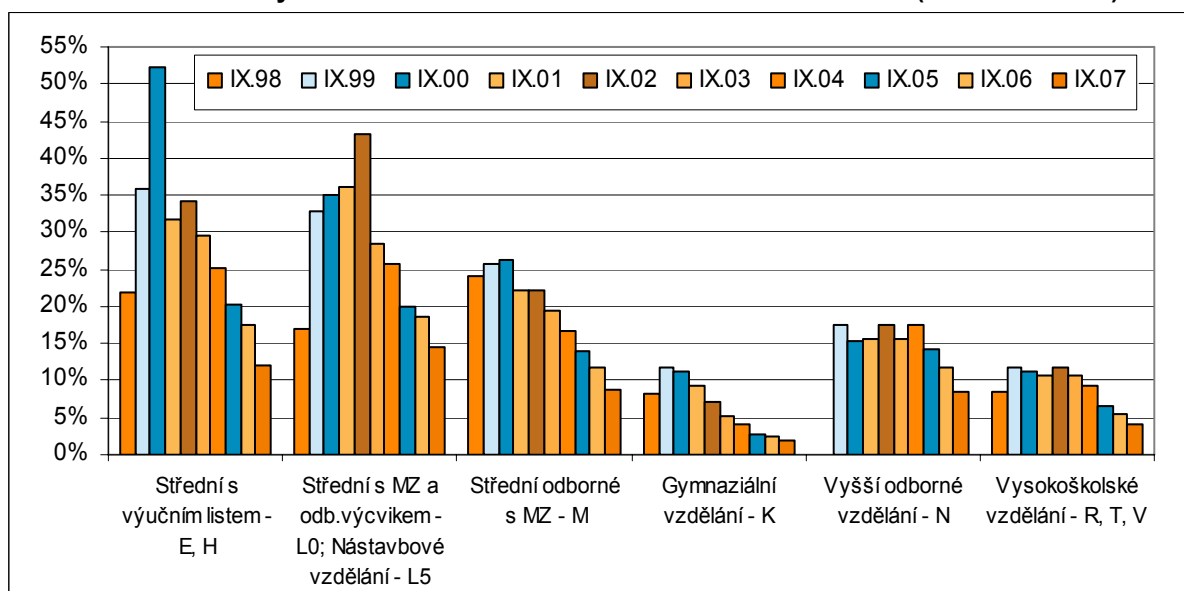
²² V předchozích publikacích byli tito absolventi označováni jako „SOŠ s MZ“.

²³ V předchozích publikacích byli tito absolventi označováni jako „Gymnázium“.

Obrázek 4.1 Vztah míry nezaměstnanosti a úrovně dosaženého vzdělání (duben 1998–2008)

Obrázek 4.2 Vztah míry nezaměstnanosti a úrovně dosaženého vzdělání (září 1998–2007)

Přehled o nezaměstnanosti absolventů škol doplňuje následující tabulka, kde jsou uvedeny počty nezaměstnaných mladistvých, tj. mladých lidí ve věku od 15 do 18 let.

Tabulka 4.1 Vývoj nezaměstnanosti mladistvých (září 2005–duben 2008)

Kategorie vzdělání	září 05		duben 06		září 06		duben 07		září 07		duben 08	
	Počet	Míra nez.	Počet	Míra nez.	Počet	Míra nez.	Počet	Míra nez.	Počet	Míra nez.	Počet	Míra nez.
Mladiství bez vzdělání - A,B	404	n	344	n	310	n	253	n	256	n	245	n
Mladiství se základním vzděláním - C	4386	n	5473	n	4314	n	5570	n	4198	n	5139	n
Mladiství celkem	4790	n	5817	n	4624	n	5823	n	4454	n	5384	n

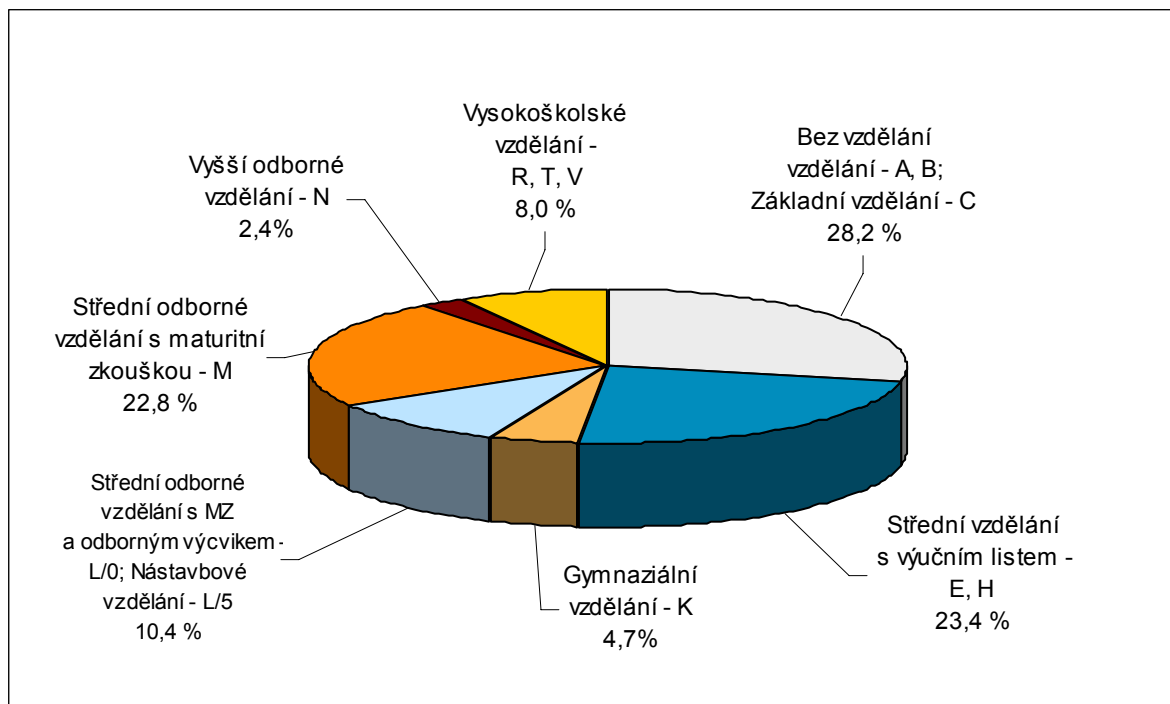
Míru nezaměstnanosti nelze určovat bez srovnatelného základu; počet nezaměstnaných bez vzdělání a se základním vzděláním v průběhu roku roste (záporná hodnota poklesu), což je způsobeno odchodem žáků ze školy v průběhu školního roku.

Zatímco obr. 4.1 a 4.2 vychází z hodnot míry nezaměstnanosti absolventů, následující obr. 4.3 znázorňuje podíly počtů nezaměstnaných absolventů, čili současné složení nezaměstnaných absolventů na trhu práce.

Z celkového počtu nezaměstnaných absolventů včetně mladistvých v dubnu 2008 tvořili 28,2 % mladiství (bez vzdělání nebo se základním vzděláním), 23,4 % absolventi středního

vzdělání s výučním listem a 22,8 % absolventi středního odborného vzdělání s maturitní zkouškou. Dále menší než jedenáctiprocentní podíl zaujímali absolventi středního odborného vzdělání s maturitní zkouškou a odborným výcvikem – 10,4 %, absolventi gymnázií – 4,7 %, absolventi vyššího odborného vzdělání – 2,4 % a absolventi vysokých škol – 8,0 %. Z těchto údajů však nelze odvozovat, že např. absolventi vyššího odborného vzdělání nacházejí uplatnění na trhu práce snadněji než kterákoli jiná kategorie absolventů.

Obrázek 4.3 Podíly počtů nezaměstnaných absolventů podle kategorie dosaženého vzdělání v dubnu 2008

4.1. Nezaměstnanost absolventů středního vzdělání s výučním listem (kategorie vzdělání E, H)

Skupinu absolventů středního vzdělání s výučním listem tvoří na trhu práce absolventi běžných učebních oborů kategorie H a absolventi učebních oborů kategorie E, což byly dvou a tříleté obory pro žáky s neukončenou základní školou (obory učilišť) a tříleté obory speciálních škol (obory odborných učilišť).²⁴ Absolventi běžných učebních oborů kategorie H mají v dubnu 2008 míru nezaměstnanosti zhruba 6,2 % a absolventi učebních oborů v kategorii E 12,7 %. Je tedy patrné, že absolventi středního vzdělání s výučním listem kategorie H mají výrazně nižší míru nezaměstnanosti než absolventi nižšího středního vzdělání s výučním listem v kategorii E. Počet absolventů vyučených v kategorii H však mnohonásobně převyšuje počet absolventů v kategorii E. Vliv vyšší nezaměstnanosti absolventů kategorie E na **míru nezaměstnanosti všech absolventů středního vzdělání s výučním listem** kategorie (E+H) tedy není výrazný, tyto hodnoty **se příliš neliší od míry nezaměstnanosti absolventů kategorie H**. V dubnu 2008 míra nezaměstnanosti všech absolventů kategorie E+H činila 6,9 %.

Od roku 2000 do roku 2003 můžeme pozorovat pozvolný nárůst počtu absolventů středního vzdělání s výučním listem kategorie E+H (rok 2000 – 42 270 absolventů, rok 2001 – 43 870, rok 2002 – 44 483, rok 2003 – 45 048). **Od roku 2003 dochází k postupnému poklesu počtu těchto absolventů** (rok 2004 – 42 421 absolventů, rok 2005 – 40 752, rok 2006 – 38 559). V roce 2007 počet absolventů kategorie E+H dosahoval 35 802 absolventů

²⁴ Novelou starého školského zákona (zákon č. 19/2000 Sb.) bylo umožněno přijetí na střední školy (do všech, i maturitních oborů) uchazečům po absolvování povinné školní docházky a nebylo již podmínkou její ukončení úspěšným ukončením 9. třídy.

(z toho 31 754, tedy více než 88 %, tvořili absolventi kategorie H). V roce 2008 lze očekávat další snížení (počet učňů v posledním ročníku studia byl ve školním roce 2007/2008 o 6,6 % nižší oproti předchozímu školnímu roku).

Nejvíce absolventů středního vzdělání s výučním listem (kategorie E+H) ukončilo v roce 2007 studium ve skupinách oborů 65 Gastronomie, hotelnictví, turismus (21,5 %), 23 Strojírenství a strojírenská výroba (17,8 %), 26 Elektrotechnika, telekomunikace a výpočetní technika (8,9 %), 36 Stavebnictví, geodézie a kartografie (8,9 %), 66 Obchod (8,0 %), 69 Osobní a provozní služby (7,6 %), 41 Zemědělství a lesnictví (7,3 %), 33 Zpracování dřeva a výroba hudebních nástrojů (7,1 %) a 29 Potravinářství a potravinářská chemie (5,4 %); z výše uvedených skupin oborů vzdělání vycházelo 92,6 % absolventů středního vzdělání s výučním listem kategorie E+H.

4.1.1 Nezaměstnanost absolventů středního vzdělání s výučním listem (kategorie vzdělání H)

Míra nezaměstnanosti absolventů středního vzdělání s výučním listem kategorie H měřená v prvním roce po absolvování v posledních letech plynule klesá,²⁵ a to z hodnoty 21,1 % v dubnu 2004 na 16,1 % v dubnu 2005 a na 14,1 % v dubnu 2006. Výrazný pokles je zaznamenán i v posledních dvou obdobích, kdy v dubnu 2007 činila 9,3 % a v dubnu 2008 dosahovala pouhých 6,2 %, což je nejnížší hodnota za posledních pět let.

Nejvyšší hodnoty míry nezaměstnanosti absolventů kategorie H v dubnu 2008 jsou charakteristické zejména pro skupiny oborů vzdělání 28 Technická chemie a chemie silikátů (10,5 %), 69 Osobní a provozní služby (9,2 %), 31 Textilní výroba a oděvnictví (9,0 %), 66 Obchod (8,2 %) a 63 Ekonomika a administrativa (8,1 %).²⁶ Vyšší počet absolventů je zastoupen především ve skupinách oborů 69 a 66.

Nejnižší hodnoty míry nezaměstnanosti absolventů kategorie H v dubnu 2008 dosahují a relativně snadnější uplatnění na trhu práce naleznou absolventi skupin oborů vzdělání 26 Elektrotechnika, telekomunikační a výpočetní technika (3,5 %) a 23 Strojírenství a strojírenská výroba (4,2 %), které patří mezi tři skupiny s nejvyšším počtem absolventů,²⁷ dále 33 Zpracování dřeva a výroba hudebních nástrojů (5,2 %), 21 Hornictví, hutnictví a slévárenství (5,4 %) a 36 Stavebnictví, geodézie a kartografie (5,5 %). Kromě skupiny oborů 21 jde rovněž o skupiny s vyššími počty absolventů.

Podrobnější údaje o situaci a vývoji nezaměstnanosti absolventů středního vzdělání s výučním listem (kategorie H) poskytuje přehled v následujícím grafu a tabulce,²⁸ kde jsou z hlediska členění podle skupin oborů vzdělání uvedeny tyto skutečnosti:

1. pořadí skupin oborů vzdělání podle míry nezaměstnanosti absolventů kategorie vzdělání H v dubnu 2008 s doplňujícími hodnotami za duben 2007 (vyjádřeno graficky),
2. počet absolventů středního vzdělání s výučním listem v kategorii vzdělání H za červen 2007, počet nezaměstnaných absolventů, míra nezaměstnanosti absolventů²⁹ středního vzdělání s výučním listem v kategorii vzdělání H v dubnu 2008 a meziroční změna míry nezaměstnanosti absolventů v kategorii vzdělání H (vyjádřeno tabulkově).

Stejně jako v předchozím vydání i tentokrát se v této části publikace zaměřujeme na **počty a hodnoty míry nezaměstnaných „čerstvých“ absolventů**. Je tomu tak proto, že tyto ukazatele v porovnání s dosavadními dostupnými údaji o nezaměstnanosti absolventů mají v současné době nejpřesnější vypovídací schopnost

²⁵ Důvody tohoto výrazného poklesu jsou analyzovány v kap. 3.2.

²⁶ Skupiny oborů vzdělání 28, 69 a 31, i přes významný pokles, měly nejvyšší hodnoty míry nezaměstnanosti absolventů i v dubnu 2007.

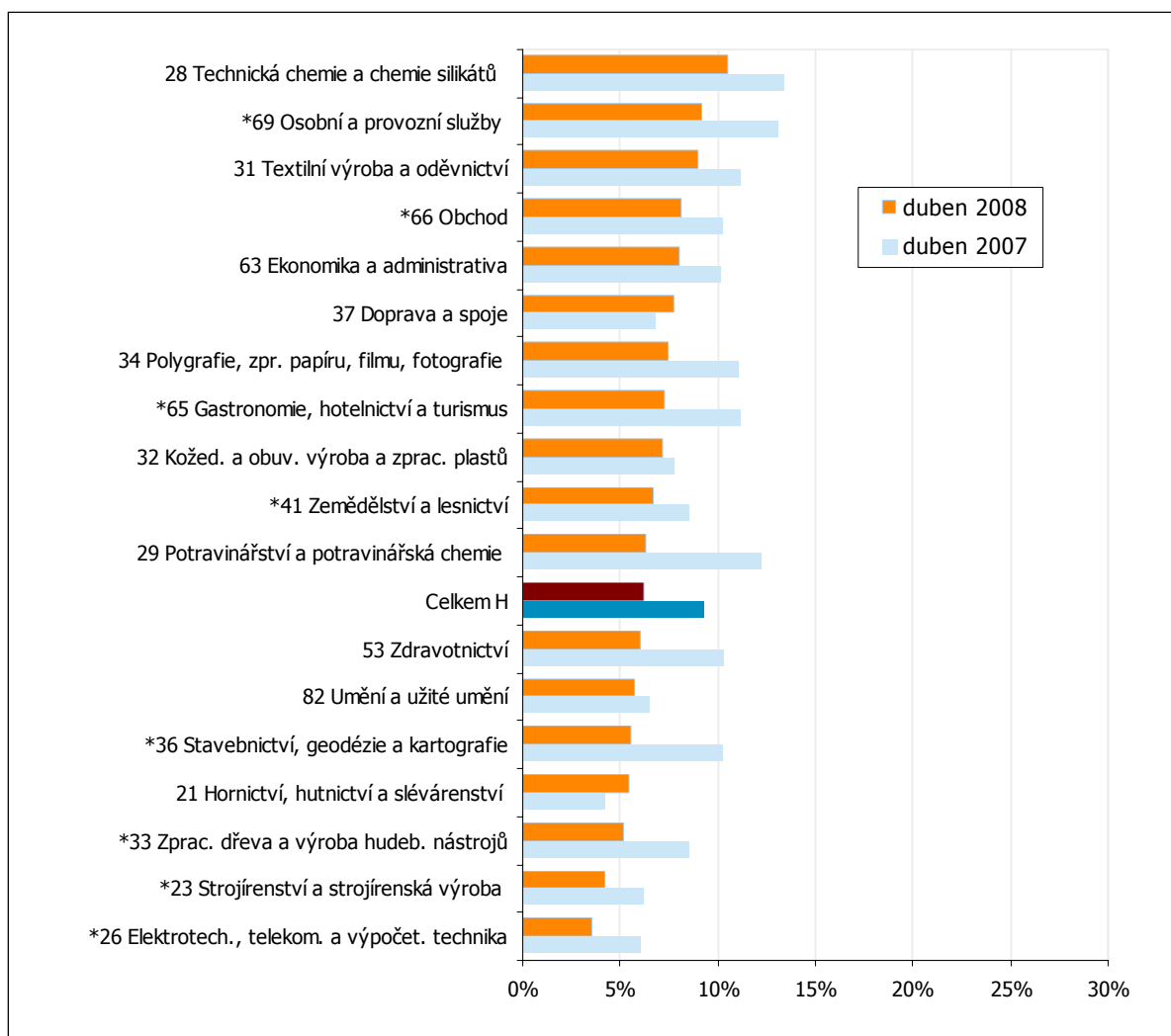
²⁷ Obě skupiny oborů vzdělání – 23 i 26, spolu ještě se skupinou 21, dosahovaly nejnížších hodnot míry nezaměstnanosti absolventů rovněž v dubnu 2007.

²⁸ Při malém počtu absolventů jsou údaje za jeden rok značně citlivé na náhodné výkyvy v počtech nezaměstnaných či na případné chybné údaje v databázích. Např. skupina 32 Kožedělná a obuvnická výroba a zpracování plastů vykazuje velmi nízkou míru nezaměstnanosti, pokud by se počet nezaměstnaných v této skupině oborů zvýšil o 1, bude její míra nezaměstnanosti patřit k nejvyšším.

²⁹ Míru nezaměstnanosti absolventů dané skupiny oborů vzdělání získáte, když vydělíte počet nezaměstnaných absolventů počtem absolventů dané skupiny oborů vzdělání.

o situaci absolventů na trhu práce v ČR. Jde totiž o statistiky, kde jsou mezi nezaměstnané zahrnováni pouze ti absolventi, kteří absolvovali školu ve školním roce předcházejícím sledovanému období.

Obrázek 4.4 Míra nezaměstnanosti absolventů: střední vzdělání s výučním listem, duben 2007 a 2008, skupiny oborů kategorie H

* Označení skupin oborů vzdělání, které měly v roce 2007 v dané kategorii vzdělání více než 1 800 absolventů.

Míra nezaměstnanosti absolventů u většiny skupin oborů kategorie H oproti dubnu 2007 poklesla (v průměru o třetinu, tj. o 3,1 procentní bod).³⁰ Výjimkou jsou dvě skupiny oborů kategorie H s nižším počtem absolventů, jejichž míra nezaměstnanosti meziročně mírně stoupla, a sice 21 Hornictví, hutnictví a slévárenství (nárůst o 1,2 procentní bod) a 37 Doprava a spoje (nárůst o 1,0 procentní bod). Největší pokles míry nezaměstnanosti zaznamenaly tři skupiny oborů vzdělání v kategorii H. Dvě na absolventy méně zastoupené skupiny oborů: 29 Potravinářství a potravinářská chemie (pokles o 6,0 p.b.) a 53 Zdravotnictví (pokles o 4,3 p.b.), dále potom na absolventy početnější skupina oborů 36 Stavebnictví, geodézie a kartografie (pokles o 4,6 p.b.).

Skupina oborů **36 Stavebnictví, geodézie a kartografie v posledních dvou letech zaznamenala největší pokles míry nezaměstnanosti absolventů**, a to o 10,8 p.b.

³⁰ Rovněž i v porovnání s rokem 2006. Za poslední dva roky jde o pokles v průměru až o 7,9 p.b.

Tabulka 4.2 Přehled o nezaměstnanosti absolventů: střední vzdělání s výučním listem, duben 2008, skupiny oborů kategorie H

Skupina oborů vzdělání	Počet absolventů (2007)	Počet nezaměstnaných absolventů (duben 2008)	Míra nezaměstnanosti absolventů v % (duben 2008)	Srovnání s dubnem 2007
21 Hornictví, hutnictví a slévárství	74	4	5,4%	1,2 p.b.
23 Strojírenství a strojírenská výroba	6107	256	4,2%	-2,0 p.b.
26 Elektrotech., telekom. a výpočet. technika	3155	112	3,5%	-2,4 p.b.
28 Technická chemie a chemie silikátů	191	20	10,5%	-2,9 p.b.
29 Potravinářství a potravinářská chemie	1673	105	6,3%	-6,0 p.b.
31 Textilní výroba a oděvnictví	610	55	9,0%	-2,2 p.b.
32 Kožed. a obuv. výroba a zprac. plastů	28	2	7,1%	-0,5 p.b.
33 Zprac. dřeva a výroba hudeb. nástrojů	2251	116	5,2%	-3,4 p.b.
34 Polygrafie, zpr. papíru, filmu, fotografie	321	24	7,5%	-3,6 p.b.
36 Stavebnictví, geodézie a kartografie	2454	136	5,5%	-4,6 p.b.
37 Doprava a spoje	90	7	7,8%	1,0 p.b.
41 Zemědělství a lesnictví	2005	134	6,7%	-1,8 p.b.
53 Zdravotnictví	100	6	6,0%	-4,3 p.b.
63 Ekonomika a administrativa	657	53	8,1%	-2,1 p.b.
65 Gastronomie, hotelnictví a turismus	6504	472	7,3%	-3,9 p.b.
66 Obchod	2746	224	8,2%	-2,1 p.b.
69 Osobní a provozní služby	2441	225	9,2%	-3,9 p.b.
82 Umění a užité umění	347	20	5,8%	-0,7 p.b.
Celkem H	31754	1971	6,2%	-3,1 p.b.

p.b. – procentní bod

Podrobnější vhléd do problematiky míry nezaměstnanosti absolventů středního vzdělání s výučním listem kategorie vzdělání H lze získat prostřednictvím dat o **jednotlivých kmenových oborech vzdělání (KKOV)**.

Tabulka 4.3 Míra nezaměstnanosti absolventů vybraných kmenových oborů vzdělání: střední vzdělání s výučním listem, duben 2008, kategorie H

Kmenové obory vzdělání	Míra nezaměstnanosti absolventů v % (duben 2008)
3359H Čalouník, čalounické práce	12,4%
4151H Zemědělec, zemědělské práce	10,2%
4153H Chovatel zvířat, chovatelské a zpracovatelské práce	9,8%
6951H Kadeřník	9,2%
3158H Krejčí, krejčovské práce	9,1%
6953H Provoz služeb	9,0%
3453H Reprodukční grafik, litografické a montážní práce	9,0%
6652H Aranžér, propagační práce	8,9%
6653H Skladník, práce ve skladu	8,7%
4152H Zahradník, zahradnické práce	8,6%
4156H Lesní výroba, lesnické práce	8,6%
3657H Malíř-natěrač, malířské a natěračské práce	8,3%
3452H Tiskař na polygrafických strojích, tiskařské práce	8,2%
6351H Technickoadministrativní pracovník, technickoadministrativní práce	8,1%
6651H Prodavač, obchodník, obchodní provoz	8,0%
3456H Fotograf, fotografické práce	7,7%
6553H Číšník, servírka	7,6%
6551H Kuchař - číšník, práce ve společném stravování	7,3%
2362H Optik	7,3%
6552H Kuchař, kuchařské práce	7,0%
2954H Cukrář, cukrovinkář, cukrářské práce	6,9%
3667H Zedník, kamnář, zednické práce, stavební práce	6,6%
3655H Klempíř, klempířské práce ve stavebnictví	6,6%
3751H Manipulant poštovního provozu a přepravy	6,1%
5341H Ošetřovatelství	6,0%
8251H Výtvarné a uměleckořemeslné práce	5,8%
2355H Klempíř, klempířské práce ve strojírenství	5,6%
2361H Lakýrník, lakýrnické práce	5,6%
3664H Tesař, tesařské práce	5,6%
2365H Strojník, práce při obsluze strojů	5,4%
2953H Pekař, pekařské práce	5,2%
3356H Truhlář, truhlářské práce	4,7%
2368H Automechanik, technické práce v autoservisu	4,7%
4155H Opravář zemědělských strojů, opravářské práce	4,4%
2657H Autoelektrikář	4,2%
3652H Instalatér, instalatérské práce	4,2%
3457H Knihař, knihařské práce	3,9%
2956H Řezník-uzenář, řeznické a uzenářské práce	3,7%
2651H Elektrikář, elektrotechnické práce	3,6%
2366H Mechanik opravář, opravářské práce	3,1%
2351H Zámečnické práce a údržba	2,9%
2653H Mechanik elektronických zařízení	2,8%
2356H Obráběč kovů, obráběčské práce	2,8%
2652H Mechanik elektrotechnických zařízení	2,6%
3666H Suché montáže	2,5%
2659H Mechanik telekomunikačních sítí	2,2%
2352H Nástrojař, nástrojařské práce	1,4%
Celkem H	6,2%

Pozn.: Tmavé pozadí označuje kmenové obory, které měly v roce 2007 v dané kategorii vzdělání více než 1 000 absolventů.

Tabulka 4.4 Přehled o nezaměstnanosti absolventů vybraných kmenových oborů vzdělání: střední vzdělání s výučním listem, duben 2008, kategorie H

Kmenové obory vzdělání	Počet absolventů (2007)	Počet nezaměstnaných absolventů (duben 2008)	Míra nezaměstnanosti absolventů v % (duben 2008)	Srovnání s dubnem 2007
2351H Zámečnické práce a údržba	1018	30	2,9%	-2,4 p.b.
2352H Nástrojař, nástrojařské práce	296	4	1,4%	-0,4 p.b.
2355H Klempíř, klempířské práce ve strojírenství	745	42	5,6%	-4,4 p.b.
2356H Obráběč kovů, obráběčské práce	617	17	2,8%	-0,8 p.b.
2361H Lakýrník, lakýrnické práce	90	5	5,6%	-8,2 p.b.
2362H Optik	82	6	7,3%	-2,1 p.b.
2365H Strojník, práce při obsluze strojů	56	3	5,4%	1,8 p.b.
2366H Mechanik opravář, opravářské práce	193	6	3,1%	-1,0 p.b.
2368H Automechanik, technické práce v autoservisu	2971	139	4,7%	-1,8 p.b.
2651H Elektrikář, elektrotechnické práce	1655	60	3,6%	-2,5 p.b.
2652H Mechanik elektrotechnických zařízení	190	5	2,6%	-4,8 p.b.
2653H Mechanik elektronických zařízení	499	14	2,8%	-1,7 p.b.
2657H Autoelektrikář	711	30	4,2%	-2,0 p.b.
2659H Mechanik telekomunikačních sítí	91	2	2,2%	-7,7 p.b.
2953H Pekař, pekařské práce	231	12	5,2%	-2,8 p.b.
2954H Cukrář, cukrovinkář, cukrářské práce	1238	86	6,9%	-6,6 p.b.
2956H Řezník-uzenář, řeznické a uzenářské práce	191	7	3,7%	-4,1 p.b.
3158H Krejčí, krejčovské práce	594	54	9,1%	-2,1 p.b.
3356H Truhlář, truhlářské práce	2151	101	4,7%	-3,4 p.b.
3359H Čalouník, čalounické práce	89	11	12,4%	-3,4 p.b.
3452H Tiskař na polygrafických strojích, tiskařské práce	73	6	8,2%	5,7 p.b.
3453H Reprodukční grafik, litografické a montážní práce	67	6	9,0%	-0,4 p.b.
3456H Fotograf, fotografické práce	130	10	7,7%	-8,0 p.b.
3457H Knihař, knihařské práce	51	2	3,9%	-11,3 p.b.
3652H Instalatér, instalatérské práce	1034	43	4,2%	-4,5 p.b.
3655H Klempíř, klempířské práce ve stavebnictví	91	6	6,6%	-6,2 p.b.
3657H Malíř-natěrač, malířské a natěračské práce	108	9	8,3%	-8,5 p.b.
3664H Tesař, tesařské práce	216	12	5,6%	-2,1 p.b.
3666H Suché montáže	81	2	2,5%	-8,1 p.b.
3667H Zedník, kamnář, zednické práce, stavební práce	834	55	6,6%	-3,7 p.b.
3751H Manipulant poštovního provozu a přepravy	66	4	6,1%	2,1 p.b.
4151H Zemědělec, zemědělské práce	176	18	10,2%	-0,7 p.b.
4152H Zahradník, zahradnické práce	442	38	8,6%	-1,8 p.b.
4153H Chovatel zvířat, chovatelské a zpracovatelské práce	133	13	9,8%	-1,7 p.b.
4155H Opravář zemědělských strojů, opravářské práce	1014	45	4,4%	-2,0 p.b.
4156H Lesní výroba, lesnické práce	210	18	8,6%	-1,9 p.b.
5341H Ošetřovatelství	100	6	6,0%	-4,3 p.b.
6351H Technickoadministrativní pracovník, technickoadministrativní práce	657	53	8,1%	-2,1 p.b.
6551H Kuchař - číšník, práce ve společném stravování	3147	231	7,3%	-4,4 p.b.
6552H Kuchař, kuchařské práce	2239	156	7,0%	-2,9 p.b.
6553H Číšník, servírka	1118	85	7,6%	-4,8 p.b.
6651H Prodavač, obchodník, obchodní provoz	2173	173	8,0%	-2,5 p.b.
6652H Aranžér, propagační práce	504	45	8,9%	0,9 p.b.
6653H Skladník, práce ve skladu	69	6	8,7%	-8,3 p.b.
6951H Kadeřník	2152	198	9,2%	-3,9 p.b.
6953H Provoz služeb	289	26	9,0%	-3,4 p.b.
8251H Výtvarné a uměleckořemeslné práce	347	20	5,8%	-0,7 p.b.
Celkem H	31754	1971	6,2%	-3,1 p.b.

V předchozích dvou tabulkách jsou z hlediska členění podle kmenových oborů vzdělání uvedeny:

1. **míra nezaměstnanosti** absolventů kategorie H **za duben 2008**, podle které jsou sestupně seřazeny jednotlivé kmenové obory,
2. **počet absolventů** středního vzdělání s výučním listem v kategorii vzdělání H za červen 2007, **počet nezaměstnaných absolventů**, **míra nezaměstnanosti absolventů**³¹ středního vzdělání s výučním listem v kategorii vzdělání H za duben 2008 a **meziroční změna míry nezaměstnanosti absolventů** v kategorii vzdělání H.

Vzhledem k tomu, že hodnoty míry nezaměstnanosti u oborů (a u kmenových oborů s nízkými počty absolventů) jsou mnohdy nepřesné a zavádějící, soustředíme se zde na kmenové obory s vyššími počty absolventů (které měly v roce 2007 více než 50 absolventů).³²

³¹ Míru nezaměstnanosti absolventů daného kmenového oboru vzdělání získáte, když vydělíte počet nezaměstnaných absolventů počtem absolventů daného kmenového oboru vzdělání.

³² Uvedené kmenové obory vzdělání zahrnují více než 98 % absolventů této kategorie vzdělání.

Nejvyšší hodnoty míry nezaměstnanosti absolventů kategorie H jsou v dubnu 2008 charakteristické zejména pro kmenové obory Čalouník, čalounické práce; Zemědělec, zemědělské práce a Chovatel zvířat, chovatelské a zpracovatelské práce. Dalšími kmenovými obory s vyšší mírou nezaměstnanosti jsou Kadeřník; Krejčí, krejčovské práce; Provoz služeb a Reprodukční grafik, litografické a montážní práce.

Z kmenových oborů vzdělání, které mají více než tisíc absolventů, vykazují vyšší hodnoty míry nezaměstnanosti kmenové obory Kadeřník; Prodavač, obchodník, obchodní provoz; Číšník, servírka; Kuchař–číšník, práce ve společném stravování; Kuchař, kuchařské práce a Cukrář, cukrovinkář, cukrářské práce.

Nejnižší hodnoty míry nezaměstnanosti absolventů kategorie H jsou v dubnu 2008 patrné u kmenových oborů strojírenského zaměření, kde jde zejména o obory Nástrojař, nástrojařské práce; Obráběč kovů, obráběčské práce; Zámečník, zámečnické práce a údržba; Mechanik, opravář, opravářské práce a Automechanik, technické práce v autoservisu. Nízké hodnoty míry nezaměstnanosti rovněž vykazují kmenové obory elektrotechnického zaměření – Mechanik telekomunikačních sítí; Mechanik elektrotechnických zařízení; Mechanik elektronických zařízení; Elektrikář, elektrotechnické práce a Autoelektrikář. Dalšími kmenovými obory s nízkou mírou nezaměstnanosti jsou Suché montáže; Řezník–uzenář, řeznické a uzenářské práce; Knihař, knihařské práce a na absolventy hojně zastoupené – Instalatér, instalatérské práce; Opravář zemědělských strojů, opravářské práce a Truhlář, truhlářské práce.

V porovnání s dubnem 2007 míra nezaměstnanosti u většiny kmenových oborů poklesla.³³ Nejvýrazněji u kmenových oborů Knihař, knihařské práce; Malíř–natěrač, malířské a natěračské práce; Skladník, práce ve skladu; Lakýrník, lakýrnické práce; Suché montáže a Fotograf, fotografické práce. Jde o pokles, který v uvedených kmenových oborech dosahoval minimálně 8,0 p.b.

K meziročnímu nárůstu došlo pouze u čtyř kmenových oborů. Nejvýraznější byl nárůst u kmenového oboru Tiskař na polygrafických strojích, tiskařské práce (o 5,7 p.b.). Dále šlo o kmenové obory s velmi mírným nárůstem Manipulant poštovního provozu a přepravy (nárůst o 2,1 p.b.); Strojník, práce při obsluze strojů (nárůst o 1,8 p.b.) a Aranžér, propagační práce (nárůst o 0,9 p.b.).

4.1.2 Nezaměstnanost absolventů nižšího středního vzdělání s výučním listem (kategorie vzdělání E)

Míra nezaměstnanosti absolventů nižšího středního vzdělání s výučním listem kategorie E měřená v prvním roce po absolvování má již několik let klesající tendenci (duben 2004 – 39,1 %, duben 2005 – 32,6 %, duben 2006 – 27,6 %). Velmi výrazný pokles je zaznamenán v posledních dvou obdobích, kdy v dubnu 2007 činila 18,9 % (pokles až o třetinu oproti dubnu 2006) a v dubnu 2008 dosahovala 12,7 %, což je nejnižší hodnota za posledních pět let.³⁴

Nejvyšší hodnoty míry nezaměstnanosti absolventů kategorie E jsou charakteristické zejména pro skupiny oborů vzdělání 66 Obchod (24,2 %), 28 Technická chemie a chemie silikátů (23,1 %), 34 Polygrafie, zpracování papíru, filmu (17,6 %) a 31 Textilní výroba a oděvnictví (14,7 %) a skupinu oborů vzdělání kategorie E s nejvyšším počtem absolventů 65 Gastronomie, hotelnictví, turismus (14,4 %).³⁵

Nejnižší hodnoty míry nezaměstnanosti absolventů kategorie E dosahují a relativně snadněji uplatnění na trhu práce naleznou absolventi skupin oborů vzdělání 33 Zpracování

³³ V porovnání s dubnem 2006 míra nezaměstnanosti poklesla u všech kmenových oborů vzdělání.

³⁴ Důvody tohoto výrazného poklesu jsou analyzovány v kap. 3.2.

³⁵ Míra nezaměstnanosti absolventů této skupiny oborů kategorie E je sice v dubnu 2008 poměrně vysoká, ale oproti dubnu 2006 poklesla o 18,3 p.b.

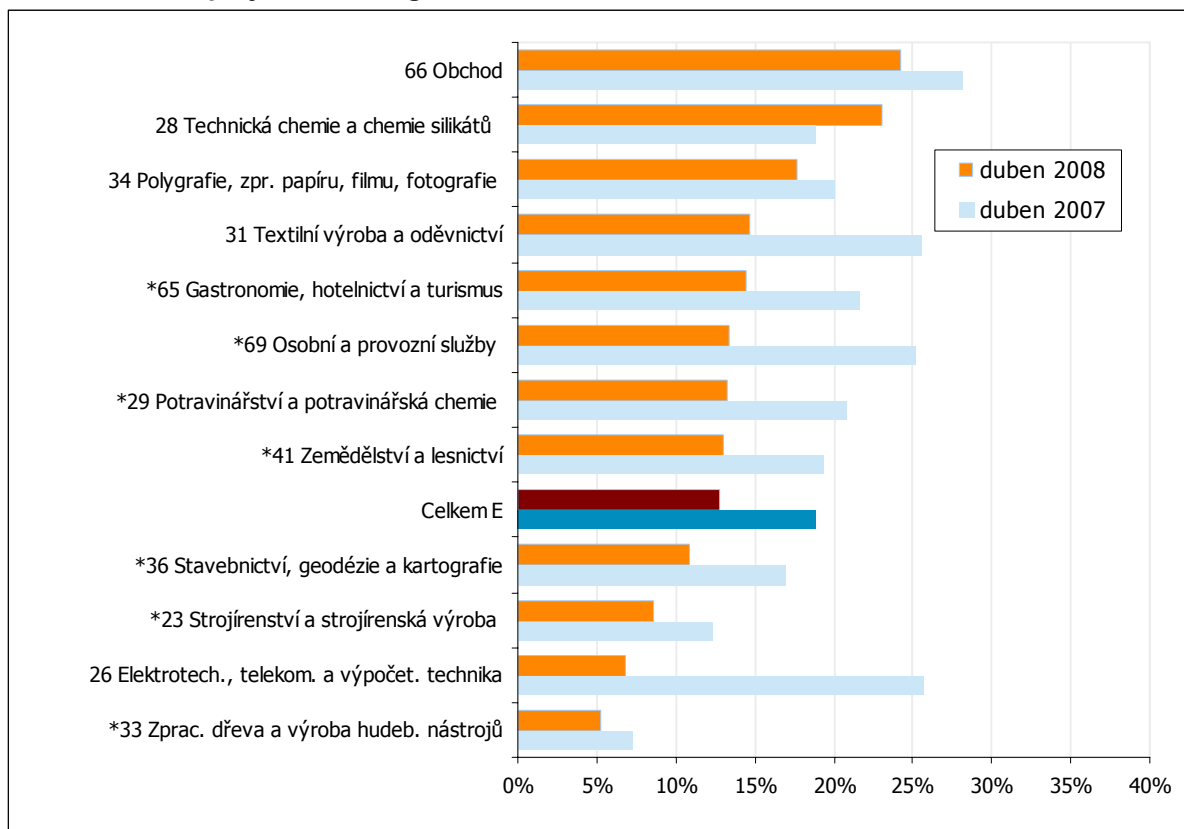
dřeva a výroba hudebních nástrojů (5,2 %),³⁶ 26 Elektrotechnika, telekomunikační a výpočetní technika (6,8 %) a 23 Strojírenství a strojírenská výroba (8,6 %).

Podrobnější údaje o situaci a vývoji nezaměstnanosti absolventů nižšího středního vzdělání s výučním listem (kategorie E) poskytuje přehled v následujícím grafu a tabulce,³⁷ kde jsou z hlediska členění podle skupin oborů vzdělání uvedeny tyto skutečnosti:

1. pořadí skupin oborů vzdělání podle míry nezaměstnanosti absolventů kategorie vzdělání E v dubnu 2008 s doplňujícími hodnotami za duben 2007 (vyjádřeno graficky),
2. počet absolventů nižšího středního vzdělání s výučním listem v kategorii vzdělání E za červen 2007, počet nezaměstnaných absolventů, míra nezaměstnanosti absolventů³⁸ nižšího středního vzdělání s výučním listem v kategorii vzdělání E v dubnu 2008 a meziroční změna míry nezaměstnanosti absolventů v kategorii vzdělání E (vyjádřeno tabulkově).

Stejně jako v předchozím vydání i tentokrát se v této části publikace zaměřujeme na **počty a hodnoty míry nezaměstnaných „čerstvých“ absolventů**. Je tomu tak proto, že tyto ukazatele v porovnání s dosavadními dostupnými údaji o nezaměstnanosti absolventů mají v současné době nejpřesnější vypovídací schopnost o situaci absolventů na trhu práce v ČR. Jde totiž o statistiky, kde jsou mezi nezaměstnané zahrnováni pouze ti absolventi, kteří absolvovali školu ve školním roce předcházejícím sledovanému období.

Obrázek 4.5 Míra nezaměstnanosti absolventů: nižší střední vzdělání s výučním listem, duben 2007 a 2008, skupiny oborů kategorie E

* Označení skupin oborů vzdělání, které měly v roce 2007 v dané kategorii vzdělání více než 250 absolventů.

Míra nezaměstnanosti absolventů u většiny skupin oborů kategorie E oproti dubnu 2007 poklesla (v průměru zhruba o třetinu, tj. o 6,1 procentní bod).³⁹ Jedinou skupinou oborů kategorie E, kde míra nezaměstnanosti meziročně stoupla, je 28 Technická chemie a chemie silikátů, kde však může být vývoj zkeslen malým počtem absolventů.

³⁶ Míra nezaměstnanosti absolventů této skupiny oborů kategorie E oproti dubnu 2006 poklesla ze všech skupin oborů vzdělání nejrazantněji, a to o 19,6 p.b.

³⁷ Při malém počtu absolventů jsou údaje za jeden rok značně citlivé na náhodné výkyvy v počtech nezaměstnaných či na případné chybné údaje v databázích.

³⁸ Míru nezaměstnanosti absolventů dané skupiny oborů vzdělání získáte, když vydělíte počet nezaměstnaných absolventů počtem absolventů dané skupiny oborů vzdělání.

³⁹ Rovněž i v porovnání s rokem 2006. Za poslední dva roky jde o pokles v průměru až o 14,8 p.b.

V porovnání s dubnem 2007 byl zaznamenán razantní pokles (o 18,9 p.b. na 6,8 %) v míře nezaměstnanosti absolventů skupiny oborů vzdělání 26 Elektrotechnika, telekomunikační a výpočetní technika. Dalšími skupinami oborů, kde došlo k velkému poklesu míry nezaměstnanosti jsou 69 Osobní a provozní služby (pokles o 11,8 p.b.) a 31 Textilní výroba a oděvnictví (pokles o 10,9 p.b.).

Tabulka 4.5 Přehled o nezaměstnanosti absolventů: nižší střední vzdělání s výučním listem, duben 2008, skupiny oborů kategorie E

Skupina oborů vzdělání	Počet absolventů (2007)	Počet nezaměstnaných absolventů (duben 2008)	Míra nezaměstnanosti absolventů v % (duben 2008)	Srovnání s dubnem 2007
23 Strojírenství a strojírenská výroba	278	24	8,6%	-3,7 p.b.
26 Elektrotech., telekom. a výpočet. technika	44	3	6,8%	-18,9 p.b.
28 Technická chemie a chemie silikátů	52	12	23,1%	4,2 p.b.
29 Potravinářství a potravinářská chemie	271	36	13,3%	-7,5 p.b.
31 Textilní výroba a oděvnictví	150	22	14,7%	-10,9 p.b.
33 Zprac. dřeva a výroba hudeb. nástrojů	286	15	5,2%	-2,0 p.b.
34 Polygrafie, zpr. papíru, filmu, fotografie	17	3	17,6%	-2,4 p.b.
36 Stavebnictví, geodézie a kartografie	742	81	10,9%	-6,0 p.b.
41 Zemědělství a lesnictví	591	77	13,0%	-6,3 p.b.
65 Gastronomie, hotelnictví a turismus	1208	174	14,4%	-7,2 p.b.
66 Obchod	124	30	24,2%	-4,0 p.b.
69 Osobní a provozní služby	283	38	13,4%	-11,8 p.b.
Celkem E	4048	516	12,7%	-6,1 p.b.

Podrobnější vzhled do problematiky míry nezaměstnanosti absolventů nižšího středního vzdělání s výučním listem kategorie vzdělání E lze získat prostřednictvím dat o **jednotlivých kmenových oborech vzdělání (KKOV)**.

V následujících dvou tabulkách jsou z hlediska členění podle kmenových oborů vzdělání uvedeny:

1. **míra nezaměstnanosti** absolventů kategorie E **za duben 2008**, podle které jsou sestupně seřazeny jednotlivé kmenové obory,
2. **počet absolventů** nižšího středního vzdělání s výučním listem v kategorii vzdělání E za červen 2007, **počet nezaměstnaných absolventů**, **míra nezaměstnanosti absolventů**⁴⁰ nižšího středního vzdělání s výučním listem v kategorii vzdělání E za duben 2008 a **meziroční změna míry nezaměstnanosti absolventů** v kategorii vzdělání E.

Vzhledem k tomu, že hodnoty míry nezaměstnanosti u oborů (a u kmenových oborů s nízkými počty absolventů) jsou mnohdy nepřesné a zavádějící, soustředíme se zde na kmenové obory s vyššími počty absolventů (které měly v roce 2007 více než 40 absolventů).⁴¹

⁴⁰ Míru nezaměstnanosti absolventů daného kmenového oboru vzdělání získáte, když vydělíte počet nezaměstnaných absolventů počtem absolventů daného kmenového oboru vzdělání.

⁴¹ Uvedené kmenové obory vzdělání zahrnují více než 91 % absolventů této kategorie vzdělání.

Tabulka 4.6 Míra nezaměstnanosti absolventů vybraných kmenových oborů vzdělání: nižší střední vzdělání s výučním listem, duben 2008, kategorie E

Kmenové obory vzdělání	Míra nezaměstnanosti absolventů v % (duben 2008)
6651E Prodavač, obchodník, obchodní provoz	24,2%
3657E Malíř-natěrač, malířské a natěračské práce	22,0%
6551E Kuchař - číšník, práce ve společném stravování	19,0%
2953E Pekař, pekařské práce	18,6%
3159E Švadlena, šití oděvů, prádla a rukavic	15,0%
4152E Zahradník, zahradnické práce	14,6%
2954E Cukrář, cukrovinkář, cukrářské práce	13,5%
6552E Kuchař, kuchařské práce	13,4%
6955E Pečovatelské práce	12,6%
2351E Zámečnické práce a údržba	10,5%
3667E Zedník, kamnář, zednické práce, stavební práce	7,8%
4155E Opravář zemědělských strojů, opravářské práce	7,7%
2651E Elektrikář, elektrotechnické práce	6,8%
3664E Tesař, tesařské práce	6,0%
3357E Zprac. dřeva, výroba kancelářských potřeb, výroba sportov. potřeb	5,8%
3356E Truhlář, truhlářské práce	5,3%
2364E Strojní mechanik, montérské práce	2,4%
Celkem E	12,7%

Pozn.: Tmavé pozadí v tabulce označuje kmenové obory, které měly v roce 2007 v dané kategorii vzdělání více než 240 absolventů.

Nejvyšší hodnoty míry nezaměstnanosti absolventů kategorie E jsou v dubnu 2008 charakteristické zejména pro kmenové obory Prodavač, obchodník, obchodní provoz; Malíř-natěrač, malířské a natěračské práce; Kuchař-číšník, práce ve společném stravování; Pekař, pekařské práce; Švadlena, šití oděvů, prádla a rukavic a Zahradník, zahradnické práce.

Nejnižší míra nezaměstnanosti absolventů kategorie E je v dubnu 2008 patrná zejména u kmenových oborů Strojní mechanik, montérské práce; Truhlář, truhlářské práce; Zpracování dřeva, výroba kancelářských potřeb, výroba sportovních potřeb; Tesař, tesařské práce; Elektrikář, elektrotechnické práce; Opravář zemědělských strojů, opravářské práce a na absolventy početnější Zedník, kamnář, zednické práce, stavební práce.

Tabulka 4.7 Přehled o nezaměstnanosti absolventů vybraných kmenových oborů vzdělání: nižší střední vzdělání s výučním listem, duben 2008, kategorie E

Kmenové obory vzdělání	Počet absolventů (2007)	Počet nezaměstnaných absolventů (duben 2008)	Míra nezaměstnanosti absolventů v % (duben 2008)	Srovnání s dubnem 2007
2351E Zámečnické práce a údržba	190	20	10,5%	-0,3 p.b.
2364E Strojní mechanik, montérské práce	42	1	2,4%	-3,4 p.b.
2651E Elektrikář, elektrotechnické práce	44	3	6,8%	-18,9 p.b.
2953E Pekař, pekařské práce	43	8	18,6%	-6,0 p.b.
2954E Cukrář, cukrovinkář, cukrářské práce	171	23	13,5%	-7,9 p.b.
3159E Švadlena, šití oděvů, prádla a rukavic	147	22	15,0%	-8,1 p.b.
3356E Truhlář, truhlářské práce	187	10	5,3%	-6,4 p.b.
3357E Zprac. dřeva, výroba kancelářských potřeb, výroba sportov. potřeb	69	4	5,8%	-11,3 p.b.
3657E Malíř-natěrač, malířské a natěračské práce	164	36	22,0%	0,1 p.b.
3664E Tesař, tesařské práce	84	5	6,0%	-28,3 p.b.
3667E Zedník, kamnář, zednické práce, stavební práce	435	34	7,8%	-4,7 p.b.
4152E Zahradník, zahradnické práce	369	54	14,6%	-9,5 p.b.
4155E Opravář zemědělských strojů, opravářské práce	196	15	7,7%	-4,1 p.b.
6551E Kuchař - číšník, práce ve společném stravování	216	41	19,0%	-9,4 p.b.
6552E Kuchař, kuchařské práce	992	133	13,4%	-6,6 p.b.
6651E Prodavač, obchodník, obchodní provoz	124	30	24,2%	-4,0 p.b.
6955E Pečovatelské práce	247	31	12,6%	-11,5 p.b.
Celkem E	4048	516	12,7%	-6,1 p.b.

4.2. Nezaměstnanost absolventů středního odborného vzdělání s maturitní zkouškou a odborným výcvikem a absolventů nástavbového studia (kategorie vzdělání L0/L5)

V této kategorii vzdělání jsou zařazeni absolventi dvou vzdělávacích cest. Jednak jsou to absolventi studijních oborů středních odborných učilišť (SOU), což jsou 4leté obory středních odborných učilišť zakončené maturitní zkouškou (absolvent neobdrží výuční list, ale koncepce vzdělávání je taková, že podíl odborného výcviku je prakticky stejný jako ve 3letém učebním oboru – absolvent je tedy fakticky vyučen, připraven pro uplatnění v dělnickém povolání), a jednak to jsou absolventi, kteří se připravovali v nástavbovém studiu pro absolventy učebních oborů, kde získávají po vyučení maturitní vzdělání.

V období 2001–2006 docházelo k trvalému nárůstu počtu absolventů této kategorie (z 13 108 v roce 2002 následným plynulým růstem přibližně o 500 absolventů ročně až na 14 798 v roce 2005, v roce 2006 na 15 506 absolventů). Od tohoto období došlo v roce 2007 poprvé k mírnému poklesu absolventů této kategorie vzdělání (a to jak u středního odborného vzdělání s maturitní zkouškou a odborným výcvikem – L0, tak i u nástavbového vzdělání – L5) na 15 075 absolventů. V roce 2008 lze očekávat opětovný pokles (počet žáků v posledních ročnících denního studia v kategorii L0/L5 byl ve školním roce 2007/2008 o 5,3 % nižší oproti předchozímu školnímu roku).

Z uvedených dat vyplývá, že **od roku 2001 počet absolventů této kategorie vzdělání zaznamenává poprvé mírný pokles**. Nejvíce absolventů této kategorie ukončilo v roce 2007 studium ve skupinách oborů 64 Podnikání v oborech, v odvětvích (26,8 %); 26 Elektrotechnika, telekomunikace a výpočetní technika (18,9 %); 23 Strojírenství a strojírenská výroba (12,5 %); 66 Obchod (10,5 %), 65 Gastronomie, hotelnictví a turismus (7,1 %) a 69 Osobní a provozní služby⁴² (6,0 %); z výše uvedených skupin oborů vzdělání vycházelo 81,9 % absolventů kategorie L0/L5.

Míra nezaměstnanosti absolventů středního odborného vzdělání s maturitou a odborným výcvikem a absolventů nástavbového vzdělání měřená v prvním roce po absolvování vykazuje trvalý pokles z hodnoty 21,2 % v dubnu 2004 na 16,1 % v dubnu 2005, dále na 14,0 % v dubnu 2006, na 11,1 % v dubnu 2007 a na 7,8 % v dubnu 2008.⁴³

Nejvyšší hodnoty míry nezaměstnanosti absolventů kategorie L0/L5 v dubnu 2008 jsou charakteristické zejména pro skupinu oborů vzdělání 31 Textilní výroba a oděvnictví (14,4 %) a skupiny oborů s většími počty absolventů 69 Osobní a provozní služby (12,7 %) a 63 Ekonomika a administrativa (12,3 %).

Ve skupinách oborů 21 Hornictví, hutnictví a slévárenství a 68 Právo, právní a veřejnosprávní činnost nejsou vykazováni žádní nezaměstnaní absolventi. **Nejnižší hodnoty míry nezaměstnanosti absolventů** kategorie L0/L5 v dubnu 2008 dosahují a na trhu práce naleznou rychleji uplatnění absolventi skupin oborů vzdělání 23 Strojírenství a strojírenská výroba (4,3 %), 28 Technická chemie a chemie silikátů (4,4 %) a 37 Doprava a spoje (5,0 %).

Podrobnější údaje o situaci a vývoji nezaměstnanosti absolventů středního odborného vzdělání s maturitou a odborným výcvikem a absolventů nástavbového vzdělání (kategorie L0/L5) poskytuje přehled v následujícím grafu a tabulce,⁴⁴ kde jsou z hlediska členění podle skupin oborů vzdělání uvedeny tyto skutečnosti:

1. **pořadí skupin oborů vzdělání podle míry nezaměstnanosti absolventů** kategorie vzdělání L0/L5 v dubnu 2008 s doplňujícími hodnotami za duben 2007 (vyjádřeno graficky),

⁴² Míra nezaměstnanosti absolventů skupiny oborů 69 Osobní a provozní služby byla v dubnu 2007 ovlivněna více než trojnásobným meziročním nárůstem počtu absolventů, který byl způsoben především tím, že v roce 2006 vystudovali první absolventi oboru 69–41–L/004 Kosmetička. Výuka ve tříletém oboru 69–52–H/001 Kosmetička byla ukončena a obor byl tak inovován jako čtyřletý maturitní obor s odborným výcvikem.

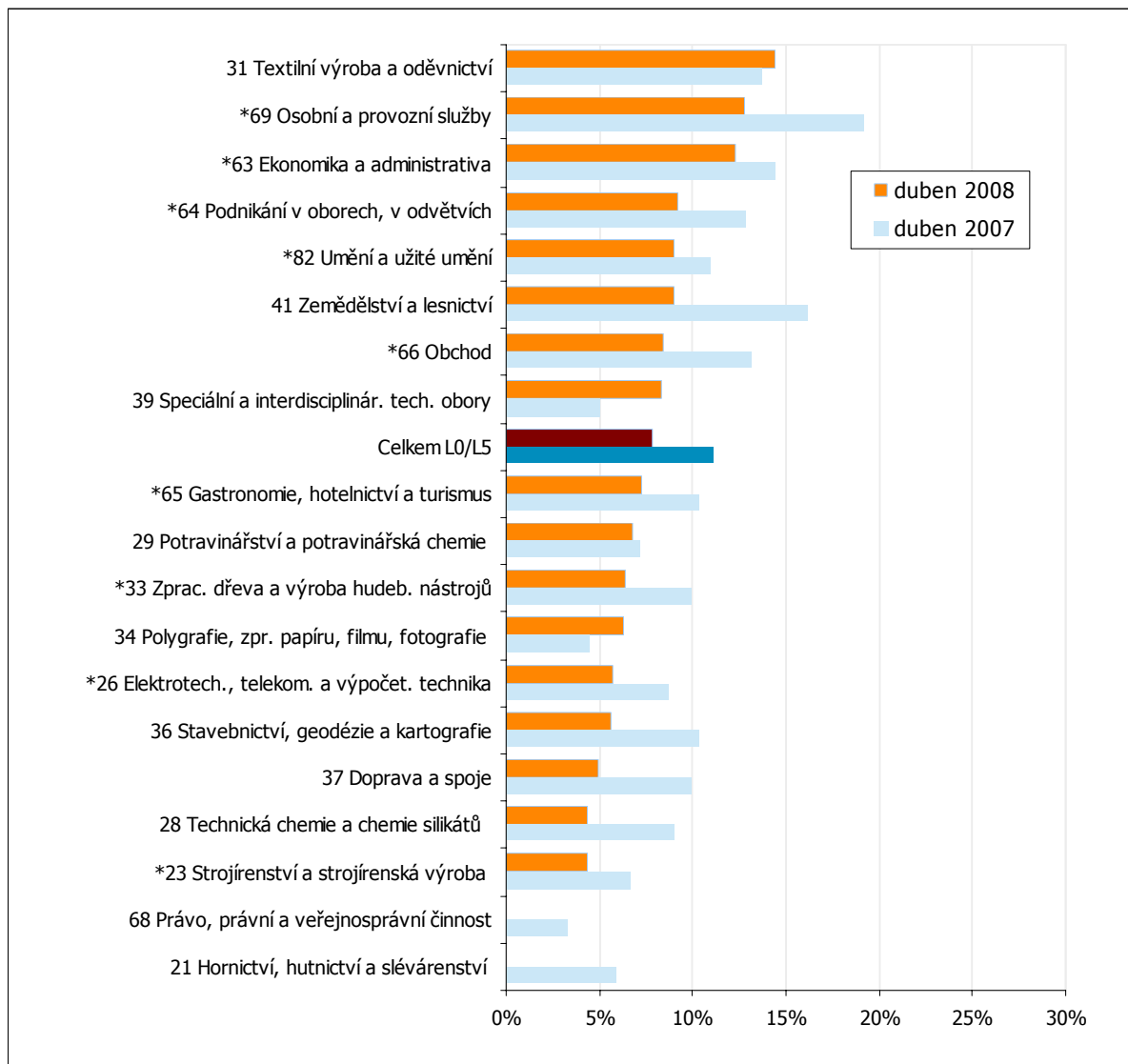
⁴³ Důvody tohoto výrazného poklesu jsou analyzovány v kap. 3.2.

⁴⁴ Při malém počtu absolventů jsou údaje za jeden rok značně citlivé na náhodné výkyvy v počtech nezaměstnaných či na případné chybné údaje v databázích.

2. **počet absolventů** kategorie vzdělání L0/L5 za červen 2007, **počet nezaměstnaných absolventů, míra nezaměstnanosti absolventů**⁴⁵ kategorie vzdělání L0/L5 v dubnu 2008 a **meziroční změna míry nezaměstnanosti absolventů** v kategorii vzdělání L0/L5 (vyjádřeno tabulkově).

Stejně jako v předchozím vydání i tentokrát se v této části publikace zaměřujeme na **počty a hodnoty míry nezaměstnaných „čerstvých“ absolventů**. Je tomu tak proto, že tyto ukazatele v porovnání s dosavadními dostupnými údaji o nezaměstnanosti absolventů mají v současné době nejpřesnější vypovídací schopnost o situaci absolventů na trhu práce v ČR. Jde totiž o statistiky, kde jsou mezi nezaměstnané zahrnováni pouze ti absolventi, kteří absolvovali školu ve školním roce předcházejícím sledovanému období.

Obrázek 4.6 Míra nezaměstnanosti absolventů: střední odborné vzdělání s maturitou a odborným výcvikem a nástavbové vzdělání, duben 2007 a 2008, skupiny oborů kategorie L0/L5

* Označení skupin oborů vzdělání, které měly v roce 2007 v dané kategorii vzdělání více než 400 absolventů.

I přes **většinový výskyt poklesu míry nezaměstnanosti absolventů mezi skupinami oborů vzdělání** (v průměru téměř o třetinu, tj. o 3,4 procentní bod)⁴⁶ bylo při srovnání hodnot za duben 2007 a 2008 **pouze v několika případech zaznamenáno zvýšení**. K mírnému zvýšení došlo u skupin oborů 39 Speciální a interdisciplinární technické obory (nárůst o 3,3 p.b.), 34 Polygrafie, zpracování papíru, filmu, fotografie (nárůst o 1,8 p.b.) a 31 Textilní výroba a oděvnictví (nárůst o 0,6 p.b.).

⁴⁵ Míru nezaměstnanosti absolventů dané skupiny oborů vzdělání získáte, když vydělíte počet nezaměstnaných absolventů počtem absolventů dané skupiny oborů vzdělání.

⁴⁶ Rovněž i v porovnání s rokem 2006. Za poslední dva roky se jedná o pokles v průměru až o 6,2 p.b.

V porovnání s dubnem 2007 **největší pokles míry nezaměstnanosti absolventů škol** (kategorie L0/L5) byl zaznamenán u skupiny oborů 41 Zemědělství a lesnictví (pokles o 7,2 p.b.) a 69 Osobní a provozní služby (pokles o 6,4 p.b.). Dále potom skupina 21 Hornictví, hutnictví a slévárenství (pokles o 5,9 p.b.), 37 Doprava a spoje (pokles o 5,0 p.b.).

V porovnání s dubnem 2006 největší pokles míry nezaměstnanosti absolventů škol byl zaznamenán u skupiny oborů vzdělání 36 Stavebnictví, geodézie a kartografie, kde míra nezaměstnanosti klesla o 14,2 p.b. na 5,6 %.

Tabulka 4.8 Přehled o nezaměstnanosti absolventů: střední odborné vzdělání s maturitou a odborným výcvikem a nástavbové vzdělání, duben 2008, skupiny oborů kategorie L0/L5

Skupina oborů vzdělání	Počet absolventů (2007)	Počet nezaměstnaných absolventů (duben 2008)	Míra nezaměstnanosti absolventů v % (duben 2008)	Srovnání s dubnem 2007
21 Hornictví, hutnictví a slévárenství	26	0	0,0%	-5,9 p.b.
23 Strojírenství a strojírenská výroba	1879	81	4,3%	-2,4 p.b.
26 Elektrotech., telekom. a výpočet. technika	2856	163	5,7%	-3,0 p.b.
28 Technická chemie a chemie silikátů	91	4	4,4%	-4,6 p.b.
29 Potravinářství a potravinářská chemie	89	6	6,7%	-0,4 p.b.
31 Textilní výroba a oděvnictví	215	31	14,4%	0,6 p.b.
33 Zprac. dřeva a výroba hudeb. nástrojů	457	29	6,3%	-3,6 p.b.
34 Polygrafie, zpr. papíru, filmu, fotografie	256	16	6,3%	1,8 p.b.
36 Stavebnictví, geodézie a kartografie	197	11	5,6%	-4,8 p.b.
37 Doprava a spoje	262	13	5,0%	-5,0 p.b.
39 Speciální a interdisciplinár. tech. obory	12	1	8,3%	3,3 p.b.
41 Zemědělství a lesnictví	212	19	9,0%	-7,2 p.b.
63 Ekonomika a administrativa	430	53	12,3%	-2,1 p.b.
64 Podnikání v oborech, v odvětvích	4044	371	9,2%	-3,7 p.b.
65 Gastronomie, hotelnictví a turismus	1071	78	7,3%	-3,0 p.b.
66 Obchod	1585	134	8,5%	-4,7 p.b.
68 Právo, právní a veřejnosprávní činnost	6	0	0,0%	-3,3 p.b.
69 Osobní a provozní služby	911	116	12,7%	-6,4 p.b.
82 Umění a užité umění	476	43	9,0%	-1,9 p.b.
Celkem L0/L5	15075	1175	7,8%	-3,3 p.b.

Podrobnější vhléd do problematiky míry nezaměstnanosti absolventů středního odborného vzdělání s maturitou a odborným výcvikem a absolventů nástavbového vzdělání lze získat prostřednictvím dat **o jednotlivých kmenových oborech vzdělání (KKOV)**.

V následujících dvou tabulkách jsou z hlediska členění podle kmenových oborů vzdělání uvedeny:

1. **míra nezaměstnanosti** absolventů kategorie L0/L5 za duben 2008, podle které jsou sestupně seřazeny jednotlivé kmenové obory,
2. **počet absolventů** kategorie vzdělání L0/L5 za červen 2007, **počet nezaměstnaných absolventů, míra nezaměstnanosti absolventů**⁴⁷ kategorie vzdělání L0/L5 za duben 2008 a **meziroční změna míry nezaměstnanosti absolventů** v kategorii vzdělání L0/L5.

Vzhledem k tomu, že hodnoty míry nezaměstnanosti u oborů (a u kmenových oborů s nízkými počty absolventů) jsou mnohdy nepřesné a zavádějící, soustředíme se zde na kmenové obory s vyššími počty absolventů (které měly v roce 2007 více než 50 absolventů).⁴⁸

⁴⁷ Míru nezaměstnanosti absolventů daného kmenového oboru vzdělání získáte, když vydělíte počet nezaměstnaných absolventů počtem absolventů daného kmenového oboru vzdělání.

⁴⁸ Uvedené kmenové obory vzdělání zahrnují více než 97 % absolventů této kategorie vzdělání.

Tabulka 4.9 Míra nezaměstnanosti absolventů vybraných kmenových oborů vzdělání: střední odborné vzdělání s maturitou a odborným výcvikem a nástavbové vzdělání, duben 2008, kategorie L0/L5 (souhrnné označení L)

Kmenové obory vzdělání	Míra nezaměstnanosti absolventů v % (duben 2008)
6342L Administrativa	15,5%
3143L Oděvnictví	14,4%
6941L Osobní služby	12,7%
4144L Zahradnictví	12,5%
3453L Reprodukční grafik, litografické a montážní práce	11,7%
2344L Montáž strojů a zařízení	10,5%
6341L Ekonomika a podnikání	10,4%
8251L Výtvarné a uměleckořemeslné práce	9,3%
6441L Podnikání v oborech	9,2%
6641L Provoz obchodu	8,6%
2941L Potravinářství	7,8%
2645L Telekomunikace	7,7%
6541L Gastronomie	7,3%
3742L Provoz, organizace a ekonomika pošt	7,1%
3342L Nábytkářství	7,0%
2641L Elektrotechnika	6,6%
2642L Silnoproudá elektrotechnika	6,4%
3644L Stavební provoz	6,3%
6642L Propagace	5,4%
2643L Elektronika	5,2%
2343L Strojírenská výroba	5,1%
2646L Aplikovaná elektronika	4,7%
3441L Polygrafie	3,7%
4145L Zemědělská a lesnická technika	3,5%
3741L Provoz, organizace a ekonomika dopravy	3,4%
2345L Servis a opravy strojů a zařízení	2,6%
2842L Průmyslová chemie	2,5%
3341L Dřevařství	1,8%
Celkem L0/L5	7,8%

Pozn.: Tmavé pozadí označuje kmenové obory, které měly v roce 2007 v dané kategorii vzdělání více než 400 absolventů.

Nejvyšší hodnoty míry nezaměstnanosti absolventů kategorie L0/L5 jsou v dubnu 2008 charakteristické zejména pro kmenové obory Administrativa, Oděvnictví, Osobní služby, Zahradnictví, Reprodukční grafik, litografické a montážní práce, Montáž strojů a zařízení a Ekonomika a podnikání. Jde o kmenové obory, jejichž míry nezaměstnanosti v dubnu 2008 přesahovaly hranici 10 %.

Nejnižší hodnoty míry nezaměstnanosti absolventů kategorie L0/L5 jsou v dubnu 2008 patrné zejména u kmenových oborů Dřevařství, Průmyslová chemie, Servis a opravy strojů a zařízení, Provoz, organizace a ekonomika dopravy, Zemědělská a lesnická technika, Polygrafie, z elektrotechnických kmenových oborů Aplikovaná elektronika a Elektronika, v neposlední řadě kmenový obor Strojírenská výroba.

V porovnání s dubnem 2007 míra nezaměstnanosti u většiny kmenových oborů poklesla. Nejvýrazněji u kmenových oborů Dřevařství (pokles o 24,0 p.b.) a Propagace (pokles o 15,2 p.b.). K mnohem menšímu (ale stále výraznému) poklesu pak došlo v kmenových oborech Provoz, organizace a ekonomika dopravy (pokles o 7,9 p.b.), Zemědělská a lesnická technika (pokles o 7,1 p.b.) a Osobní služby (pokles o 6,4 p.b.).

Kmenový obor Stavební provoz v posledních dvou letech zaznamenal největší pokles míry nezaměstnanosti absolventů, a to o 14,6 p.b na 6,3 %.

Tabulka 4.10 Přehled o nezaměstnanosti absolventů vybraných kmenových oborů vzdělání: střední odborné vzdělání s maturitou a odborným výcvikem a nástavbové vzdělání, duben 2008, kategorie L0/L5 (souhrnné označení L)

Kmenové obory vzdělání	Počet absolventů (2007)	Počet nezaměstnaných absolventů (duben 2008)	Míra nezaměstnanosti absolventů v % (duben 2008)	Srovnání s dubnem 2007
2343L Strojírenská výroba	591	30	5,1%	-5,7 p.b.
2344L Montáž strojů a zařízení	190	20	10,5%	1,4 p.b.
2345L Servis a opravy strojů a zařízení	1074	28	2,6%	-1,4 p.b.
2641L Elektrotechnika	564	37	6,6%	-1,3 p.b.
2642L Silnoproudá elektrotechnika	235	15	6,4%	-0,1 p.b.
2643L Elektronika	1821	95	5,2%	-3,5 p.b.
2645L Telekomunikace	130	10	7,7%	-3,6 p.b.
2646L Aplikovaná elektronika	106	5	4,7%	-5,4 p.b.
2842L Průmyslová chemie	79	2	2,5%	-4,2 p.b.
2941L Potravinářství	64	5	7,8%	-0,8 p.b.
3143L Oděvnictví	215	31	14,4%	0,6 p.b.
3341L Dřevařství	55	1	1,8%	-24,0 p.b.
3342L Nábytkářství	402	28	7,0%	-1,9 p.b.
3441L Polygrafie	134	5	3,7%	1,5 p.b.
3453L Reprodukční grafik, litografické a montážní práce	77	9	11,7%	n
3644L Stavební provoz	176	11	6,3%	-3,9 p.b.
3741L Provoz, organizace a ekonomika dopravy	149	5	3,4%	-7,9 p.b.
3742L Provoz, organizace a ekonomika pošt	113	8	7,1%	-1,5 p.b.
4144L Zahradnictví	64	8	12,5%	4,0 p.b.
4145L Zemědělská a lesnická technika	85	3	3,5%	-7,1 p.b.
6341L Ekonomika a podnikání	193	20	10,4%	-1,1 p.b.
6342L Administrativa	207	32	15,5%	-2,4 p.b.
6441L Podnikání v oborech	4022	371	9,2%	-3,7 p.b.
6541L Gastronomie	1071	78	7,3%	-3,0 p.b.
6641L Provoz obchodu	1493	129	8,6%	-4,3 p.b.
6642L Propagace	92	5	5,4%	-15,2 p.b.
6941L Osobní služby	911	116	12,7%	-6,4 p.b.
8251L Výtvarné a uměleckořemeslné práce	450	42	9,3%	-1,7 p.b.
Celkem L0/L5	15075	1175	7,8%	-3,3 p.b.

Pozn.: n – kmenový obor vzdělání neměl v roce 2006 žádné absolventy

4.3. Nezaměstnanost absolventů středního odborného vzdělání s maturitní zkouškou (kategorie vzdělání M)

V této kategorii vzdělání jsou zařazeni absolventi, kteří se připravovali ve 4letých studijních oborech středních odborných škol (SOŠ) a po absolvování získali maturitní vysvědčení. Ze všech kategorií středoškolského vzdělání se nejvyšší počet absolventů nachází v této kategorii vzdělání.

V letech 2001–2003 docházelo k mírnému poklesu počtu absolventů této kategorie vzdělání (rok 2001 – 45 537 absolventů, rok 2002 – 42 428 a rok 2003 – 41 987). Od roku 2004 počty absolventů středního odborného vzdělání s maturitní zkouškou každoročně mírně stoupají (rok 2004 – 42 687 absolventů, rok 2005 – 44 581, rok 2006 – 45 872, rok 2007 – 46 511). V roce 2008 je možné očekávat mírný pokles počtu absolventů (počet žáků v posledních ročnících studia v kategorii M byl ve školním roce 2007/2008 o 2 % nižší oproti školnímu roku 2006/2007).

Nejvíce absolventů maturitních oborů SOŠ ukončilo v roce 2007 studium ve skupinách oborů 63 Ekonomika a administrativa (21,9 %), 26 Elektrotechnika, telekomunikace a výpočetní technika (10,6 %), 53 Zdravotnictví (9,0 %), 23 Strojírenství a strojírenská výroba (7,4 %), 78 Obecně odborná příprava (6,7 %),⁴⁹ 36 Stavebnictví, geodézie a kartografie (6,4 %), 65 Gastronomie, hotelnictví, turismus (6,1 %), 64 Podnikání v oborech, v odvětvích

⁴⁹ Ve srovnání s rokem 2006 nárůst o 929 absolventů, tj. o 42 %. Jde zejména o absolventy lyceí.

(5,9 %), 75 Pedagogika, učitelství a sociální péče (4,9 %) a 41 Zemědělství a lesnictví (4,6 %); z výše uvedených skupin oborů vzdělání vycházelo 83,4 % absolventů maturitních oborů SOŠ.

Míra nezaměstnanosti absolventů středního odborného vzdělání s maturitní zkouškou v roce po absolvování vykazuje v posledních letech setrvalý pokles (duben 2004 – 15,0 %, duben 2005 – 12,2 %, duben 2006 – 11,0 %, duben 2007 – 7,8 %). V dubnu 2008 dosahovala míra nezaměstnanosti absolventů středního odborného vzdělání s maturitní zkouškou 5,7 %.⁵⁰

Nejvyšší hodnoty míry nezaměstnanosti absolventů kategorie M v dubnu 2008 vykazuje 16 Ekologie a ochrana životního prostředí (12,0 %), 31 Textilní výroba a oděvnictví (8,9 %), 33 Zpracování dřeva a výroba hudebních nástrojů (8,3 %), 64 Podnikání v oborech, v odvětvích (8,1 %) a 65 Gastronomie, hotelnictví a turismus (8,0 %). Vyšší počet absolventů je zastoupen především ve skupinách oborů 64 a 65. Vyšší míry nezaměstnanosti jsou dále charakteristické zejména pro skupinu oborů 34 Polygrafie, zpracování papíru, filmu, fotografie (7,4 %) a pro skupinu s velkým počtem absolventů 41 Zemědělství a lesnictví (7,4 %).

Nejnižší hodnoty míry nezaměstnanosti absolventů kategorie M v dubnu 2008 dosahují a na trhu práce naleznou rychleji uplatnění absolventi skupiny oborů vzdělání 53 Zdravotnictví (2,2 %), kde jsou trvale dosahovány výrazně nižší hodnoty míry nezaměstnanosti než u ostatních skupin, další v pořadí jsou skupiny 72 Publicistika, knihovnictví a informatika (3,0 %), 21 Hornictví, hutnictví a slévárenství (3,2 %), 78 Obecně odborná příprava (3,7 %), 39 Speciální a interdisciplinární technické obory (4,2 %), 26 Elektrotechnika, telekomunikace a výpočetní technika (4,5 %), 23 Strojírenství a strojírenská výroba (4,8 %), 32 Kožedělná a obuvnická výroba a zpracování plastů (4,8 %) a 36 Stavebnictví, geodézie a kartografie (4,9 %).

Podrobnější údaje o situaci a vývoji nezaměstnanosti absolventů středního odborného vzdělání s maturitní zkouškou (kategorie M) poskytuje přehled v následujícím grafu a tabulce,⁵¹ kde jsou z hlediska členění podle skupin oborů vzdělání uvedeny tyto skutečnosti:

1. **pořadí skupin oborů vzdělání podle míry nezaměstnanosti absolventů** kategorie vzdělání M v dubnu 2008 s doplňujícími hodnotami za duben 2007 (vyjádřeno graficky),
2. **počet absolventů** kategorie vzdělání M za červen 2007, **počet nezaměstnaných absolventů, míra nezaměstnanosti absolventů**⁵² kategorie vzdělání M v dubnu 2008 a **meziroční změna míry nezaměstnanosti absolventů** v kategorii vzdělání M (vyjádřeno tabulkově).

Stejně jako v předchozím vydání i tentokrát se v této části publikace zaměřujeme na **počty a hodnoty míry nezaměstnaných „čerstvých“ absolventů**. Je tomu tak proto, že tyto ukazatele v porovnání s dosavadními dostupnými údaji o nezaměstnanosti absolventů mají v současné době nejpřesnější vypovídací schopnost o situaci absolventů na trhu práce v ČR. Jde totiž o statistiky, kde jsou mezi nezaměstnané zahrnováni pouze ti absolventi, kteří absolvovali školu ve školním roce předcházejícím sledovanému období.

V porovnání s dubnem 2007 došlo u všech skupin oborů (kromě skupiny oborů 29 Potravinářství a potravinářská chemie – nárůst o 0,1 p.b.) k poklesu míry nezaměstnanosti (v průměru téměř o třetinu, tj. o 2,3 procentní bod).⁵³

V porovnání s dubnem 2007 byl **nejvýraznější pokles** míry nezaměstnanosti absolventů zaznamenán u skupiny oborů kategorie M s druhým nejnižším počtem absolventů 21 Hornictví, hutnictví a slévárenství (pokles o 14,2 p.b. na 3,2 %). K mnohem menšímu (ale stále výraznému) poklesu pak došlo ve skupinách oborů 72 Publicistika, knihovnictví a informatika (pokles o 6,9 p.b.), 68 Právo, právní a veřejnosprávní činnost (pokles o 4,8 p.b.) a 75 Pedagogika, učitelství a sociální péče (pokles o 4,5 p.b.).

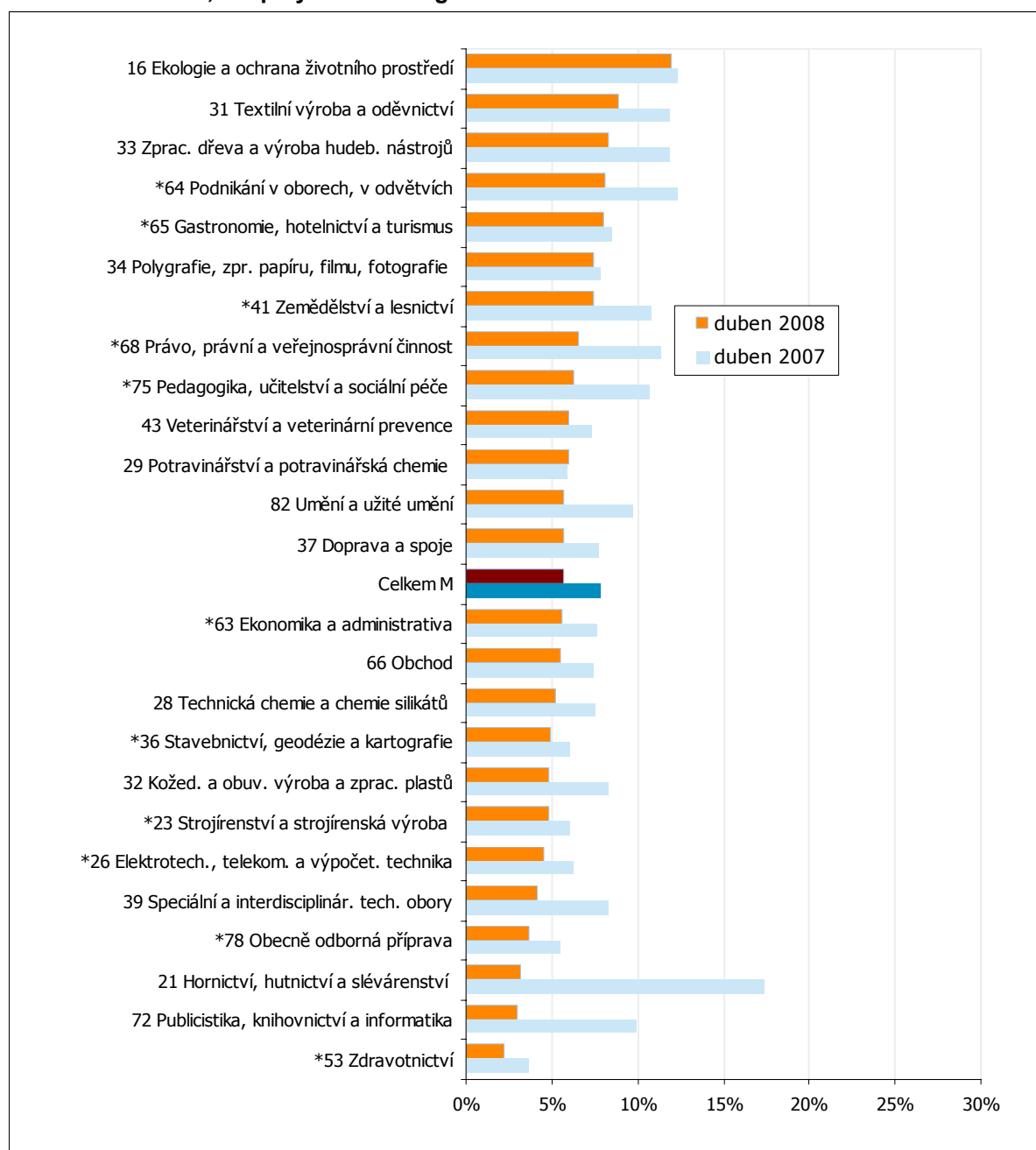
⁵⁰ Důvody a souvislosti tohoto poklesu jsou analyzovány v kap. 3.2.

⁵¹ Při malém počtu absolventů jsou údaje za jeden rok značně citlivé na náhodné výkyvy v počtech nezaměstnaných či na případné chybné údaje v databázích.

⁵² Míru nezaměstnanosti absolventů dané skupiny oborů vzdělání získáte, když vydělíte počet nezaměstnaných absolventů počtem absolventů dané skupiny oborů vzdělání.

⁵³ Rovněž i v porovnání s rokem 2006. Za poslední dva roky se jde o pokles v průměru až o 5,5 p.b.

Obrázek 4.7 Míra nezaměstnanosti absolventů: střední odborné vzdělání s maturitní zkouškou, duben 2007 a 2008, skupiny oborů kategorie M

* Označení skupin oborů vzdělání, které měly v roce 2007 v dané kategorii vzdělání více než 1 500 absolventů.

K největšímu poklesu v posledních dvou letech došlo u dříve problematických skupin oborů 32 Kožedělná a obuvnická výroba a zpracování plastů (pokles o 18,6 p.b. na 4,8 %) a 43 Veterinářství a veterinární prevence (pokles o 10,1 p.b. na 6 %).

Nejpočetnější skupina absolventů středního odborného vzdělání s maturitní zkouškou **63 Ekonomika a administrativa** představuje zároveň nejpočetnější skupinu nezaměstnaných absolventů maturitních oborů evidovaných na úřadech práce. To však ještě neznamená, že jejich situace je závažná. Dokladem toho je její zařazení mezi skupiny oborů s průměrnou mírou nezaměstnanosti (5,6 %). Úřady práce často vnímají absolventy obchodních akademií jako problematickou skupinu, důvodem těchto úvah je především to, že vycházejí z již zmiňovaného vysokého počtu nezaměstnaných. Velké procento jich většinou nachází práci poměrně snadno a pokud jsou ostatní evidováni jako uchazeči o zaměstnání, tak jsou následně poměrně snadno absorbováni trhem práce. Ohroženost

nezaměstnaností je vždy nutno posuzovat na základě jejího relativního vyjádření, například mírou nezaměstnanosti. Míra nezaměstnanosti maturantů SOŠ skupiny 63 zatím nenaznačuje hrozící nebezpečí, protože výrazně nepřevyšuje průměrnou hodnotu za všechny skupiny oborů.

Tabulka 4.11 Přehled o nezaměstnanosti absolventů: střední odborné vzdělání s maturitní zkouškou, duben 2008, skupiny oborů kategorie M

Skupina oborů vzdělání	Počet absolventů (2007)	Počet nezaměstnaných absolventů (duben 2008)	Míra nezaměstnanosti absolventů v % (duben 2008)	Srovnání s dubnem 2007
16 Ekologie a ochrana životního prostředí	576	69	12,0%	-0,4 p.b.
21 Hornictví, hutnictví a slévárství	94	3	3,2%	-14,2 p.b.
23 Strojírenství a strojírenská výroba	3423	164	4,8%	-1,3 p.b.
26 Elektrotech., telekom. a výpočet. technika	4913	222	4,5%	-1,8 p.b.
28 Technická chemie a chemie silikátů	553	29	5,2%	-2,2 p.b.
29 Potravinářství a potravinářská chemie	403	24	6,0%	0,1 p.b.
31 Textilní výroba a oděvnictví	561	50	8,9%	-3,0 p.b.
32 Kožed. a obuv. výroba a zprac. plastů	62	3	4,8%	-3,5 p.b.
33 Zprac. dřeva a výroba hudeb. nástrojů	277	23	8,3%	-3,5 p.b.
34 Polygrafie, zpr. papíru, filmu, fotografie	135	10	7,4%	-0,4 p.b.
36 Stavebnictví, geodézie a kartografie	2956	146	4,9%	-1,1 p.b.
37 Doprava a spoje	1039	59	5,7%	-2,1 p.b.
39 Speciální a interdisciplinár. tech. obory	337	14	4,2%	-4,2 p.b.
41 Zemědělství a lesnictví	2121	157	7,4%	-3,4 p.b.
43 Veterinářství a veterinární prevence	284	17	6,0%	-1,3 p.b.
53 Zdravotnictví	4168	93	2,2%	-1,5 p.b.
63 Ekonomika a administrativa	10192	571	5,6%	-2,0 p.b.
64 Podnikání v oborech, v odvětvích	2753	224	8,1%	-4,2 p.b.
65 Gastronomie, hotelnictví a turismus	2839	228	8,0%	-0,4 p.b.
66 Obchod	110	6	5,5%	-2,0 p.b.
68 Právo, právní a veřejnosprávní činnost	1783	117	6,6%	-4,8 p.b.
72 Publicistika, knihovnictví a informatika	166	5	3,0%	-6,9 p.b.
75 Pedagogika, učitelství a sociální péče	2283	143	6,3%	-4,5 p.b.
78 Obecně odborná příprava	3135	115	3,7%	-1,9 p.b.
82 Umění a užité umění	1333	76	5,7%	-4,0 p.b.
Celkem M	46511	2637	5,7%	-2,1 p.b.

I přes výrazný vzestup počtu absolventů lyceí (rok 2004 – 1 054 absolventů, rok 2005 – 1622, rok 2006 – 2132, rok 2007 – 3018, tedy téměř na trojnásobek hodnoty z roku 2004) se postavení této skupiny absolventů na trhu práce jeví jako velmi příznivé. Jejich míra nezaměstnanosti patří mezi jednu z nejnižších a v porovnání s dubnem 2007 (i přes výrazný nárůst absolventů) klesla z 5,1 na 3,3 %. Této skutečnosti značně napomáhá samotná koncepce lyceí, která se vedle odborné stránky zaměřuje na přípravu absolventů pro pokračování ve studiu na vyšší terciární úrovni vzdělávání.

Podrobnější vhled do problematiky míry nezaměstnanosti absolventů středního odborného vzdělání s maturitní zkouškou lze získat prostřednictvím dat o jednotlivých kmenových oborech vzdělání (KKOV).

V následujících dvou tabulkách jsou z hlediska členění podle kmenových oborů vzdělání uvedeny:

1. míra nezaměstnanosti absolventů kategorie M za duben 2008, podle které jsou sestupně seřazeny jednotlivé kmenové obory,
2. počet absolventů kategorie vzdělání M za červen 2007, počet nezaměstnaných absolventů, míra nezaměstnanosti absolventů⁵⁴ kategorie vzdělání M za duben 2008 a meziroční změna míry nezaměstnanosti absolventů v kategorii vzdělání M.

Vzhledem k tomu, že hodnoty míry nezaměstnanosti u oborů (a u kmenových oborů s nízkými počty absolventů) jsou mnohdy nepřesné a zavádějící, soustředíme se zde na kmenové obory s vyššími počty absolventů (které měly v roce 2007 minimálně 50 absolventů).⁵⁵

⁵⁴ Míru nezaměstnanosti absolventů daného kmenového oboru vzdělání získáte, když vydělíte počet nezaměstnaných absolventů počtem absolventů daného kmenového oboru vzdělání.

⁵⁵ Uvedené kmenové obory vzdělání zahrnují více než 98 % absolventů této kategorie vzdělání.

Tabulka 4.12 Míra nezaměstnanosti absolventů vybraných kmenových oborů vzdělání: střední odborné vzdělání s maturitní zkouškou, duben 2008, kategorie M

Kmenové obory vzdělání	Míra nezaměstnanosti absolventů v % (duben 2008)
6441M Podnikání v oborech	14,4%
7841M Rodinná příprava	13,7%
6343M Finančnictví a bankovnictví	11,8%
1601M Ekologie a ochrana prostředí	11,8%
3141M Textilnictví	10,0%
4143M Chov hospodářských zvířat	10,0%
3341M Dřevařství	9,4%
3442M Obalová technika, zpracování papíru	9,0%
6443M Ekonomika odvětví (oborů)	8,9%
4141M Obecné zemědělství	8,8%
3143M Oděvnictví	8,6%
2943M Technologie sacharidů	8,4%
2645M Telekomunikace	8,2%
2944M Technologie masa	8,2%
3645M Technická zařízení budov	8,1%
2345M Servis a opravy strojů a zařízení	8,1%
6542M Hotelnictví a turismus	8,0%
3342M Nábytkářství	8,0%
7541M Sociální činnost	7,6%
6442M Organizace a management v odvětví	7,5%
6842M Bezpečnostně právní činnost	7,5%
2642M Silnoproudá elektrotechnika	7,1%
4144M Zahradnictví	6,3%
6843M Veřejnosprávní činnost	6,3%
4145M Zemědělská a lesnická technika	6,2%
4341M Veterinární prevence	6,0%
3741M Provoz, organizace a ekonomika dopravy	5,8%
6341M Ekonomika a podnikání	5,6%
6841M Obecně právní činnost	5,5%
3742M Provoz, organizace a ekonomika pošt	5,5%
6643M Knihkupectví	5,5%
2844M Aplikovaná chemie	5,4%
8241M Výtvarná a uměleckofemeslná tvorba	5,4%
2644M Automatizace	5,4%
3641M Pozemní stavitelství	5,3%
2647M Výpočetní technika	5,0%
4146M Lesní hospodářství	4,8%
2942M Analýza potravin	4,7%
2841M Chemická technologie	4,6%
2646M Aplikovaná elektronika	4,5%
2641M Elektrotechnika	4,3%
5344M Technik ve zdravotnictví	4,2%
3647M Stavebnictví	4,0%
3941M Technický interdisciplinární	3,9%
2341M Strojírenství	3,7%
7842M Lyceum	3,3%
3646M Geodézie a kartografie	3,1%
7531M Předškolní a mimoškolní pedagogika	3,1%
7241M Informační služby, knihovnictví	3,0%
2643M Elektronika	2,8%
5343M Laborant ve zdravotnictví	2,5%
5341M Ošetřovatelství	2,0%
Celkem M	5,7%

Pozn.: Tmavé pozadí označuje kmenové obory, které měly v roce 2007 v dané kategorii vzdělání více než 1 000 absolventů.

Tabulka 4.13 Přehled o nezaměstnanosti absolventů vybraných kmenových oborů vzdělání: střední odborné vzdělání s maturitní zkouškou, duben 2008, kategorie M

Kmenové obory vzdělání	Počet absolventů (2007)	Počet nezaměstnaných absolventů (duben 2008)	Míra nezaměstnanosti absolventů v % (duben 2008)	Srovnání s dubnem 2007
1601M Ekologie a ochrana prostředí	534	63	11,8%	-0,7 p.b.
2341M Strojírenství	2595	97	3,7%	-1,7 p.b.
2345M Servis a opravy strojů a zařízení	828	67	8,1%	0,1 p.b.
2641M Elektrotechnika	1472	63	4,3%	-2,0 p.b.
2642M Silnoproudá elektrotechnika	85	6	7,1%	-0,9 p.b.
2643M Elektronika	902	25	2,8%	-1,8 p.b.
2644M Automatizace	261	14	5,4%	0,1 p.b.
2645M Telekomunikace	134	11	8,2%	3,2 p.b.
2646M Aplikovaná elektronika	67	3	4,5%	-2,7 p.b.
2647M Výpočetní technika	1992	100	5,0%	-2,3 p.b.
2841M Chemická technologie	65	3	4,6%	-0,1 p.b.
2844M Aplikovaná chemie	465	25	5,4%	-2,1 p.b.
2942M Analýza potravin	190	9	4,7%	0,2 p.b.
2943M Technologie sacharidů	83	7	8,4%	-0,3 p.b.
2944M Technologie masa	61	5	8,2%	8,2 p.b.
3141M Textilnictví	120	12	10,0%	-4,4 p.b.
3143M Oděvnictví	441	38	8,6%	-2,7 p.b.
3341M Dřevařství	64	6	9,4%	-8,5 p.b.
3342M Nábytkářství	213	17	8,0%	-2,6 p.b.
3442M Obalová technika, zpracování papíru	89	8	9,0%	-1,0 p.b.
3641M Pozemní stavitelství	723	38	5,3%	-2,5 p.b.
3645M Technická zařízení budov	333	27	8,1%	-1,1 p.b.
3646M Geodézie a kartografie	192	6	3,1%	-1,7 p.b.
3647M Stavebnictví	1652	66	4,0%	-0,6 p.b.
3741M Provoz, organizace a ekonomika dopravy	638	37	5,8%	-3,1 p.b.
3742M Provoz, organizace a ekonomika pošt	401	22	5,5%	-0,3 p.b.
3941M Technický interdisciplinární	309	12	3,9%	-4,2 p.b.
4141M Obecné zemědělství	1030	91	8,8%	-5,0 p.b.
4143M Chov hospodářských zvířat	50	5	10,0%	-3,4 p.b.
4144M Zahradnictví	473	30	6,3%	-1,1 p.b.
4145M Zemědělská a lesnická technika	258	16	6,2%	-2,3 p.b.
4146M Lesní hospodářství	251	12	4,8%	0,1 p.b.
4341M Veterinární prevence	284	17	6,0%	-1,3 p.b.
5341M Ošetřovatelství	3315	66	2,0%	-1,7 p.b.
5343M Laborant ve zdravotnictví	521	13	2,5%	0,5 p.b.
5344M Technik ve zdravotnictví	288	12	4,2%	-3,4 p.b.
6341M Ekonomika a podnikání	10141	565	5,6%	-2,1 p.b.
6343M Finančnictví a bankovníctví	51	6	11,8%	7,1 p.b.
6441M Podnikání v oborech	181	26	14,4%	-1,4 p.b.
6442M Organizace a management v odvětví	2202	165	7,5%	-4,8 p.b.
6443M Ekonomika odvětví (oborů)	370	33	8,9%	-2,5 p.b.
6542M Hotelnictví a turismus	2839	228	8,0%	-0,4 p.b.
6643M Knihkupectví	110	6	5,5%	-2,0 p.b.
6841M Obecně právní činnost	109	6	5,5%	1,5 p.b.
6842M Bezpečnostně právní činnost	454	34	7,5%	-5,1 p.b.
6843M Veřejnosprávní činnost	1220	77	6,3%	-5,4 p.b.
7241M Informační služby, knihovnictví	166	5	3,0%	-6,9 p.b.
7531M Předškolní a mimoškolní pedagogika	672	21	3,1%	-0,5 p.b.
7541M Sociální činnost	1611	122	7,6%	-6,4 p.b.
7841M Rodinná příprava	117	16	13,7%	-3,9 p.b.
7842M Lyceum	3018	99	3,3%	-1,8 p.b.
8241M Výtvarná a uměleckořemeslná tvorba	1284	69	5,4%	-4,0 p.b.
Celkem M	46511	2637	5,7%	-2,1 p.b.

Nejvyšší hodnoty míry nezaměstnanosti absolventů kategorie M jsou v dubnu 2008 charakteristické zejména pro kmenové obory vzdělání Podnikání v oborech, Rodinná příprava, Finančnictví a bankovníctví, Ekologie a ochrana prostředí, Textilnictví a Chov hospodářských zvířat. Vyšší míry nezaměstnanosti vykazuje Dřevařství, Obalová technika, zpracování papíru, Ekonomika odvětví (oborů), v kmenovém oboru s velkým počtem absolventů Obecné zemědělství a dále potom Oděvnictví, s mírami nezaměstnanosti nad 8,5 %.

Nejnižší hodnoty míry nezaměstnanosti absolventů kategorie M jsou v dubnu 2008 patrné zejména u kmenových oborů vzdělání zdravotnického zaměření – Ošetrovatelství, Laborant ve zdravotnictví a Technik ve zdravotnictví. Dále i v kmenových oborech Elektronika, Informační služby, knihovnictví, Předškolní a mimoškolní pedagogika, Geodézie a kartografie, Technický interdisciplinární kmenový obor. Z pohledu kmenových oborů s velkým počtem absolventů jde o Lyceum, Strojírenství, Stavebnictví a Elektrotechniku, s mírami pod 4,5 %.

V souvislosti s mnohdy mylnými představami o vysoké nezaměstnanosti absolventů ekonomického zaměření považujeme za potřebné upozornit na skutečnost, že hodnota míry nezaměstnanosti kmenového oboru Ekonomika a podnikání (v něm je začleněn obor Obchodní akademie) je na úrovni průměru kategorie vzdělání M (5,7 %). V dubnu 2008 její míra nezaměstnanosti dosahovala 5,6 %.

V porovnání s dubnem 2007 míra nezaměstnanosti u většiny kmenových oborů poklesla. Nejvýrazněji u kmenových oborů Dřevařství, Informační služby, knihovnictví, Sociální činnost, Veřejnosprávní činnost, Bezpečnostně právní činnost a Obecné zemědělství. K největšímu meziročnímu nárůstu došlo u dvou kmenových oborů Technologie masa a Finančnictví a bankovnictví.

4.4. Nezaměstnanost absolventů vyššího odborného vzdělání (kategorie vzdělání N)

V této kategorii vzdělání jsou zařazeni absolventi, kteří se připravovali ve dvou až tříapůlletých studijních oborech vyšších odborných škol (VOŠ). Jde o historicky nejmladší kategorii vzdělání, ve které se vyšší počty absolventů začaly objevovat v roce 1998. Do této kategorie přísluší i relativně malý počet absolventů konzervatoří.

V letech 2004 a 2005 došlo k nárůstu počtu absolventů na 6 495 absolventů a na 7 415 absolventů v roce 2005. **Od roku 2005 mají však počty absolventů vyššího odborného vzdělání výrazně klesající tendenci** (rok 2006 – 6 743 absolventů, rok 2007 – 5 720). Důvodem poklesu počtu absolventů vyššího odborného vzdělání je rozšíření nabídky bakalářského studia na vysokých školách, k němuž došlo v posledních letech (zejména s přispěním soukromých vysokých škol). Pro rok 2008 lze předpokládat, že počet absolventů této kategorie vzdělání se naopak o trochu zvýší (počet žáků v posledních ročnících studia v kategorii N byl ve školním roce 2007/2008 vyšší oproti školnímu roku 2006/2007).

Nejvíce absolventů vyšších odborných škol ukončilo v roce 2007 studium ve skupinách oborů 63 Ekonomika a administrativa (19,2 %), 75 Pedagogika, učitelství a sociální péče (13,1 %), 82 Umění a užité umění (12,6 %), 53 Zdravotnictví (11,1 %),⁵⁶ 65 Gastronomie, hotelnictví, turismus (8,8 %), 68 Právo, právní a veřejnosprávní činnost (8,0 %) a 26 Elektrotechnika, telekomunikace a výpočetní technika (6,9 %); z výše uvedených skupin oborů vzdělání vycházelo 79,7 % absolventů.

Míra nezaměstnanosti absolventů vyššího odborného vzdělání v roce po absolvování již několik let klesá (duben 2004 – 13,6 %, duben 2005 – 10,6 %, duben 2006 – 9,1 %, duben 2007 – 6,6 %). V dubnu 2008 dosahovala míra nezaměstnanosti absolventů vyšších odborných škol 5,5 %.⁵⁷

Nejvyšší hodnoty míry nezaměstnanosti absolventů kategorie N jsou v dubnu 2008 charakteristické zejména pro skupiny oborů vzdělání 29 Potravinářství a potravinářská chemie (15,8 %), 61 Filozofie, teologie (14,3 %),⁵⁸ 16 Ekologie a ochrana životního prostředí

⁵⁶ Ve srovnání s rokem 2006 pokles absolventů zejména v důsledku prodloužení délky studia u oboru vzdělání 53–41–N/001 Diplomovaná všeobecná zdravotní sestra a nulového počtu absolventů u oboru vzdělání 53–42–N/002 Diplomovaný fyzioterapeut.

⁵⁷ Důvody a souvislosti tohoto poklesu jsou analyzovány v kap. 3.2.

⁵⁸ Ve skupině oborů 61 Filozofie, teologie nebyli v dubnu 2007 vykazováni žádní nezaměstnaní absolventi (míra nezaměstnanosti – 0,0 %). Vzhledem k malému počtu absolventů je skupina oborů vystavena větším výkyvům v míře nezaměstnanosti. V dubnu 2008 byli bez zaměstnání 4 absolventi.

(11,9 %), 41 Zemědělství a lesnictví i přes meziroční pokles o 2,1 p.b. (11,1 %) a 33 Zpracování dřeva a výroba hudebních nástrojů (10,7 %).⁵⁹

Ve skupině oborů 37 Doprava a spoje nejsou vykazováni žádní nezaměstnaní absolventi. Všechny 21 absolventů této skupiny oborů vzdělání tedy našlo pracovní uplatnění, nebo pokračuje ve studiu. **Nejnižší hodnoty míry nezaměstnanosti absolventů** v dubnu 2008 dosahují a relativně rychleji nalézají uplatnění na trhu práce absolventi skupiny oborů vzdělání 72 Publicistika, knihovnictví a informatika (1,9 %), 23 Strojírenství a strojírenská výroba (2,3 %), 66 Obchod (2,6 %),⁶⁰ skupiny oborů s vyššími počty absolventů 82 Umění a užité umění (2,9 %), 75 Pedagogika, učitelství a sociální péče (3,9 %) a 65 Gastronomie, hotelnictví a turismus (4,0 %).

Podrobnější údaje o situaci a vývoji nezaměstnanosti absolventů vyššího odborného vzdělání (kategorie N) poskytuje přehled v následujícím grafu a tabulce,⁶¹ kde jsou z hlediska členění podle skupin oborů vzdělání uvedeny tyto skutečnosti:

1. pořadí skupin oborů vzdělání podle míry nezaměstnanosti absolventů kategorie vzdělání N v dubnu 2008 s doplňujícími hodnotami za duben 2007 (vyjádřeno graficky),
2. počet absolventů kategorie vzdělání N za červen 2007, počet nezaměstnaných absolventů, míra nezaměstnanosti absolventů⁶² kategorie vzdělání N v dubnu 2008 a meziroční změna míry nezaměstnanosti absolventů v kategorii vzdělání N (vyjádřeno tabulkově).

Stejně jako v předchozím vydání i tentokrát se v této části publikace zaměřujeme na **počty a hodnoty míry nezaměstnaných „čerstvých“ absolventů**. Je tomu tak proto, že tyto ukazatele v porovnání s dosavadními dostupnými údaji o nezaměstnanosti absolventů mají v současné době nejpřesnější vypovídací schopnost o situaci absolventů na trhu práce v ČR. Jde totiž o statistiky, kde jsou mezi nezaměstnané zahrnováni pouze ti absolventi, kteří absolvovali školu ve školním roce předcházejícím sledovanému období.

Tabulka 4.14 Přehled o nezaměstnanosti absolventů: vyšší odborné vzdělání, duben 2008, skupiny oborů kategorie N

Skupina oborů vzdělání	Počet absolventů (2007)	Počet nezaměstnaných absolventů (duben 2008)	Míra nezaměstnanosti absolventů v % (duben 2008)	Srovnání s dubnem 2007
16 Ekologie a ochrana životního prostředí	84	10	11,9%	2,7 p.b.
23 Strojírenství a strojírenská výroba	176	4	2,3%	-2,6 p.b.
26 Elektrotech., telekom. a výpočet. technika	396	29	7,3%	0,2 p.b.
29 Potravinářství a potravinářská chemie	38	6	15,8%	2,7 p.b.
33 Zprac. dřeva a výroba hudeb. nástrojů	28	3	10,7%	7,9 p.b.
36 Stavebnictví, geodézie a kartografie	149	8	5,4%	1,3 p.b.
37 Doprava a spoje	21	0	0,0%	-11,1 p.b.
39 Speciální a interdisciplinár. tech. obory	47	3	6,4%	1,6 p.b.
41 Zemědělství a lesnictví	225	25	11,1%	-2,1 p.b.
53 Zdravotnictví	637	42	6,6%	3,1 p.b.
61 Filozofie, teologie	28	4	14,3%	14,3 p.b.
63 Ekonomika a administrativa	1096	68	6,2%	-6,6 p.b.
64 Podnikání v oborech, v odvětvích	220	13	5,9%	0,5 p.b.
65 Gastronomie, hotelnictví a turismus	504	20	4,0%	-3,7 p.b.
66 Obchod	38	1	2,6%	2,6 p.b.
68 Právo, právní a veřejnosprávní činnost	457	24	5,3%	-1,0 p.b.
72 Publicistika, knihovnictví a informatika	106	2	1,9%	-0,6 p.b.
75 Pedagogika, učitelství a sociální péče	750	29	3,9%	0,2 p.b.
82 Umění a užité umění	720	21	2,9%	-2,3 p.b.
Celkem N	5720	316	5,5%	-1,0 p.b.

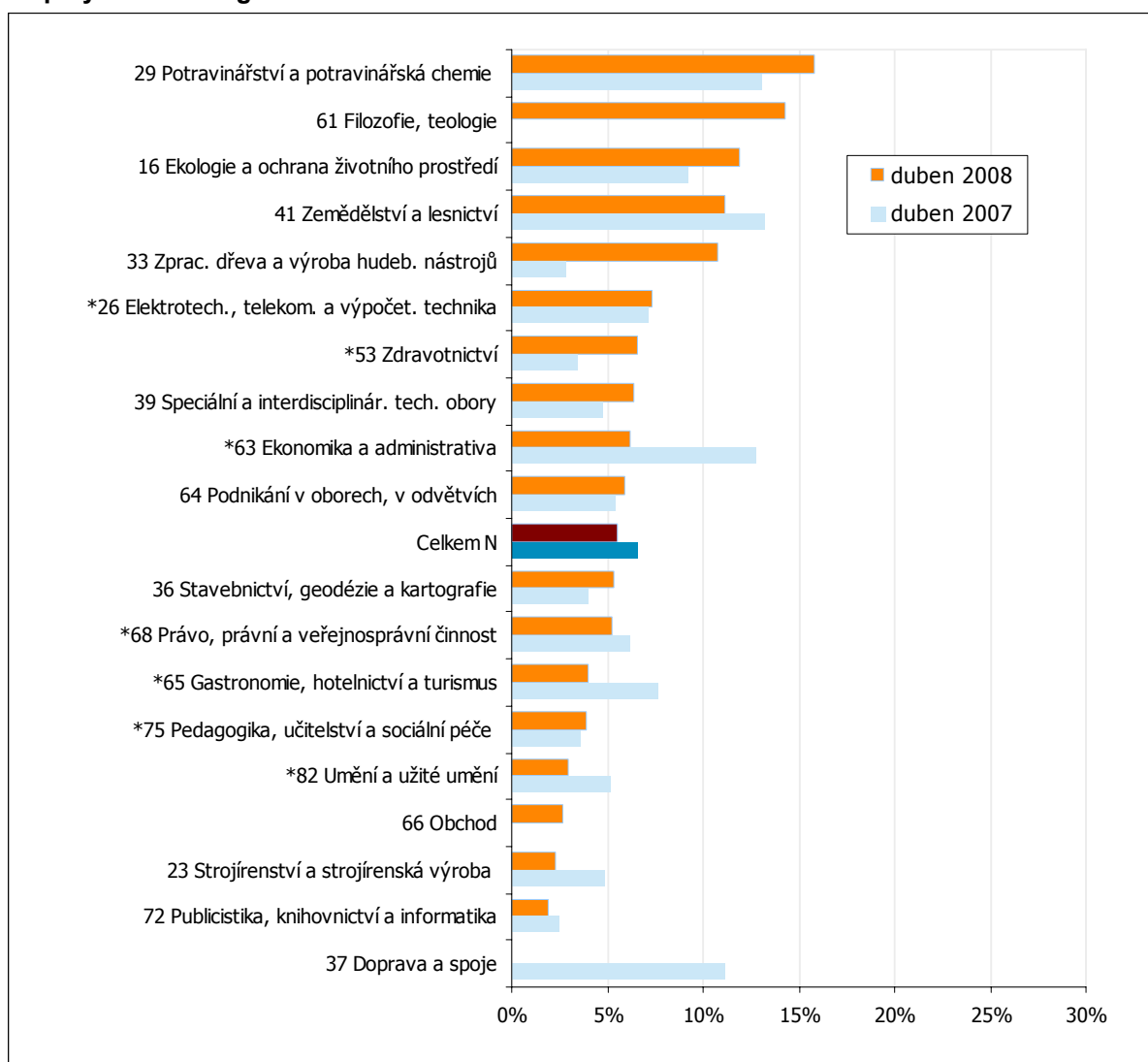
⁵⁹ Jde o obor 33–31–N/001 Tvorba nábytku a dřevěné konstrukce, který je vzhledem k malému počtu absolventů každoročně vystaven velkým výkyvům v míře nezaměstnanosti.

⁶⁰ Ve skupině oborů 66 Obchod nebyli v dubnu 2007 vykazováni nezaměstnaní absolventi (míra nezaměstnanosti – 0,0 %).

⁶¹ Při malém počtu absolventů jsou údaje za jeden rok značně citlivé na náhodné výkyvy v počtech nezaměstnaných či na případné chybné údaje v databázích.

⁶² Míru nezaměstnanosti absolventů dané skupiny oborů vzdělání získáte, když vydělíte počet nezaměstnaných absolventů počtem absolventů dané skupiny oborů vzdělání.

Obrázek 4.8 Míra nezaměstnanosti absolventů: vyšší odborné vzdělání, duben 2007 a 2008, skupiny oborů kategorie N

* Označení skupin oborů vzdělání, které měly v roce 2007 v dané kategorii vzdělání více než 300 absolventů.

V porovnání s dubnem 2007 došlo u nadpoloviční většiny skupin oborů k nárůstu míry nezaměstnanosti. Největší výkyvy jsou patrné u skupin oborů s nejnižšími počty absolventů. Nejvýraznější nárůst míry nezaměstnanosti absolventů byl zaznamenán u skupin oborů kategorie N s druhým nejnižším počtem absolventů 61 Filozofie, teologie a 33 Zpracování dřeva a výroba hudebních nástrojů. Nejvýraznější pokles míry nezaměstnanosti absolventů byl patrný u skupiny oborů s nejnižším počtem absolventů 37 Doprava a spoje. Významný je rovněž pokles u skupiny oborů 63 Ekonomika administrativa, což je skupina oborů s nejvyšším počtem absolventů v kategorii N (pokles o 6,6 p.b. na 6,2 %). V posledních dvou letech k největšímu poklesu míry nezaměstnanosti došlo ve skupinách oborů 37 Doprava a spoje a 66 Obchod.

Podrobnější náhled do problematiky míry nezaměstnanosti absolventů vyššího odborného vzdělání lze získat prostřednictvím dat **o jednotlivých kmenových oborech vzdělání (KKOV)**.

V následujících dvou tabulkách jsou z hlediska členění podle kmenových oborů vzdělání uvedeny:

1. **míra nezaměstnanosti** absolventů kategorie N **za duben 2008**, podle které jsou sestupně seřazeny jednotlivé kmenové obory,

2. počet absolventů kategorie vzdělání N za červen 2007, počet nezaměstnaných absolventů, míra nezaměstnanosti absolventů⁶³ kategorie vzdělání N za duben 2008 a meziroční změna míry nezaměstnanosti absolventů v kategorii vzdělání N.

Vzhledem k tomu, že hodnoty míry nezaměstnanosti u oborů (a u kmenových oborů s nízkými počty absolventů) jsou mnohdy nepřesné a zavádějící, soustředíme se zde na kmenové obory s vyššími počty absolventů (které měly v roce 2007 alespoň 50 absolventů).⁶⁴

Tabulka 4.15 Míra nezaměstnanosti absolventů vybraných kmenových oborů vzdělání: vyšší odborné vzdělání, duben 2008, kategorie N

Kmenové obory vzdělání	Míra nezaměstnanosti absolventů v % (duben 2008)
5341N Ošetrovatelství	18,6%
4131N Zemědělství	10,5%
1601N Ekologie a ochrana prostředí	9,1%
2631N Výpočetní technika a informační technologie	7,6%
8243N Audiovizuální tvorba a výroba	6,9%
3641N Pozemní stavitelství	6,7%
6843N Veřejnosprávní činnost	6,7%
6341N Ekonomika a podnikání	6,6%
6431N Management firem	5,9%
7531N Předškolní a mimoškolní pedagogika	5,5%
6343N Finančnictví a bankovníctví	5,0%
6841N Obecně právní činnost	4,7%
8241N Výtvarná a uměleckořemeslná tvorba	4,0%
7541N Sociální činnost	3,8%
5343N Laborant ve zdravotnictví	3,7%
6542N Hotelnictví a turismus	3,4%
7532N Sociální práce a sociální pedagogika	3,1%
2341N Strojírenství	2,7%
5344N Technik ve zdravotnictví	2,0%
2345N Servis a opravy strojů a zařízení	1,9%
8244N Hudba	1,4%
5345N Specializace ve zdravotnictví	0,4%
7242N Publicistika	0,0%
8246N Tanec	0,0%
Celkem N	5,5%

Pozn.: Tmavé pozadí označuje kmenové obory, které měly v roce 2007 v dané kategorii vzdělání více než 300 absolventů.

Nejvyšší hodnoty míry nezaměstnanosti absolventů kategorie N jsou v dubnu 2008 charakteristické zejména pro kmenové obory Ošetrovatelství,⁶⁵ Zemědělství, Ekologie a ochrana životního prostředí a Výpočetní technika a informační technologie.

Nulovou míru nezaměstnanosti vykazují v dubnu 2008 kmenové obory Publicistika a Tanec. **Nejnižší hodnoty míry nezaměstnanosti absolventů kategorie N** jsou v dubnu 2008 patrné u kmenových oborů zaměřených na zdravotnictví Specializace ve zdravotnictví, Technik ve zdravotnictví a Laborant ve zdravotnictví, dále jde o kmenový obor Hudba a obory zaměřené na strojírenství Servis a opravy strojů a zařízení a Strojírenství. Nízké míry nezaměstnanosti absolventů jsou v kmenových oborech se zaměřením na pedagogiku a sociální péči Sociální práce a sociální pedagogika a Sociální činnost, následně potom Hotelnictví a turismus. U zmíněných kmenových oborů jsou vykazované míry nezaměstnanosti nižší než 4,0 %.

V porovnání s dubnem 2007 míra nezaměstnanosti u kmenových oborů absolventů vyššího odborného vzdělání vykazovala nárůst i pokles. Nejvýraznější nárůst byl patrný u kmenového oboru Ošetrovatelství. S výrazným odstupem dále šlo o kmenový obor

⁶³ Míru nezaměstnanosti absolventů daného kmenového oboru vzdělání získáte, když vydělíte počet nezaměstnaných absolventů počtem absolventů daného kmenového oboru vzdělání.

⁶⁴ Uvedené kmenové obory vzdělání zahrnují 88 % absolventů této kategorie vzdělání.

⁶⁵ Ve srovnání s rokem 2006 u většiny oborů vzdělání kmenového oboru Ošetrovatelství poklesl počet absolventů (u oboru vzdělání 53–41–N/001 Diplomovaná všeobecná zdravotní sestra byla prodloužena délka studia). Jde o dočasně vysokou hodnotu míry nezaměstnanosti absolventů.

Veřejnosprávní činnost, Výpočetní technika a informační technologie a Předškolní a mimoškolní pedagogika. Nejvýraznější pokles byl zaznamenán u kmenových oborů Specializace ve zdravotnictví, Ekonomika a podnikání a Finančnictví a bankovníctví. Jde o pokles, který v uvedených kmenových oborech dosahoval více než 6,0 p.b.

Tabulka 4.16 Přehled o nezaměstnanosti absolventů vybraných kmenových oborů vzdělání: vyšší odborné vzdělání, duben 2008, kategorie N

Kmenové obory vzdělání	Počet absolventů (2007)	Počet nezaměstnaných absolventů (duben 2008)	Míra nezaměstnanosti absolventů v % (duben 2008)	Srovnání s dubnem 2007
1601N Ekologie a ochrana prostředí	66	6	9,1%	-0,8 p.b.
2341N Strojírenství	73	2	2,7%	-5,1 p.b.
2345N Servis a opravy strojů a zařízení	103	2	1,9%	-0,6 p.b.
2631N Výpočetní technika a informační technologie	328	25	7,6%	1,2 p.b.
3641N Pozemní stavitelství	89	6	6,7%	0,7 p.b.
4131N Zemědělství	191	20	10,5%	-3,7 p.b.
5341N Ošetřovatelství	199	37	18,6%	15,5 p.b.
5343N Laborant ve zdravotnictví	54	2	3,7%	-1,9 p.b.
5344N Technik ve zdravotnictví	102	2	2,0%	0,6 p.b.
5345N Specializace ve zdravotnictví	246	1	0,4%	-10,5 p.b.
6341N Ekonomika a podnikání	798	53	6,6%	-6,4 p.b.
6343N Finančnictví a bankovníctví	298	15	5,0%	-6,9 p.b.
6431N Management firem	220	13	5,9%	0,5 p.b.
6542N Hotelnictví a turismus	464	16	3,4%	-3,6 p.b.
6841N Obecně právní činnost	233	11	4,7%	-2,7 p.b.
6843N Veřejnosprávní činnost	180	12	6,7%	2,1 p.b.
7242N Publicistika	58	0	0,0%	-5,2 p.b.
7531N Předškolní a mimoškolní pedagogika	109	6	5,5%	1,1 p.b.
7532N Sociální práce a sociální pedagogika	162	5	3,1%	-0,4 p.b.
7541N Sociální činnost	479	18	3,8%	0,2 p.b.
8241N Výtvarná a uměleckořemeslná tvorba	176	7	4,0%	-3,9 p.b.
8243N Audiovizuální tvorba a výroba	58	4	6,9%	-1,1 p.b.
8244N Hudba	291	4	1,4%	-1,7 p.b.
8246N Tanec	59	0	0,0%	-3,1 p.b.
Celkem N	5720	316	5,5%	-1,0 p.b.

4.5. Nezaměstnanost absolventů vysokoškolského vzdělání (kategorie vzdělání R, T, V)

V této kategorii vzdělání jsou uváděny údaje o absolventech, kteří se připravovali v prezenční (denní) formě v bakalářském, magisterském, navazujícím magisterském nebo doktorském studiu a mají občanství ČR. Protože tato publikace je zaměřena na analýzu uplatnění absolventů středoškolského vzdělání na trhu práce, jsou dále uvedené údaje o kategorii vysokoškolského vzdělání pouze doplňkem celkového obrazu situace absolventů na trhu práce.

Počet absolventů se každým rokem postupně zvyšuje (rok 2001 – 25 298 absolventů, rok 2002 – 26 273, rok 2003 – 26 440, rok 2004 – 29 022, rok 2005 – 31 121), ovšem teprve poslední roky odrážejí již dlouho zřetelný nárůst přijímaných do vysokoškolského studia. V roce 2006 na vysokých školách v ČR úspěšně ukončilo studium celkem 38 462 absolventů, v roce 2007 již šlo o 45 109 absolventů.⁶⁶ Šlo o 22 515 absolventů bakalářského studia (kategorie R), 22 052 absolventů magisterského a navazujícího magisterského studia (kategorie T) a 446 absolventů doktorského studia (kategorie V). V porovnání s předchozím školním rokem se zvýšily především počty absolventů bakalářského studia (o 5 472 absolventů, tj. o 32 %).⁶⁷ Počet absolventů magisterského studia mírně vzrostl (o 954 absolventů, tj. o 4,5 %), počet absolventů doktorského studia vzrostl (o 70 absolventů, tj. téměř o 19 %).

⁶⁶ Srovnáme-li rok 2007 s rokem 2000, jde o nárůst počtu absolventů VŠ o 85 %.

⁶⁷ Ve srovnání s rokem 2006 šlo u kategorie vzdělání R o nárůst o 11 983 absolventů, tj. o 114 %. U kategorií vzdělání T a V byl nárůst zhruba desetiprocentní.

Nejvíce absolventů vysokých škol ukončilo v roce 2007 studium ve skupinách studijních programů Technické vědy a nauky (28,4 %), Ekonomické vědy a nauky (21,8 %), Humanitní a společenské vědy a nauky (14,2 %), Pedagogika, učitelství a sociální péče (9,7 %) a Přírodní vědy a nauky (8,7 %). V těchto skupinách studijních programů bylo v roce 2007 připravováno téměř 83 % absolventů VŠ.

Míra nezaměstnanosti absolventů vysokoškolského vzdělání v roce po absolvování vykazuje trvale dlouhodobý pokles (duben 2004 – 7,7 %, duben 2005 – 5,5 %, duben 2006 – 4,8 %, duben 2007 – 3,3 %). V dubnu 2008 dosahovala míra nezaměstnanosti absolventů vysokých škol pouhých 2,5 %.⁶⁸

Míra nezaměstnanosti absolventů vysokých škol je sama o sobě velice nízká. Rozlišení skupin studijních programů vzdělání na skupiny s vysokou resp. s nízkou mírou nezaměstnanosti absolventů je velmi obtížné, neboť rozdíly mezi těmito skupinami jsou velmi malé a míry nezaměstnanosti se pohybují v rozmezí necelých tří procentních bodů (od 1,9 do 4,5 %).

Vyšší hodnoty míry nezaměstnanosti absolventů jsou v dubnu 2008 charakteristické pro skupinu studijních programů Vědy a nauky o kultuře a umění.

Nižší hodnoty míry nezaměstnanosti absolventů v dubnu 2008 dosahují tradičně skupiny studijních programů: Právní vědy a nauky, Přírodní vědy a nauky a Technické vědy a nauky. Nejnižší míra nezaměstnanosti absolventů je tradičně charakteristická pro skupinu Zdravotnictví, lékařské a farmaceutické vědy a nauky.

K největšímu poklesu v posledních dvou letech došlo ve skupině Ekonomické vědy a nauky (pokles o 3,4 p.b. na 2,4 %).

Více o nezaměstnanosti absolventů studijních programů vysokých škol (kategorie R, T, V) poskytuje přehled v následujícím grafu a tabulce, kde jsou z hlediska členění podle skupin studijních programů vzdělání uvedeny tyto skutečnosti:

1. **pořadí skupin studijních programů vzdělání podle míry nezaměstnanosti absolventů** vysokoškolského vzdělání (kategorie vzdělání R, T, V) v dubnu 2008 s doplňujícími hodnotami za duben 2007 (vyjádřeno graficky),
2. **počet absolventů** vysokoškolského vzdělání (kategorie vzdělání R, T, V) za červen 2007, **počet nezaměstnaných absolventů**, **míra nezaměstnanosti absolventů**⁶⁹ vysokoškolského vzdělání v dubnu 2008 a **meziroční změna míry nezaměstnanosti absolventů** vysokoškolského vzdělání (vyjádřeno tabulkově).

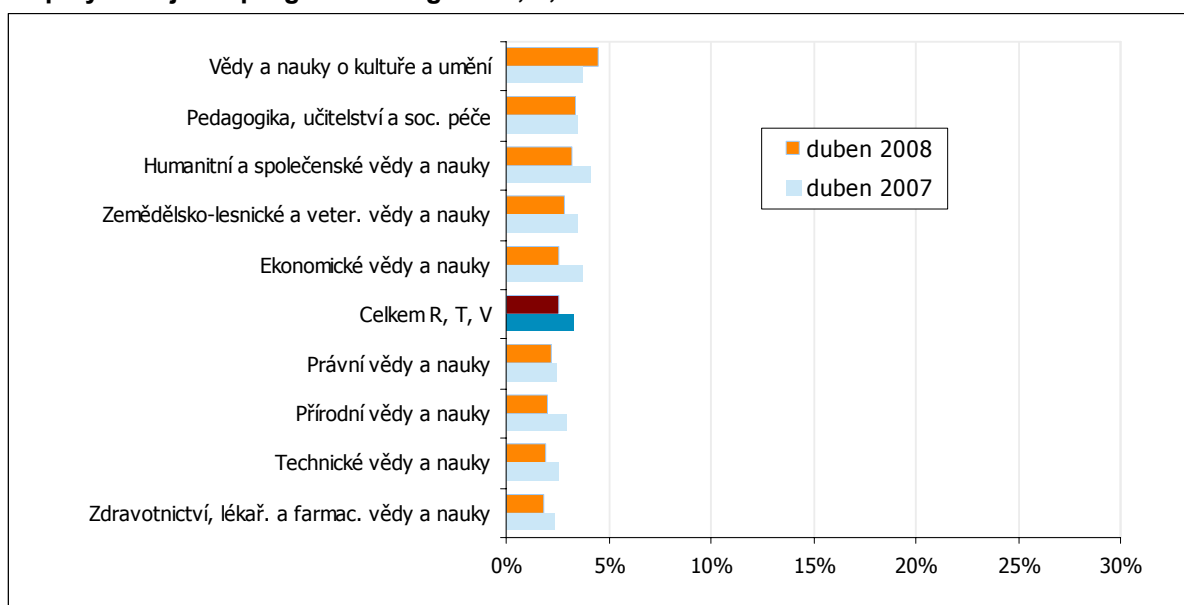
Tabulka 4.17 Přehled o nezaměstnanosti absolventů: vysokoškolské vzdělání, duben 2008, skupiny studijních programů kategorie R, T, V

Skupina oborů vzdělání	Počet absolventů (2007)	Počet nezaměstnaných absolventů (duben 2008)	Míra nezaměstnanosti absolventů v % (duben 2008)	Srovnání s dubnem 2007
Přírodní vědy a nauky	3924	80	2,0%	-0,9 p.b.
Technické vědy a nauky	12830	251	2,0%	-0,6 p.b.
Zemědělsko-lesnické a veter. vědy a nauky	2103	59	2,8%	-0,7 p.b.
Zdravotnictví, lékař. a farmac. vědy a nauky	2788	52	1,9%	-0,5 p.b.
Humanitní a společenské vědy a nauky	6404	206	3,2%	-1,0 p.b.
Ekonomické vědy a nauky	9848	257	2,6%	-1,2 p.b.
Právní vědy a nauky	1622	35	2,2%	-0,3 p.b.
Pedagogika, učitelství a soc. péče	4382	150	3,4%	0,0 p.b.
Vědy a nauky o kultuře a umění	1208	54	4,5%	0,7 p.b.
Celkem R, T, V	45109	1144	2,5%	-0,7 p.b.

⁶⁸ Důvody tohoto výrazného poklesu jsou analyzovány v kap. 3.2.

⁶⁹ Míru nezaměstnanosti absolventů dané skupiny studijních programů vzdělání získáte, když vydělíte počet nezaměstnaných absolventů počtem absolventů dané skupiny studijních programů vzdělání.

Obrázek 4.9 Míra nezaměstnanosti absolventů: vysokoškolské vzdělání, duben 2007 a 2008, skupiny studijních programů kategorie R, T, V

Pozn.: Kódy studijních programů

Přírodní vědy a nauky	1
Technické vědy a nauky	2,3
Zemědělsko-lesnické a veter. vědy a nauky	4
Zdravotnictví, lékař. a farmac. vědy a nauky	5
Humanitní a společenské vědy a nauky	61,65,67,71,72,73,74,77
Ekonomické vědy a nauky	62,63,64,66
Právní vědy a nauky	68
Pedagogika, učitelství a soc. péče	75
Vědy a nauky o kultuře a umění	8

5. Struktura nezaměstnaných absolventů z hlediska profesní skladby

Po ukončení základní školy pokračuje v České republice převážná část populace ve středním vzdělávání. Odborným vzděláváním prochází téměř 80 % žáků. V roce 2007 vystudovalo 40 % absolventů **odborného vzdělávání** v učebních oborech, 8 % ve studijních (maturitních) oborech učilišť a 52 % ve studijních oborech středních odborných škol. Řada zaměstnavatelů si stěžuje na nedostatek pracovníků určitých profesí – mezi jinými například horníků, zedníků, šiček, soustružníků, nástrojářů, zámečníků atd. Hlavním důvodem tohoto nedostatku však není nízký počet absolventů a nesprávně nastavená vzdělanostní struktura školského systému, ale především nezáměr mladých lidí studovat tyto obory.

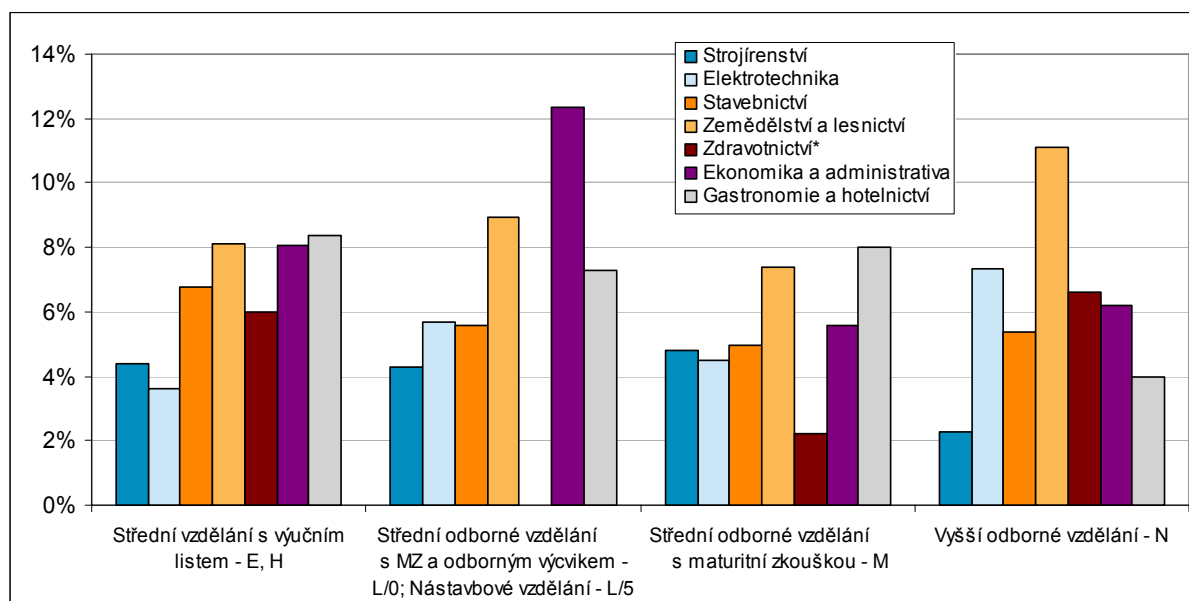
Vzájemné porovnání míry nezaměstnanosti v nejčtenějších skupinách oborů umožňuje obr. 5.1, kde jsou znázorněny míry nezaměstnanosti těchto sedmi skupin oborů.

V oborové struktuře připravovaných absolventů vykazují jedny z nejnižších hodnot míry nezaměstnanosti **zdravotnické obory**. Trvale nejnižší míry nezaměstnanosti zůstávají u absolventů středního odborného vzdělání s maturitou a u vysokoškoláků, naproti tomu mírně nadprůměrné jsou u těchto absolventů v kategorii vyššího odborného vzdělání.⁷⁰ Nízké míry nezaměstnanosti již několik let poukazují na potřebu zvýšení počtu absolventů těchto

⁷⁰ Ve srovnání s rokem 2006 je zaznamenán výrazný pokles počtu absolventů. Jedním z důvodů je prodloužení délky studia u oboru vzdělání Diplomovaná všeobecná zdravotní sestra. Dále potom nulový počet absolventů u oboru vzdělání Diplomovaný fyzioterapeut.

oborů – zejména s přihlédnutím k demografickému vývoji populace u nás i v ostatních evropských zemích.

Obrázek 5.1 Hodnoty míry nezaměstnanosti absolventů hlavních skupin oborů (s počtem absolventů převyšujícím 4 900) v dubnu 2008

*Ve skupině oborů 53 Zdravotnictví nejsou žádné obory kategorie L0/L5.

Tabulka 5.1 Hodnoty míry nezaměstnanosti absolventů vybraných hlavních skupin oborů vzdělání v dubnu 2008

Skupina oborů*	Střední vzdělání s výučním listem - E, H		Střední odborné vzdělání s MZ a odborným výcvikem - L/0; Nástavbové vzdělání - L/5		Střední odborné vzdělání s maturitní zkouškou - M		Vyšší odborné vzdělání - N	
	NZ	mNZ	NZ	mNZ	NZ	mNZ	NZ	mNZ
23 Strojírenství a strojírenská výroba	280	4,4%	81	4,3%	164	4,8%	4	2,3%
26 Elektrotech., telekom. a výpočet. technika	115	3,6%	163	5,7%	222	4,5%	29	7,3%
36 Stavebnictví, geodézie a kartografie	217	6,8%	11	5,6%	146	4,9%	8	5,4%
41 Zemědělství a lesnictví	211	8,1%	19	9,0%	157	7,4%	25	11,1%
53 Zdravotnictví	6	6,0%	-	-	93	2,2%	42	6,6%
63 Ekonomika a administrativa	53	8,1%	53	12,3%	571	5,6%	68	6,2%
65 Gastronomie, hotelnictví a turismus	646	8,4%	78	7,3%	228	8,0%	20	4,0%
Celkem	2487	6,9%	1175	7,8%	2637	5,7%	316	5,5%

NZ – počet absolventů škol v kraji, kteří jsou „čerstvě“ nezaměstnaní po celé ČR

mNZ – míra nezaměstnanosti absolventů (hodnoty od 10 % jsou zvýrazněny)

*Skupiny oborů s počtem absolventů převyšujícím 4 900.

V rámci **strojírenských oborů** je nutné konstatovat velmi výrazné zlepšení situace v posledních třech letech oproti předcházejícím rokům, kdy míra nezaměstnanosti absolventů strojírenských oborů byla podstatně vyšší. Je to dáno rozšířenou nabídkou pracovních míst a skutečností, že v současné době je dokončeno více zahraničních investic, které jednorázově vyžadují větší počet pracovníků. Rovněž se zde projevuje ubývající počet pracovníků s touto kvalifikací ve vyšších věkových kategoriích (jak vlivem odchodů do důchodu, tak změnou kvalifikace). Velmi dobré postavení na trhu práce mají rovněž absolventi **elektrotechnických oborů** středních škol. Nízké míry nezaměstnanosti jsou u obou skupin oborů vzdělání patrné ve všech kategoriích vzdělání – od absolventů středního vzdělání s výučním listem přes maturanty a absolventy vyššího odborného vzdělání až po vysokoškoláky. Výjimku tvoří pouze elektrotechnici z oborů vyšších odborných škol, kde je míra nezaměstnanosti mírně nadprůměrná.

V posledních dvou letech se velmi výrazně zlepšila situace v rámci **stavebních oborů**, kde se až do dubna 2006 stále objevovaly vyšší hodnoty míry nezaměstnanosti. Nejvýraznější míra nezaměstnanosti od dubna 2006 poklesla u absolventů středního vzdělání s výučním

listem a středního odborného vzdělání s maturitou a odborným výcvikem (a to i v porovnání mezi skupinami oborů vzdělání v rámci těchto kategorií vzdělání). Odvětví stavebnictví je charakteristické zaměstnáváním levné pracovní síly ze zahraničí a zaměstnáváním pracovníků načerno, kde někteří z nich mohou být zároveň evidováni na úřadech práce jako nezaměstnaní. V posledních letech díky rozvoji výstavby a zvýšené poptávce po stavebních pracích došlo k oživení odvětví, což má jistě vliv i na pokles míry nezaměstnanosti absolventů stavebních oborů. Míra nezaměstnanosti absolventů skupiny oborů 36 Stavebnictví, geodézie a kartografie je u všech kategorií vzdělání nižší než průměrná.

V posledních dvou letech se výrazně zlepšila situace absolventů **zemědělských oborů**. Míra nezaměstnanosti čerstvých absolventů v dubnu 2008 meziročně poklesla ve všech kategoriích vzdělání. Zatímco u absolventů středního vzdělání je míra nezaměstnanosti jen lehce nadprůměrná, u absolventů VOŠ je hodnota míry nezaměstnanosti absolventů v porovnání s průměrem stále velmi vysoká. V posledních letech je míra nezaměstnanosti absolventů VOŠ dvojnásobkem celkové míry nezaměstnanosti za všechny skupiny oborů.

Za hlavní rozpor mezi vzdělávací nabídkou odborného vzdělávání a poptávkou na trhu práce bývá označována „nadprodukce“ absolventů **ekonomických** maturitních studijních oborů SOŠ. Hodnoty míry nezaměstnanosti této kategorie vzdělání však již několik let neukazují, že by nezaměstnanost v těchto oborech byla vysoká, ačkoli je zde připravován vysoký počet absolventů. Novinkou v posledních dvou letech je skutečnost, že se míra nezaměstnanosti absolventů tohoto oborového zaměření a kategorie vzdělání přesunula z nízkých podprůměrných hodnot k průměru. V porovnání s dubnem 2007 vykazovali lepší postavení na trhu práce absolventi ekonomického vyššího odborného vzdělání. U absolventů středního odborného vzdělání s maturitou a odborným výcvikem a u absolventů nástavbových oborů ekonomického zaměření určité problémy s nezaměstnaností přetrvávají.

Významně se zlepšila situace absolventů ve skupině oborů vzdělání **Gastronomie, hotelnictví a turismus**. Hodnoty míry nezaměstnanosti absolventů skupiny oborů 65 ve všech kategoriích vzdělání v posledních dvou letech poklesly. U absolventů středního vzdělání s výučním listem a maturantů SOŠ je míra nezaměstnanosti mírně nadprůměrná, u absolventů středního odborného vzdělání s maturitou a odborným výcvikem je mírně pod průměrem a u absolventů vyššího odborného vzdělání hodnota míry nezaměstnanosti absolventů v dubnu 2008 dosahovala pouze 4 %.

Porovnání míry nezaměstnanosti v jednotlivých skupinách oborů podle kategorií vzdělání umožňuje obr. 5.2., konkrétní hodnoty jsou uvedeny v tabulce 5.2.

Hornictví, hutnictví a slévárenství je skupina oborů vzdělání připravující pro profese, které byly velmi poznamenány restrukturalizací průmyslu a propouštěním. Počty absolventů v nich výrazně klesly. Mnoho pracovníků tento obor opustilo, a proto se dnes absolventi uplatňují relativně snadněji než v devadesátých letech, kdy jim konkurovalo velké množství zkušených odborníků. Míra nezaměstnanosti této skupiny oborů vzdělání patří mezi nejnižší, a to ve všech kategoriích vzdělání.

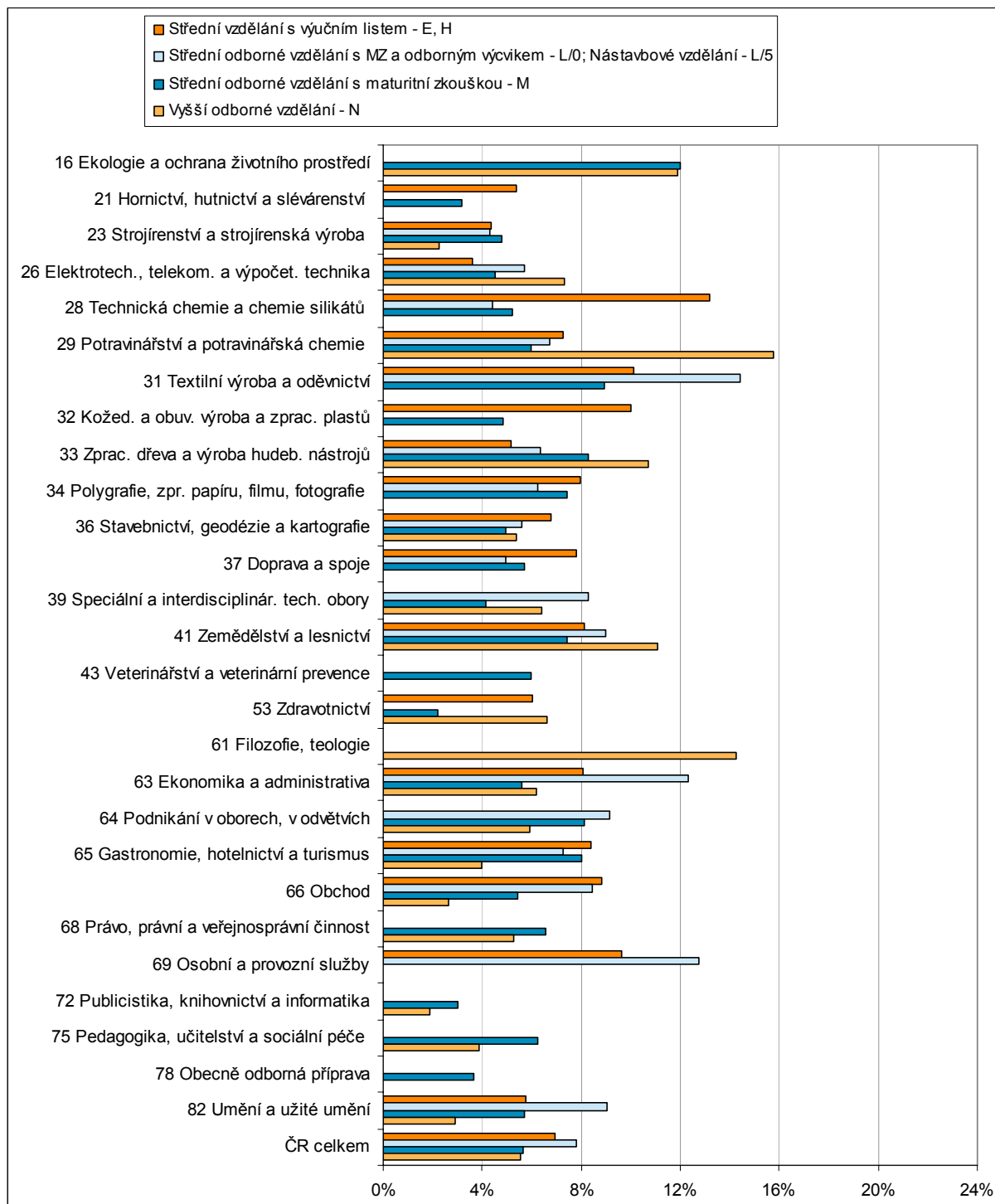
V posledních několika letech jako problematická jeví skupina oborů 31 **Textilní výroba a oděvnictví**, kde zejména absolventi učebních oborů hledají obtížně uplatnění na trhu práce, a to v důsledku omezení textilní výroby, která není schopná konkurovat dovozům levného textilu (především z Číny).

V porovnání s předchozími roky se významně zlepšila situace absolventů skupiny oborů vzdělání 66 **Obchod**. Vyšší nezaměstnanost v předchozích letech nebyla způsobena nedostatkem pracovních míst, ale spíše nízkým zájmem absolventů pracovat v oboru vzhledem ke špatným platovým a pracovním podmínkám. Většina nezaměstnaných absolventů získává vzdělání ve studijním oboru 66-41-L/008 Obchodník a kmenových oborech Prodavač, obchodník, obchodní provoz (6651H).

Vysoká míra nezaměstnanosti přetrvává u skupiny oborů vzdělání 69 **Osobní a provozní služby**. Největší počet nezaměstnaných absolventů pochází z učebních oborů, a to především z oboru 69-51-H/001 Kadeřník (198 nezaměstnaných čerstvých absolventů,

míra nezaměstnanosti 9,2 %). Absolventky tohoto oboru mají problémy s nalezením zaměstnání, protože zde není dostatečná nabídka pracovních míst a získání živnostenského listu nemají dostatečnou praxi. V kategorii absolventů středního odborného vzdělání s maturitou a odborným výcvikem jde především o absolventy studijního oboru SOU 69-41-L/004 Kosmetička (101 nezaměstnaných absolventů).

Obrázek 5.2 Hodnoty míry nezaměstnanosti absolventů skupin oborů vzdělání podle kategorií vzdělání v dubnu 2008

Zaměstnání si obtížně hledají absolventi oborů skupiny 16 **Ekologie a ochrana životního prostředí**, kde mají problémy s uplatněním především absolventi středních odborných škol s maturitou a 28 **Technická chemie a chemie silikátů** (zejména jde o absolventy středního vzdělání s výučním listem). V oborech vyššího odborného vzdělávání

jsou problémy s nezaměstnaností u absolventů skupin oborů 29 **Potravinářství a potravinářská chemie** a 61 **Filozofie, teologie**, jde však o málo frekventované obory.

Tabulka 5.2 Hodnoty míry nezaměstnanosti absolventů skupin oborů vzdělání v dubnu 2008

duben 2008	Střední vzdělání s výučním listem - E, H		Střední odborné vzdělání s MZ a odborným výcvikem - L/0; Nástavbové vzdělání - L/5		Střední odborné vzdělání s maturitní zkouškou - M		Vyšší odborné vzdělání - N	
	NZ	mNZ	NZ	mNZ	NZ	mNZ	NZ	mNZ
Celkem	2487	6,9%	1175	7,8%	2637	5,7%	316	5,5%
16 Ekologie a ochrana životního prostředí					69	12,0%	10	11,9%
21 Hornictví, hutnictví a slévárenství	4	5,4%	0	0,0%	3	3,2%		
23 Strojírenství a strojírenská výroba	280	4,4%	81	4,3%	164	4,8%	4	2,3%
26 Elektrotech., telekom. a výpočet. technika	115	3,6%	163	5,7%	222	4,5%	29	7,3%
28 Technická chemie a chemie silikátů	32	13,2%	4	4,4%	29	5,2%		
29 Potravinářství a potravinářská chemie	141	7,3%	6	6,7%	24	6,0%	6	15,8%
31 Textilní výroba a oděvnictví	77	10,1%	31	14,4%	50	8,9%		
32 Kožed. a obuv. výroba a zprac. plastů	3	10,0%			3	4,8%		
33 Zprac. dřeva a výroba hudeb. nástrojů	131	5,2%	29	6,3%	23	8,3%	3	10,7%
34 Polygrafie, zpr. papíru, filmu, fotografie	27	8,0%	16	6,3%	10	7,4%		
36 Stavebnictví, geodézie a kartografie	217	6,8%	11	5,6%	146	4,9%	8	5,4%
37 Doprava a spoje	7	7,8%	13	5,0%	59	5,7%	0	0,0%
39 Speciální a interdisciplinár. tech. obory			1	8,3%	14	4,2%	3	6,4%
41 Zemědělství a lesnictví	211	8,1%	19	9,0%	157	7,4%	25	11,1%
43 Veterinářství a veterinární prevence					17	6,0%		
53 Zdravotnictví	6	6,0%			93	2,2%	42	6,6%
61 Filozofie, teologie							4	14,3%
63 Ekonomika a administrativa	53	8,1%	53	12,3%	571	5,6%	68	6,2%
64 Podnikání v oborech, v odvětvích			371	9,2%	224	8,1%	13	5,9%
65 Gastronomie, hotelnictví a turismus	646	8,4%	78	7,3%	228	8,0%	20	4,0%
66 Obchod	254	8,9%	134	8,5%	6	5,5%	1	2,6%
68 Právo, právní a veřejnosprávní činnost			0	0,0%	117	6,6%	24	5,3%
69 Osobní a provozní služby	263	9,7%	116	12,7%				
72 Publicistika, knihovnictví a informatika					5	3,0%	2	1,9%
75 Pedagogika, učitelství a sociální péče					143	6,3%	29	3,9%
78 Obecně odborná příprava					115	3,7%		
82 Umění a užití umění	20	5,8%	43	9,0%	76	5,7%	21	2,9%

NZ – počet absolventů škol v kraji, kteří jsou „čerstvě“ nezaměstnaní po celé ČR
mNZ – míra nezaměstnanosti absolventů (hodnoty od 10 % jsou zvýrazněny)

6. Dlouhodobá nezaměstnanost absolventů škol

Nezaměstnanost patří k průvodním jevům tržní ekonomiky. Určitá nízká úroveň nezaměstnanosti je zcela přirozená a vyskytuje se ve všech vyspělých zemích. Nebezpečná je tedy ze sociálního a politického pohledu především nezaměstnanost dlouhodobá. V zemích s vysokou nezaměstnaností a především s výrazným podílem dlouhodobě nezaměstnaných (zejména mladých lidí) může docházet k projevům sociální nespokojenosti, vzrůstají projevy nedůvěry v demokratický systém. Dlouhodobá nezaměstnanost poškozuje ekonomiku a společnost hned v několika směrech:

- způsobuje značné zatížení veřejných rozpočtů v důsledku zvýšení výdajů na sociální dávky, příspěvky na zákonné zdravotní pojištění (které jsou za registrované nezaměstnané hrazeny z veřejných zdrojů) a aktivní politiku zaměstnanosti a vlivem snížení daňových příjmů,
- v důsledku nezaměstnanosti vznikají ekonomické ztráty (jednotlivců i společnosti), především v podobě nižšího hrubého domácího produktu,
- psychologický dopad – nezaměstnaní se cítí být vylučováni ze společnosti v důsledku vyřazení z trhu práce nebo tím, že jim vstup na tento trh není vůbec umožněn – to se týká zejména absolventů škol.

Dlouhodobá nezaměstnanost je monitorována prostřednictvím ukazatele – **podílu dlouhodobě nezaměstnaných absolventů**, jenž je definován jako podíl absolventů nezaměstnaných déle než šest měsíců k celkovému počtu nezaměstnaných absolventů.

Podíl dlouhodobě nezaměstnaných absolventů se v posledních letech snižoval. Jedním z hlavních důvodů byl postupný přechod úřadů práce na novější přístup k definici nezaměstnaného absolventa, jenž ve vykazování vedl k vyřazení těch absolventů – uchazečů o zaměstnání, u nichž doba od ukončení studia přesáhla dva roky. Tento proces byl ukončen k 1. 1. 2005, takže současné počty lze považovat za korektní a meziroční pokles podílu dlouhodobě nezaměstnaných již není ovlivněn změnou metodiky, ale je obrazem vývoje na trhu práce.

V rámci jednotlivých kategorií vzdělání se podíl dlouhodobě nezaměstnaných absolventů v dubnu 2008 pohybuje v rozmezí 27 – 38 %. **Nižší podíl dlouhodobé nezaměstnanosti je typický pro absolventy vysokoškolského a gymnaziálního vzdělání. S dlouhodobou nezaměstnaností se potýkají především absolventi nižšího středního vzdělání s výučním listem kategorie E a absolventi středního odborného vzdělání s maturitou a odborným výcvikem kategorie L0/L5.**

V porovnání s dubnem 2007 došlo k výraznému meziročnímu poklesu podílu dlouhodobě nezaměstnaných absolventů u všech kategorií vzdělání (v průměru o 11,4 p.b.). Nejvýraznější byl tento pokles u absolventů nižší úrovně vzdělání (kategorie E, H a L0/L5).

Další zajímavostí v letošním roce je **částečné narušení nepřímé závislosti mezi úrovní dosaženého vzdělání a podílem dlouhodobě nezaměstnaných absolventů.** V posledních dvou letech se snížením míry nezaměstnanosti snižuje i podíl dlouhodobě nezaměstnaných absolventů středního vzdělání s výučním listem kategorie H (tj. absolventů tříletých učebních oborů). Pokles je tak výrazný (v porovnání s dubnem 2007 o 13,7 p.b. na 29,5 %), že ukazatel je dokonce nižší než podíl dlouhodobě nezaměstnaných absolventů středního odborného vzdělání s maturitní zkouškou (30,8 %). Míra nezaměstnanosti čerstvých absolventů (6,2 %) tříletých učebních oborů se blíží míře nezaměstnanosti čerstvých absolventů středního odborného vzdělání s maturitní zkouškou, což nasvědčuje tomu, že **v dubnu 2008 zřejmě absolventi středního vzdělání s výučním listem kategorie vzdělání H nalézali uplatnění stejně snadno jako absolventi středních odborných škol s maturitou,** a dokonce výrazně snadněji než absolventi středního odborného vzdělání s maturitou a odborným výcvikem kategorie L0/L5.

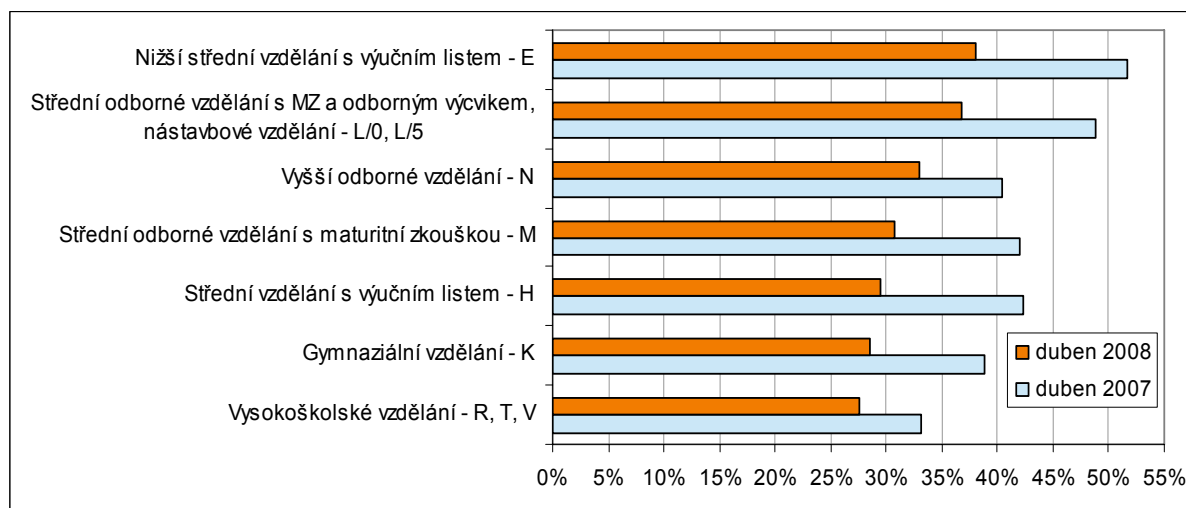
V poslední době přechází na trh práce méně absolventů středního vzdělání s výučním listem než bylo zvykem v minulosti. To souvisí jak s poklesem zájmu o toto vzdělání ze strany žáků a jejich rodičů, tak s tím, že velká část těchto absolventů dnes pokračuje ve vzdělávání v oborech nástavbového studia. V souvislosti s oživením ekonomiky a přílivem zahraničních investic je po pracovních středního vzdělání s výučním listem ze strany zaměstnavatelů poměrně velká poptávka, a to i po absolventech.

V dubnu 2008 se zřejmě absolventi vyššího odborného vzdělání (i přes nízkou míru nezaměstnanosti – 5,5 %) potýkali s dlouhodobou nezaměstnaností relativně o trochu více než absolventi středního odborného vzdělání s maturitou. Tuto situaci však není třeba považovat za závažnou.

Tabulka 6.1 Přehled o dlouhodobé nezaměstnanosti absolventů – duben 2008

Kategorie vzdělání	Počet nezaměstnaných absolventů	Počet absolventů nezaměstnaných déle než 6 měsíců	Podíl absolventů nezaměstnaných déle než 6 měsíců v %	Srovnání s dubnem 2007
Nižší střední vzdělání s výučním listem - E	962	366	38,0%	-13,7 p.b.
Střední vzdělání s výučním listem - H	3501	1033	29,5%	-12,9 p.b.
Střední odborné vzdělání s MZ a odborným výcvikem, nástavbové vzdělání - L/0, L/5	1982	729	36,8%	-12,0 p.b.
Střední odborné vzdělání s maturitní zkouškou - M	4349	1339	30,8%	-11,2 p.b.
Gymnaziální vzdělání - K	902	258	28,6%	-10,2 p.b.
Vyšší odborné vzdělání - N	463	153	33,0%	-7,3 p.b.
Vysokoškolské vzdělání - R, T, V	1534	422	27,5%	-5,7 p.b.

Obrázek 6.1 Podíl dlouhodobě nezaměstnaných absolventů (duben 2007 a 2008)

7. Nezaměstnanost absolventů škol v jednotlivých krajích

Při zjišťování míry nezaměstnanosti absolventů škol a její interpretaci z hlediska krajů je třeba mít na paměti, že statistiky počtu nezaměstnaných vycházejí z evidenčních databází jednotlivých úřadů práce, kde jsou evidováni uchazeči o zaměstnání s trvalým bydlištěm v příslušném okrese a kraji (který se může lišit od kraje, v němž vystudovali), zatímco počty absolventů škol v jednotlivých krajích jsou udávány podle sídla školy. V případě, že bychom pro výpočet míry nezaměstnanosti použili tyto počty bez předchozích úprav, mohlo by dojít k disproporcím (podhodnocení nebo naopak nadhodnocení míry nezaměstnanosti v případě absolventů, kteří se zaregistrovali na úřadě práce v jiném kraji, než kde vystudovali) a vypočtená míra nezaměstnanosti by ztrácela vypovídací hodnotu.⁷¹

Aby nemohlo dojít k výše zmíněnému zkreslení, jsou v této publikaci při stanovování míry nezaměstnanosti absolventů v krajích **počty absolventů i nezaměstnaných absolventů vztahovány ke školám v kraji, ve kterém studovali.**⁷²

Údaje o mírách nezaměstnanosti v krajském měřítku uváděné v této publikaci poskytují informace o tom, jak se uplatňují absolventi škol jednotlivých krajů (z hlediska vzdělanostní a oborové struktury) na trhu práce v celé České republice.

Míra nezaměstnanosti absolventů škol v kraji je definována jako **podíl počtu nezaměstnaných absolventů škol v kraji** (bez ohledu na to, v kterém kraji ČR jsou evidováni na ÚP) k **počtu absolventů, kteří se připravovali na školách v daném kraji**. Před výpočty této míry nezaměstnanosti jsou absolventi – uchazeči o zaměstnání strukturováni podle sídla školy, kterou vystudovali. Informace o tom, v jakém kraji jsou evidováni, v tomto případě ustupuje do pozadí.

Pro nezaměstnanost absolventů jsou charakteristické výrazné regionální rozdíly. Mezi faktory, které ji velmi významně ovlivňují a které je možné v současné době monitorovat, patří i celková míra registrované nezaměstnanosti ekonomicky aktivního obyvatelstva (EAO).⁷³ Většinou platí, že absolventi v krajích s nižší celkovou mírou nezaměstnanosti

⁷¹ Zkreslení by byla nejvýraznější u oborové struktury absolventů, především pak u terciárního vzdělávání.

⁷² V údajích o nezaměstnaných absolventech škol, kterou zveřejňuje Ministerstvo práce a sociálních věcí na svém internetovém portálu, jsou souhrnné počty absolventů primárně členěny podle místní příslušnosti k jednotlivým úřadům práce a doplněny o identifikaci škol, kde absolventi vystudovali.

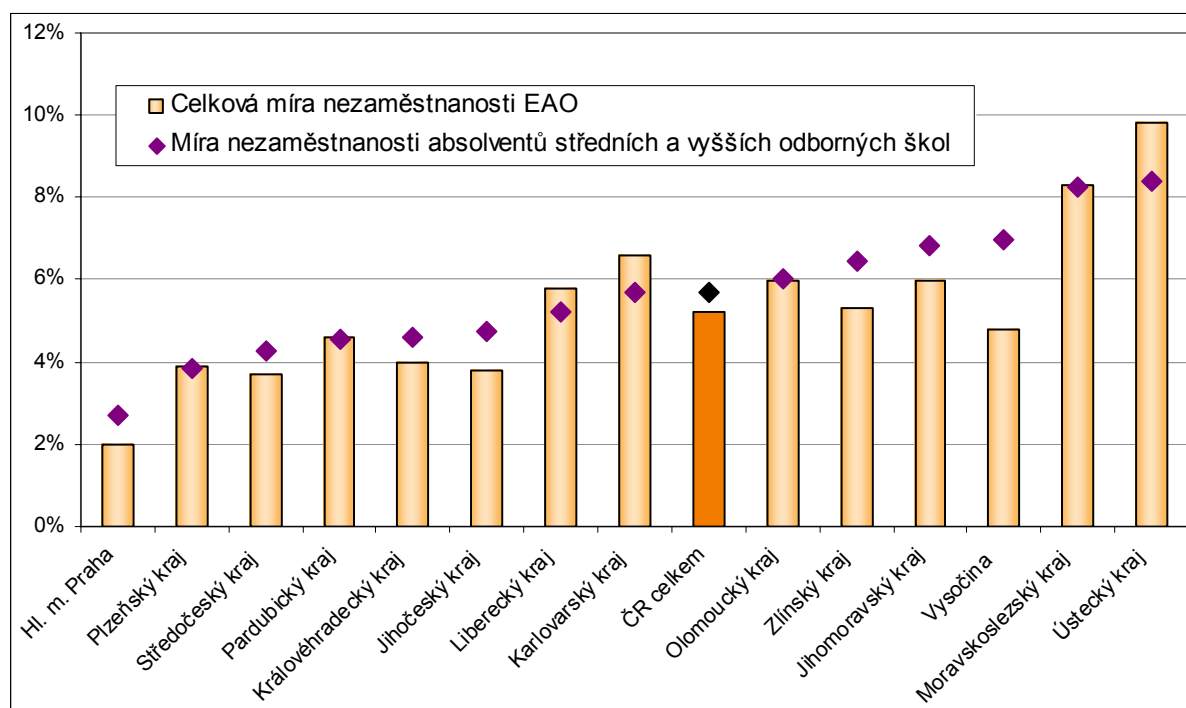
⁷³ Podle současné metodiky MPSV při výpočtu celkové míry registrované nezaměstnanosti vychází z počtu „dosažitelného“ nezaměstnaného ekonomicky aktivního obyvatelstva evidovaného na úřadech práce.

ekonomicky aktivního obyvatelstva (EAO) se uplatňují na trhu práce lépe než absolventi v krajích s vyšší nezaměstnaností. To je ostatně patrné i z následujícího obrázku, kde je v krajském členění zachycena ve vzestupném pořadí míra nezaměstnanosti absolventů středních a vyšších odborných škol za duben 2008. Doplňkově je zde v krajském členění rovněž uvedena celková míra nezaměstnanosti EAO za duben 2008.

Z obrázku vyplývá, že nejméně jsou nezaměstnaností postiženi absolventi škol Hl. m. Prahy, která zároveň vykazuje nejnižší celkovou míru nezaměstnanosti EAO v ČR. Vysokou nezaměstnaností jsou naopak postiženi absolventi v Ústeckém a Moravskoslezském kraji, které jsou charakteristické nejvyšší celkovou mírou nezaměstnanosti EAO v zemi.

Za povšimnutí stojí vztah mezi mírou nezaměstnanosti EAO a absolventů v Karlovarském kraji. Ačkoliv je míra nezaměstnanosti EAO relativně vysoká (3. nejvyšší krajská hodnota), míra nezaměstnanosti absolventů je v porovnání s ostatními kraji mírně podprůměrná a je dokonce nižší než míra nezaměstnanosti EAO. V Pardubickém, Olomouckém či Moravskoslezském kraji se míra nezaměstnanosti absolventů shoduje s mírou nezaměstnanosti EAO. Naopak velký rozdíl mezi mírou nezaměstnanosti absolventů a mírou nezaměstnanosti EAO je v kraji Vysočina. Porovnáme-li kraj Karlovarský s krajem Vysočina, vidíme, že pravidlo o přímém vztahu míry nezaměstnanosti EAO a absolventů neplatí vždy. V Karlovarském kraji je celková míra nezaměstnanosti EAO sice vyšší, ale zároveň se ukazuje, že absolventi škol tohoto kraje trpí nezaměstnaností relativně méně než absolventi kraje Vysočina.

Obrázek 7.1 Míra nezaměstnanosti absolventů středních a vyšších odborných škol a celková míra nezaměstnanosti EAO v jednotlivých krajích v dubnu 2008

Míra nezaměstnanosti absolventů je silně ovlivněna úrovní vzdělání. Obecně se ukazuje, že čím vyššího vzdělání mladý člověk dosahuje, tím lépe se uplatňuje na trhu práce. Začneme-li nezaměstnanost absolventů analyzovat podrobněji, např. z krajského pohledu, ne vždy tomu tak je.

Prvním faktem, který oslabuje vztah míry nezaměstnanosti absolventů a úrovně dosaženého vzdělání, je míra nezaměstnanosti absolventů vyššího odborného vzdělání,⁷⁴ která v dubnu 2008 ve všech krajích, kromě Karlovarského kraje, převyšovala míru nezaměstnanosti absolventů gymnázií.

Vztah míry nezaměstnanosti absolventů a úrovně dosaženého vzdělání je dále narušen mírou nezaměstnanosti absolventů středního odborného vzdělání s maturitou a odborným výcvikem (kategorie L0/L5), která u většiny krajů (kromě Vysočiny a Královéhradeckého kraje) převyšuje míru nezaměstnanosti absolventů středního vzdělání s výučním listem (kategorie E, H). Jde o situaci, která se v ČR objevuje v posledních dvou letech.

Ve všech krajích většinou platí, že míra nezaměstnanosti absolventů středního odborného vzdělání s maturitou (kategorie M) nepřevyšuje míru nezaměstnanosti absolventů kategorií E+H a L0/L5. Rozdíly mezi mírou nezaměstnanosti absolventů středního odborného vzdělání s maturitou (kategorie M) se však v některých krajích (např. Středočeský, Zlínský, Plzeňský či Pardubický kraj) příliš neliší od míry nezaměstnanosti absolventů středního vzdělání s výučním listem (kategorie H). To ostatně potvrzují i celorepublikové průměrné hodnoty těchto kategorií vzdělání: kategorie M – 5,7 % a kategorie H – 6,2 %.

Zajímavostí je Jihočeský kraj, kde v dubnu 2008 byl vztah míry nezaměstnanosti a úrovně vzdělání (kromě absolventů gymnaziálního vzdělání) zcela opačný. Nejnižší míry nezaměstnanosti (po absolventech gymnaziálního vzdělání) vykazovali absolventi středního vzdělání s výučním listem (kategorie E, H) – 4,4 % a absolventi středního odborného vzdělání s maturitou a odborným výcvikem (kategorie L0/L5) – 5,3 %. Pro srovnání absolventi středního odborného vzdělání s maturitou (kategorie M) měli míru nezaměstnanosti – 5,5 % a absolventi vyššího odborného vzdělání – 5,7 %. Je zde nutno říci, že šlo o velmi malé rozdíly mezi jednotlivými kategoriemi vzdělání. Každopádně je z těchto čísel zřejmé, že zájem ze strany zaměstnavatelů o absolventy středního vzdělání s výučním listem je v Jihočeském kraji zřejmě větší než zájem o absolventy s vyšší úrovní vzdělání.

Příčiny toho, proč je u většiny krajů narušen vztah hodnoty míry nezaměstnanosti absolventů a úrovně vzdělání, je třeba hledat také v oborové struktuře dané kategorie vzdělání. To, že v některých krajích je míra nezaměstnanosti absolventů například vyššího odborného vzdělání vyšší v porovnání s ostatními kategoriemi vzdělání, nelze zobecňovat na všechny absolventy vyššího odborného vzdělání v daném kraji. Je třeba se podívat, o jaké absolventy resp. jejich oborové zaměření jde. K tomu mohou čtenáři této publikace napomoci data v přílohách (kap. 9).

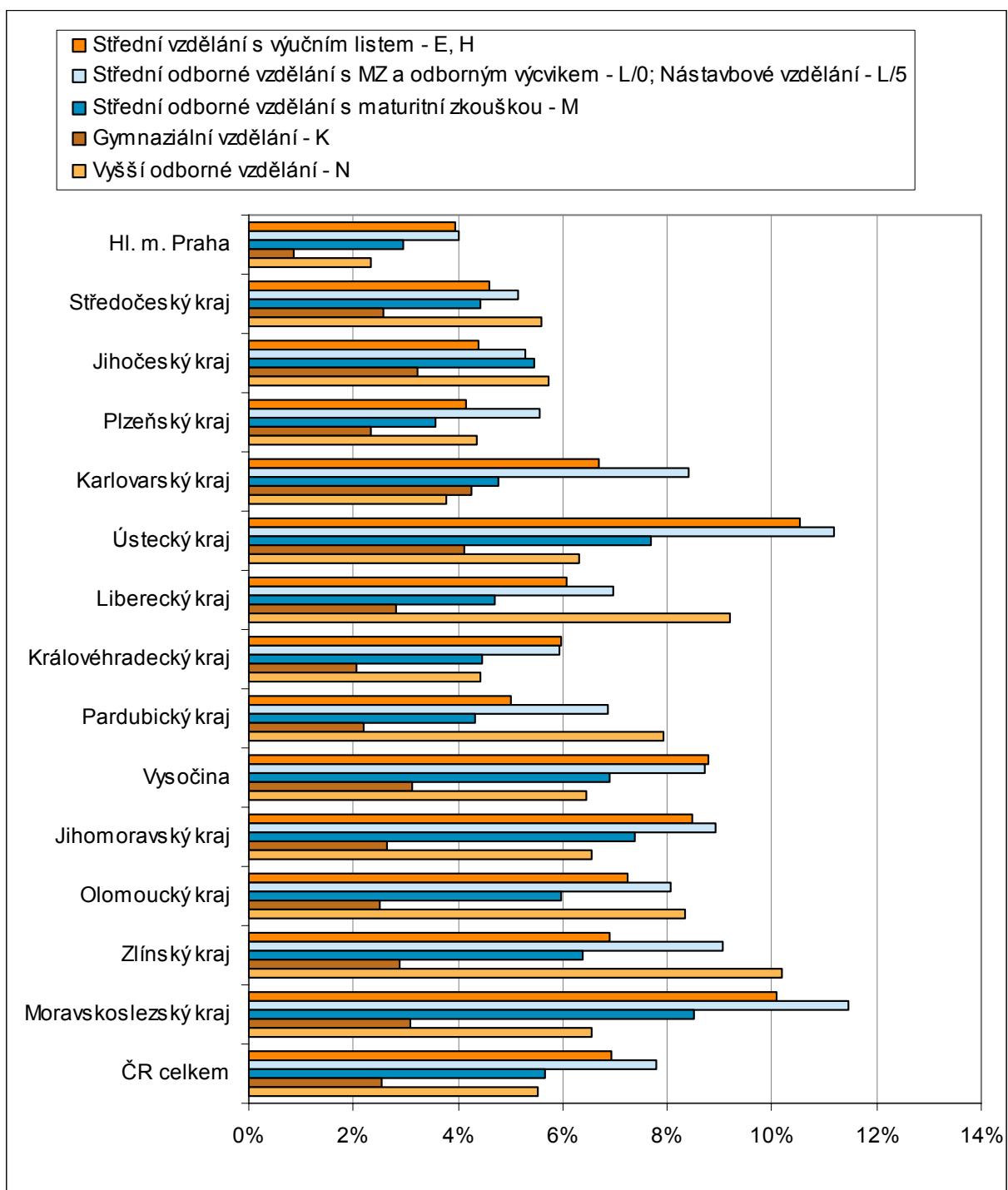
Je samozřejmostí, že kdybychom začali analyzovat nezaměstnanost absolventů v krajích ještě podrobněji (např. podle oborů vzdělání), našli bychom další příklady toho, že pravidlo přímé úměry vždy neplatí. To ostatně závisí na řadě specifických faktorů, které je třeba opět při analyzování takovýchto konkrétních případů brát v úvahu.

V následujícím grafu a tabulce je zachycena nezaměstnanost absolventů škol v krajích podle úrovně dosaženého vzdělání za duben 2008.

Další rozpracování problematiky nezaměstnanosti absolventů v jednotlivých krajích je uvedeno na www.nuov.cz, v sekci „Kraje a trh práce“.

⁷⁴ Absolventi vyššího odborného vzdělání jsou při přechodu na trh práce vystaveni silné konkurenci v podobě absolventů bakalářských oborů vysokých škol, jejichž počty rok od roku narůstají, mimo jiné i vlivem vzniku řady nových soukromých vysokých škol.

Obrázek 7.2 Nezaměstnanost absolventů škol v krajích a podle úrovně dosaženého vzdělání v dubnu 2008

Tabulka 7.1 Přehled o nezaměstnanosti absolventů škol v krajích podle úrovně dosaženého vzdělání – duben 2008

duben 2008	Střední vzdělání s výučním listem - E, H		Střední odborné vzdělání s MZ a odborným výcvikem - L/0; Nástavbové vzdělání - L/5		Střední odborné vzdělání s maturitní zkouškou - M		Gymnaziální vzdělání - K		Vyšší odborné vzdělání - N	
	NZ	mNZ	NZ	mNZ	NZ	mNZ	NZ	mNZ	NZ	mNZ
Hl. m. Praha	120	4,0%	71	4,0%	196	3,0%	33	0,9%	33	2,3%
Středočeský kraj	145	4,6%	64	5,1%	175	4,4%	55	2,6%	24	5,6%
Jihočeský kraj	106	4,4%	51	5,3%	173	5,5%	50	3,2%	30	5,7%
Plzeňský kraj	89	4,2%	44	5,5%	86	3,6%	23	2,3%	10	4,3%
Karlovarský kraj	78	6,7%	24	8,4%	58	4,8%	22	4,3%	2	3,8%
Ústecký kraj	320	10,5%	122	11,2%	263	7,7%	62	4,1%	19	6,3%
Liberecký kraj	99	6,1%	36	7,0%	82	4,7%	23	2,8%	14	9,2%
Královéhradecký kraj	128	6,0%	35	5,9%	112	4,5%	27	2,0%	12	4,4%
Pardubický kraj	89	5,0%	37	6,9%	109	4,3%	26	2,2%	30	7,9%
Vysočina	170	8,8%	73	8,7%	161	6,9%	37	3,1%	17	6,4%
Jihomoravský kraj	334	8,5%	182	8,9%	366	7,4%	82	2,6%	47	6,5%
Olomoucký kraj	183	7,2%	91	8,1%	165	6,0%	41	2,5%	19	8,3%
Zlínský kraj	156	6,9%	117	9,1%	189	6,4%	41	2,9%	28	10,2%
Moravskoslezský kraj	470	10,1%	228	11,5%	502	8,5%	93	3,1%	31	6,6%
ČR celkem	2487	6,9%	1175	7,8%	2637	5,7%	615	2,5%	316	5,5%

NZ – počet absolventů škol v kraji, kteří jsou „čerstvě“ nezaměstnaní po celé ČR

mNZ (v %) – míra nezaměstnanosti absolventů škol v kraji

8. Závěr

V dubnu 2008 celková míra registrované nezaměstnanosti v České republice dosahovala 5,2 %⁷⁵ a na úřadech práce bylo registrováno celkem 316,1 tis. nezaměstnaných. **Celkový počet evidovaných nezaměstnaných absolventů v dubnu 2008 činil 19,1 tis. a podíl nezaměstnaných absolventů na celkové nezaměstnanosti dosahoval 6,0 %. V meziročním porovnání se celkový počet nezaměstnaných absolventů snížil o 6 tisíc, rovněž se snížil i podíl nezaměstnaných absolventů na celkové nezaměstnanosti (o 0,2 p.b.)**

Výrazným jevem posledních šesti let je poměrně značný pokles počtu nezaměstnaných absolventů. Tento vývoj je zřetelný zejména v zářijových hodnotách. (Zářijové počty nezaměstnaných absolventů jsou na křivce počtu nezaměstnaných absolventů lokálními maximy – díky postupné registraci nezaměstnaných absolventů v průběhu letních měsíců na úřadech práce.) Od září 2003 do září 2007 se jejich počet snížil o 34 600, což představuje pokles téměř na poloviční hodnotu. Z původních 65 800 v září 2003 klesl na 58 300 v roce 2004 a dále na 47 100 v září 2005 a 41 700 v září 2006, až na konečných 31 200 v září 2007.⁷⁶ Analýzy příčin tohoto snížení ukazují na kombinaci více faktorů, které ovlivnily a ovlivňují tento vývoj. Jsou to zejména: výrazně vyšší počet absolventů, kteří v posledních letech pokračují ve vzdělávání díky **rozšíření nabídky terciárního vzdělávání, zlepšující se ekonomická situace ČR** (hospodářský růst, větší nabídka volných pracovních míst, nižší celková nezaměstnanost, apod.), změna v nároku na podporu v nezaměstnanosti absolventů,⁷⁷ jejíž vliv je však zmírněn tím, že absolventy k registraci na úřadě práce motivuje možnost vyhnout se placení povinného zdravotního pojištění (za registrované nezaměstnané hradí zákonné zdravotní pojištění stát), zrušení základní vojenské služby⁷⁸ a přechod úřadů práce na novější definici absolventa – uchazeče o zaměstnání (který ovlivňoval počty nezaměstnaných absolventů do roku 2005). Podstatnou roli hraje i zvýšená nabídka nových pracovních příležitostí, kterou vytvářejí **zahraniční investoři**, což potvrzuje i skutečnost, že ke snížení došlo hlavně v technických oborech (zejména ve strojírenských a elektrotechnických oborech a ve stavebnictví). Absolutní pokles nezaměstnaných absolventů je do určité míry způsoben i postupným snižováním celkového počtu absolventů vlivem nižších počtů osob v populačním ročníku.

Snaha o zvýšení přesnosti monitorování nezaměstnanosti absolventů vedla v posledních letech k používání relativně nových dat. Jde zejména o získávání údajů o počtech absolventů – uchazečů o zaměstnání za poslední jeden rok, kde jsou uvedeni pouze ti, kteří jsou po ukončení školy nově registrováni.⁷⁹ Na základě těchto údajů je sledována tzv. **míra nezaměstnanosti „čerstvých“ absolventů**, kterou lze v současné době považovat za nejvhodnější dostupný ukazatel nezaměstnanosti absolventů, a proto je v této zprávě používána nejčastěji.

Míra nezaměstnanosti „čerstvých“ absolventů⁸⁰ v dubnu 2008 představovala u absolventů středního vzdělání s výučním listem 6,9 %, u absolventů středního odborného vzdělání s maturitou a odborným výcvikem 7,8 %, u absolventů středního odborného vzdělání s maturitou dosahovala 5,7 %, u absolventů gymnázií 2,5 %, u absolventů vyšších odborných škol (včetně konzervatoří) 5,5 % a u absolventů vysokoškolského vzdělání 2,5 %.

⁷⁵ Podle současné metodiky se při výpočtu celkové míry registrované nezaměstnanosti vychází z počtu „dosažitelného“ nezaměstnaného ekonomicky aktivního obyvatelstva evidovaného na úřadech práce. Tento počet v dubnu 2008 dosahoval 292,5 tisíc.

⁷⁶ Podle statistických údajů roku 2008 lze očekávat opět nižší hodnotu tohoto zářijového ukazatele.

⁷⁷ Podpora může být přiznána pouze uchazečům o zaměstnání, kteří v posledních třech letech vykonávali zaměstnání nebo jinou výdělečnou činnost alespoň 6 měsíců, tzn. že absolventi ztratili automatický nárok na podporu v nezaměstnanosti.

⁷⁸ Absolventi nemají důvod vyčkávat na nástup do základní vojenské služby jako evidovaní uchazeči o zaměstnání. Zaměstnavatelé se nemusí obávat, že absolvent jim po krátké době po zapracování odejde vykonávat základní vojenskou službu.

⁷⁹ Ve zprávě jsou uváděni jako nezaměstnaní „čerství“ absolventi.

⁸⁰ Za čerstvé absolventy jsou považováni ti, kteří úspěšně ukončili studium v období dvanácti měsíců předcházejících okamžiku výpočtu. V tomto případě jde o absolventy, kteří ukončili školu po 1. květnu 2007. (Okamžikem výpočtu je 30. duben 2008.)

V porovnání s dubnem 2007 došlo k meziročnímu poklesu míry nezaměstnanosti u všech kategorií vzdělání.

Pro srovnání uvádíme **míru nezaměstnanosti, která je stanovena ze všech evidovaných absolventů** ve vztahu k jejich počtu za dva roky; v dubnu 2008 dosahovala u absolventů středního vzdělání s výučním listem 6,0 %, u absolventů středního odborného vzdělání s maturitou a odborným výcvikem 6,5 %, u absolventů středního odborného vzdělání s maturitou dosahovala 4,7 %, u absolventů gymnázií 1,9 %, u absolventů vyšších odborných škol (včetně konzervatoří) 3,7 % a u absolventů vysokoškolského vzdělání 1,8 %.⁸¹

Srovnáme-li vyhlídky absolventů na uplatnění na trhu práce podle úrovně vzdělání, je zřejmé, že existuje **přímá závislost mezi úrovní vzdělání a uplatnitelností na trhu práce**. V závislosti na úrovni dosaženého vzdělání je i **podíl dlouhodobě nezaměstnaných absolventů**.

V posledních dvou letech se snížením míry nezaměstnanosti snižuje i podíl dlouhodobě nezaměstnaných absolventů středního vzdělání s výučním listem kategorie H (tj. absolventů tříletých učebních oborů). Pokles je tak výrazný (v porovnání s dubnem 2007 o 13,7 p.b. na 29,5 %), že ukazatel je dokonce nižší než podíl dlouhodobě nezaměstnaných absolventů středního odborného vzdělání s maturitní zkouškou (30,8 %). Míra nezaměstnanosti čerstvých absolventů (6,2 %) tříletých učebních oborů se blíží míře nezaměstnanosti čerstvých absolventů středního odborného vzdělání s maturitní zkouškou, což nasvědčuje tomu, že **v dubnu 2008 zřejmě absolventi středního vzdělání s výučním listem kategorie vzdělání H našli uplatnění stejně snadno jako absolventi středních odborných škol s maturitou**, a dokonce výrazně snadněji než absolventi středního odborného vzdělání s maturitou a odborným výcvikem kategorie L0/L5. **V dubnu 2008 se zřejmě absolventi vyššího odborného vzdělání (i přes nízkou míru nezaměstnanosti) potýkali s dlouhodobou nezaměstnaností relativně o trochu více než absolventi středního vzdělání s maturitou**. Tuto situaci však není třeba považovat za závažnou.

V následujícím závěrečném přehledu nezaměstnanosti absolventů škol se věnujeme pouze skupinám oborů vzdělání s vyššími počty absolventů. Situace těchto absolventů je významná pro celkový přehled o nezaměstnanosti absolventů z hlediska oborového zaměření.

U absolventů středního vzdělání s výučním listem (kategorie H) byly v dubnu 2008 vykazovány vyšší hodnoty míry nezaměstnanosti u skupin oborů vzdělání **28 Technická chemie a chemie silikátů, 69 Osobní a provozní služby a 31 Textilní výroba a oděvnictví**. Míra nezaměstnanosti v uvedených skupinách oborů v dubnu 2008 převyšovala 9 %.

Nejnižší hodnoty míry nezaměstnanosti absolventů středního vzdělání s výučním listem v dubnu 2008 jsou vykazovány ve skupinách oborů **26 Elektrotechnika, telekomunikační a výpočetní technika a 23 Strojírenství a strojírenská výroba**, které patří mezi tři skupiny s nejvyšším počtem absolventů, dále **33 Zpracování dřeva a výroba hudebních nástrojů, 21 Hornictví, hutnictví a slévárenství a 36 Stavebnictví, geodézie a kartografie**. Kromě skupiny oborů 21 jde o skupiny oborů s vysokými počty absolventů a jejich míra nezaměstnanosti byla v dubnu 2008 nižší než 5,6 %. K největšímu snížení míry nezaměstnanosti v posledních dvou letech došlo u oborů skupiny 36 Stavebnictví, geodézie a kartografie.

U absolventů středního odborného vzdělání s maturitou a odborným výcvikem (kategorie L0/L5) se objevuje vyšší míra nezaměstnanosti absolventů u skupiny oborů vzdělání **31 Textilní výroba a oděvnictví** a u skupin oborů s většími počty absolventů **69 Osobní a provozní služby a 63 Ekonomika a administrativa**. Míra nezaměstnanosti v uvedených skupinách oborů v dubnu 2008 převyšovala 12 %.

⁸¹ Nižší hodnoty tohoto ukazatele jsou dány skutečností, že v průběhu dvou let nalezneme uplatnění větší počet absolventů než za jeden rok. Ukazatel je však citlivý na větší meziroční změny počtu absolventů.

Nejnižší hodnoty míry nezaměstnanosti absolventů středního odborného vzdělání s maturitou a odborným výcvikem (kategorie L0/L5) v dubnu 2008 jsou vykazovány ve skupinách oborů **21 Hornictví, hutnictví a slévárství a 68 Právo, právní a veřejnosprávní činnost**, kde nejsou vykazováni žádní nezaměstnaní absolventi, **23 Strojírenství a strojírenská výroba, 28 Technická chemie a chemie silikátů a 37 Doprava a spoje**. Hodnoty míry nezaměstnanosti v těchto skupinách byly nižší než 5,1 %. K největšímu poklesu v posledních dvou letech došlo u skupiny oborů 36 Stavebnictví, geodézie a kartografie.

U absolventů středního odborného vzdělání s maturitou (kategorie M) vykazovaly v dubnu 2008 vyšší míru nezaměstnanosti (nad 8 %) skupiny oborů vzdělání **16 Ekologie a ochrana životního prostředí, 31 Textilní výroba a oděvnictví, 33 Zpracování dřeva a výroba hudebních nástrojů, 64 Podnikání v oborech, v odvětvích a 65 Gastronomie, hotelnictví a turismus**. Vyšší počet absolventů je zastoupen především ve skupinách oborů 64 a 65. Zvýšené míry nezaměstnanosti (7,4 %) jsou dále charakteristické pro skupinu oborů **34 Polygrafie, zpracování papíru, filmu, fotografie** a pro skupinu s velkým počtem absolventů **41 Zemědělství a lesnictví**.

Nejnižší hodnoty míry nezaměstnanosti absolventů středního odborného vzdělání s maturitou v dubnu 2008 jsou vykazovány ve skupinách oborů vzdělání **53 Zdravotnictví, 72 Publicistika, knihovnictví a informatika, 21 Hornictví, hutnictví a slévárství, 78 Obecně odborná příprava, 39 Speciální a interdisciplinární technické obory, 26 Elektrotechnika, telekomunikace a výpočetní technika, 23 Strojírenství a strojírenská výroba, 32 Kožedělná a obuvnická výroba a zpracování plastů a 36 Stavebnictví, geodézie a kartografie**, které mají míru nezaměstnanosti pod 5 %. K největšímu poklesu v posledních dvou letech došlo u dříve problematických skupin oborů 32 Kožedělná a obuvnická výroba a zpracování plastů a 43 Veterinářství a veterinární prevence.

U absolventů vyššího odborného vzdělání (kategorie N) byly vyšší hodnoty míry nezaměstnanosti absolventů (nad 11 %) zaznamenány u skupin oborů vzdělání **29 Potravinářství a potravinářská chemie, 61 Filozofie, teologie, 16 Ekologie a ochrana životního prostředí**, z více frekventovaných pak **41 Zemědělství a lesnictví** i přes meziroční pokles o 2,1 p.b.

Nízké hodnoty míry nezaměstnanosti absolventů vyššího odborného vzdělání v dubnu 2008 jsou vykazovány ve skupinách oborů vzdělání **37 Doprava a spoje**, kde nejsou vykazováni žádní nezaměstnaní absolventi, **72 Publicistika, knihovnictví a informatika, 23 Strojírenství a strojírenská výroba, 66 Obchod, 82 Umění a užité umění**, které mají míru nezaměstnanosti pod 3 %. V posledních dvou letech k největšímu poklesu míry nezaměstnanosti došlo ve skupinách oborů 37 Doprava a spoje a 66 Obchod.

Z celkového pohledu je nutné konstatovat výrazné zlepšení situace ve **stavebnických** oborech. Nejvýrazněji míra nezaměstnanosti od dubna 2006 poklesla u absolventů středního vzdělání s výučním listem a středního odborného vzdělání s maturitou a odborným výcvikem (a to i v porovnání mezi skupinami oborů vzdělání v rámci těchto kategorií vzdělání). V současnosti dochází k velkému rozvoji výstavby a absolventi s touto kvalifikací se uplatňují snáze než tomu bylo v minulosti. Jejich míra nezaměstnanosti je u všech kategorií vzdělání nižší než průměrná.

Výrazné zlepšení oproti předchozím rokům je zřejmé i u **strojírenských oborů**. V České republice v současnosti působí řada zahraničních investorů, kteří jednorázově potřebují větší počet pracovníků právě s touto kvalifikací. Míra nezaměstnanosti absolventů středního vzdělání s výučním listem ve všech strojírenských kmenových oborech v posledních dvou letech poklesla. K snížení míry nezaměstnanosti došlo i u **elektrotechnických oborů**, v nichž je míra nezaměstnanosti absolventů již několik let v porovnání s ostatními obory velmi nízká. Určitou úlohu v tomto snížení sehrál rovněž příliv zahraničních investic. Nízké míry nezaměstnanosti jsou u obou skupin oborů vzdělání patrné ve všech kategoriích vzdělání – od absolventů středního vzdělání s výučním listem přes maturanty a absolventy

vyššího odborného vzdělání až po vysokoškoláky. Výjimku tvoří pouze elektrotechnici z oborů vyšších odborných škol, kde je míra nezaměstnanosti mírně nadprůměrná.

V posledních dvou letech se výrazně zlepšila situace absolventů **zemědělských oborů**. Míra nezaměstnanosti čerstvých absolventů v dubnu 2008 meziročně poklesla ve všech kategoriích vzdělání. Zatímco u absolventů středního vzdělání je míra nezaměstnanosti jen lehce nadprůměrná, u absolventů vyššího odborného vzdělání je hodnota míry nezaměstnanosti v porovnání s průměrem stále velmi vysoká. V posledních letech je míra nezaměstnanosti absolventů VOŠ dvojnásobkem celkové míry nezaměstnanosti za všechny skupiny oborů.

Za hlavní rozpor mezi vzdělávací nabídkou odborného vzdělávání a poptávkou na trhu práce bývá označována „nadprodukce“ absolventů **ekonomických** maturitních studijních **oborů** SOŠ. Hodnoty míry nezaměstnanosti této kategorie vzdělání však již několik let neukazují, že by nezaměstnanost v těchto oborech byla vysoká, ačkoli je zde připravován vysoký počet absolventů. Novinkou v posledních dvou letech je skutečnost, že se míra nezaměstnanosti absolventů tohoto oborového zaměření a kategorie vzdělání přesunula z nízkých podprůměrných hodnot k průměru. V porovnání s dubnem 2007 vykazovali lepší postavení na trhu práce absolventi ekonomického vyššího odborného vzdělání. U absolventů středního odborného vzdělání s maturitou a odborným výcvikem a u absolventů nástavbových oborů po vyučení ekonomického zaměření se ukazuje, že určité problémy s nezaměstnaností přetrvávají.

Významně se zlepšila situace absolventů ve skupině oborů vzdělání **Gastronomie, hotelnictví a turismus**. Hodnoty míry nezaměstnanosti absolventů skupiny oborů 65 ve všech kategoriích vzdělání v posledních dvou letech poklesly. U absolventů středního vzdělání s výučním listem a maturantů SOŠ je míra nezaměstnanosti mírně nadprůměrná, u absolventů středního odborného vzdělání s výučním listem a maturitou je mírně pod průměrem a u absolventů vyššího odborného vzdělání hodnota míry nezaměstnanosti absolventů v dubnu 2008 dosahovala pouze 4 %.

V oborové struktuře připravovaných absolventů vykazují nejnižší hodnoty míry nezaměstnanosti **zdravotnické obory** (hodnoty míry nezaměstnanosti jsou nízké i u starších ročníků). Trvale nejnižší míry nezaměstnanosti zůstávají u absolventů středního odborného vzdělání s maturitou a u vysokoškoláků, naproti tomu mírně nadprůměrné jsou, zřejmě dočasně, u absolventů v kategorii vyššího odborného vzdělání.⁸² Nízké míry nezaměstnanosti ve zdravotnických oborech již několik let ukazují, že vzhledem k demografickému vývoji populace bude v budoucnu nutné zvýšit počet absolventů tohoto zaměření (tedy zvýšit počet přijímaných do příslušných oborů vzdělání).

⁸² Ve srovnání s rokem 2006 je zaznamenán výrazný pokles počtu absolventů. Jedním z důvodů je prodloužení délky studia u oboru vzdělání Diplomovaná všeobecná zdravotní sestra. Dále potom nulový počet absolventů u oboru vzdělání Diplomovaný fyzioterapeut.

9. Přílohy

Přehled o nezaměstnanosti absolventů škol v krajích – duben 2008

Česká republika	Střední vzdělání s výučním listem - E, H			Střední odborné vzdělání s MZ a odborným výcvikem - L/O; Nástavbové vzdělání - L/5			Střední odborné vzdělání s maturitní zkouškou - M			Vyšší odborné vzdělání - N		
	Abs07	NZ	mNZ	Abs07	NZ	mNZ	Abs07	NZ	mNZ	Abs07	NZ	mNZ
duben 2008												
Celkem	35802	2487	6,9%	15075	1175	7,8%	46511	2637	5,7%	5720	316	5,5%
16 Ekologie a ochrana životního prostředí							576	69	12,0%	84	10	11,9%
21 Hornictví, hutnictví a slévárenství	74	4	5,4%	26	0	0,0%	94	3	3,2%			
23 Strojírenství a strojírenská výroba	6385	280	4,4%	1879	81	4,3%	3423	164	4,8%	176	4	2,3%
26 Elektrotech., telekom. a výpočet. technika	3199	115	3,6%	2856	163	5,7%	4913	222	4,5%	396	29	7,3%
28 Technická chemie a chemie silikátů	243	32	13,2%	91	4	4,4%	553	29	5,2%			
29 Potravinářství a potravinářská chemie	1944	141	7,3%	89	6	6,7%	403	24	6,0%	38	6	15,8%
31 Textilní výroba a oděvnictví	760	77	10,1%	215	31	14,4%	561	50	8,9%			
32 Kožed. a obuv. výroba a zprac. plastů	30	3	10,0%				62	3	4,8%			
33 Zprac. dřeva a výroba hudeb. nástrojů	2537	131	5,2%	457	29	6,3%	277	23	8,3%	28	3	10,7%
34 Polygrafie, zpr. papíru, filmu, fotografie	338	27	8,0%	256	16	6,3%	135	10	7,4%			
36 Stavebnictví, geodézie a kartografie	3196	217	6,8%	197	11	5,6%	2956	146	4,9%	149	8	5,4%
37 Doprava a spoje	90	7	7,8%	262	13	5,0%	1039	59	5,7%	21	0	0,0%
39 Speciální a interdisciplinár. tech. obory				12	1	8,3%	337	14	4,2%	47	3	6,4%
41 Zemědělství a lesnictví	2596	211	8,1%	212	19	9,0%	2121	157	7,4%	225	25	11,1%
43 Veterinářství a veterinární prevence							284	17	6,0%			
53 Zdravotnictví	100	6	6,0%				4168	93	2,2%	637	42	6,6%
61 Filozofie, teologie										28	4	14,3%
63 Ekonomika a administrativa	657	53	8,1%	430	53	12,3%	10192	571	5,6%	1096	68	6,2%
64 Podnikání v oborech, v odvětvích				4044	371	9,2%	2753	224	8,1%	220	13	5,9%
65 Gastronomie, hotelnictví a turismus	7712	646	8,4%	1071	78	7,3%	2839	228	8,0%	504	20	4,0%
66 Obchod	2870	254	8,9%	1585	134	8,5%	110	6	5,5%	38	1	2,6%
68 Právo, právní a veřejnosprávní činnost				6	0	0,0%	1783	117	6,6%	457	24	5,3%
69 Osobní a provozní služby	2724	263	9,7%	911	116	12,7%						
72 Publicistika, knihovnictví a informatika							166	5	3,0%	106	2	1,9%
75 Pedagogika, učitelství a sociální péče							2283	143	6,3%	750	29	3,9%
78 Obecné odborná příprava							3135	115	3,7%			
82 Umění a užité umění	347	20	5,8%	476	43	9,0%	1333	76	5,7%	720	21	2,9%
Gymnaziální vzdělání - K							24193	615	2,5%			

duben 2008	Střední vzdělání s výučním listem - E, H			Střední odborné vzdělání s MZ a odborným výcvikem - L/O; Nástavbové vzdělání - L/5			Střední odborné vzdělání s maturitní zkouškou - M			Vyšší odborné vzdělání - N		
	Abs07	NZ	mNZ	Abs07	NZ	mNZ	Abs07	NZ	mNZ	Abs07	NZ	mNZ
ČR celkem	35802	2487	6,9%	15075	1175	7,8%	46511	2637	5,7%	5720	316	5,5%
Hl. m. Praha	3030	120	4,0%	1767	71	4,0%	6638	196	3,0%	1422	33	2,3%
Středočeský kraj	3148	145	4,6%	1245	64	5,1%	3946	175	4,4%	429	24	5,6%
Jihočeský kraj	2414	106	4,4%	966	51	5,3%	3167	173	5,5%	525	30	5,7%
Plzeňský kraj	2137	89	4,2%	793	44	5,5%	2413	86	3,6%	230	10	4,3%
Karlovarský kraj	1166	78	6,7%	285	24	8,4%	1219	58	4,8%	53	2	3,8%
Ústecký kraj	3038	320	10,5%	1091	122	11,2%	3420	263	7,7%	301	19	6,3%
Liberecký kraj	1632	99	6,1%	517	36	7,0%	1749	82	4,7%	152	14	9,2%
Královéhradecký kraj	2148	128	6,0%	589	35	5,9%	2513	112	4,5%	271	12	4,4%
Pardubický kraj	1774	89	5,0%	538	37	6,9%	2525	109	4,3%	378	30	7,9%
Vysočina	1938	170	8,8%	838	73	8,7%	2335	161	6,9%	264	17	6,4%
Jihomoravský kraj	3935	334	8,5%	2038	182	8,9%	4978	366	7,4%	719	47	6,5%
Olomoucký kraj	2525	183	7,2%	1129	91	8,1%	2756	165	6,0%	228	19	8,3%
Zlínský kraj	2264	156	6,9%	1292	117	9,1%	2958	189	6,4%	275	28	10,2%
Moravskoslezský kraj	4653	470	10,1%	1987	228	11,5%	5894	502	8,5%	473	31	6,6%

Vysvětlivky: Abs07 – počet absolventů škol v kraji (2007),

NZ – počet absolventů škol v kraji, kteří jsou „čerstvě“ nezaměstnaní v ČR (duben 2008),

mNZ (v %) – míra nezaměstnanosti absolventů škol v kraji (duben 2008).

Poznámka: Při zjišťování míry nezaměstnanosti absolventů škol a její interpretaci z hlediska krajů je nutné stanovovat míru nezaměstnanosti jako **podíl nezaměstnaných absolventů škol daného kraje a celkového počtu absolventů škol v kraji**. Počty absolventů škol jsou ve statistikách udávány podle sídla školy. Statistiky počtu nezaměstnaných absolventů vycházejí z evidenčních databází jednotlivých úřadů práce, kde jsou evidováni uchazeči o zaměstnání s trvalým bydlištěm v příslušném okrese a kraji (který se může lišit od kraje, v němž vystudovali). V případě, že bychom pro výpočet míry nezaměstnanosti použili tyto počty bez předchozích úprav, mohlo by dojít k disproporcím (podhodnocení nebo naopak nadhodnocení míry nezaměstnanosti v případě absolventů, kteří se zaregistrovali na úřadě práce v jiném kraji než kde vystudovali) a vypočtená míra nezaměstnanosti by ztrácela vypovídací hodnotu. **Údaje o mírách nezaměstnanosti v krajském měřítku uváděné v této publikaci poskytují informace o tom, jak se uplatňují absolventi škol jednotlivých krajů (z hlediska vzdělanostní a oborové struktury) na trhu práce v celé České republice.** Počty nezaměstnaných absolventů jsou členěny podle kraje, v němž získali vzdělání.

Hl. m. Praha	Střední vzdělání s výučním listem - E, H			Střední odborné vzdělání s MZ a odborným výcvikem - L/0; Nástavbové vzdělání - L/5			Střední odborné vzdělání s maturitní zkouškou - M			Vyšší odborné vzdělání - N		
	Abs07	NZ	mNZ	Abs07	NZ	mNZ	Abs07	NZ	mNZ	Abs07	NZ	mNZ
duben 2008												
Celkem	3030	120	4,0%	1767	71	4,0%	6638	196	3,0%	1422	33	2,3%
16 Ekologie a ochrana životního prostředí												
21 Hornictví, hutnictví a slévárnictví												
23 Strojírenství a strojírenská výroba	369	11	3,0%	82	1	1,2%	403	16	4,0%	22	0	0,0%
26 Elektrotech., telekom. a výpočet. technika	296	10	3,4%	327	17	5,2%	894	33	3,7%	55	1	1,8%
28 Technická chemie a chemie silikátů	19	1	5,3%	28	0	0,0%	87	1	1,1%			
29 Potravinářství a potravinářská chemie	120	5	4,2%	27	0	0,0%	95	4	4,2%			
31 Textilní výroba a oděvnictví	39	2	5,1%				52	2	3,8%			
32 Kožed. a obuv. výroba a zprac. plastů	6	1	16,7%									
33 Zprac. dřeva a výroba hudeb. nástrojů	133	5	3,8%	49	2	4,1%	49	2	4,1%			
34 Polygrafie, zpr. papíru, filmu, fotografie	70	2	2,9%	64	0	0,0%	25	1	4,0%			
36 Stavebnictví, geodézie a kartografie	150	3	2,0%	13	1	7,7%	340	5	1,5%			
37 Doprava a spoje				72	2	2,8%	226	6	2,7%			
39 Speciální a interdisciplinár. tech. obory				12	1	8,3%	59	1	1,7%			
41 Zemědělství a lesnictví	122	7	5,7%	56	7	12,5%	93	5	5,4%			
43 Veterinářství a veterinární prevence												
53 Zdravotnictví							455	14	3,1%	217	7	3,2%
61 Filozofie, teologie										10	0	0,0%
63 Ekonomika a administrativa	29	3	10,3%	105	6	5,7%	1581	31	2,0%	187	6	3,2%
64 Podnikání v oborech, v odvětvích				207	7	3,4%	338	9	2,7%	135	3	2,2%
65 Gastronomie, hotelnictví a turismus	804	31	3,9%	270	7	2,6%	402	16	4,0%	84	0	0,0%
66 Obchod	453	19	4,2%	265	10	3,8%	37	0	0,0%			
68 Právo, právní a veřejnosprávní činnost				6	0	0,0%	412	15	3,6%	143	1	0,7%
69 Osobní a provozní služby	300	11	3,7%	100	8	8,0%						
72 Publicistika, knihovnictví a informatika										91	2	2,2%
75 Pedagogika, učitelství a sociální péče							245	6	2,4%	186	3	1,6%
78 Obecně odborná příprava							520	5	1,0%			
82 Umění a užité umění	120	9	7,5%	84	2	2,4%	316	13	4,1%	292	7	2,4%
Gymnaziální vzdělání - K							3854	33	0,9%			

Středočeský kraj	Střední vzdělání s výučním listem - E, H			Střední odborné vzdělání s MZ a odborným výcvikem - L/0; Nástavbové vzdělání - L/5			Střední odborné vzdělání s maturitní zkouškou - M			Vyšší odborné vzdělání - N		
	Abs07	NZ	mNZ	Abs07	NZ	mNZ	Abs07	NZ	mNZ	Abs07	NZ	mNZ
duben 2008												
Celkem	3148	145	4,6%	1245	64	5,1%	3946	175	4,4%	429	24	5,6%
16 Ekologie a ochrana životního prostředí							74	10	13,5%			
21 Hornictví, hutnictví a slévárnictví							26	1	3,8%			
23 Strojírenství a strojírenská výroba	742	20	2,7%	210	5	2,4%	387	14	3,6%	15	1	6,7%
26 Elektrotech., telekom. a výpočet. technika	269	6	2,2%	293	10	3,4%	332	15	4,5%	42	5	11,9%
28 Technická chemie a chemie silikátů	4	0	0,0%	12	1	8,3%						
29 Potravinářství a potravinářská chemie	199	9	4,5%	11	0	0,0%						
31 Textilní výroba a oděvnictví	40	5	12,5%	13	2	15,4%	0	1	-			
32 Kožed. a obuv. výroba a zprac. plastů												
33 Zprac. dřeva a výroba hudeb. nástrojů	258	6	2,3%	12	2	16,7%	21	4	19,0%			
34 Polygrafie, zpr. papíru, filmu, fotografie							19	1	5,3%			
36 Stavebnictví, geodézie a kartografie	259	17	6,6%	28	1	3,6%	187	12	6,4%			
37 Doprava a spoje				22	1	4,5%	74	3	4,1%			
39 Speciální a interdisciplinár. tech. obory										47	2	4,3%
41 Zemědělství a lesnictví	208	9	4,3%				275	17	6,2%	71	3	4,2%
43 Veterinářství a veterinární prevence												
53 Zdravotnictví							442	8	1,8%	42	3	7,1%
61 Filozofie, teologie										18	4	22,2%
63 Ekonomika a administrativa	77	9	11,7%	51	8	15,7%	1032	40	3,9%	69	2	2,9%
64 Podnikání v oborech, v odvětvích				395	17	4,3%	242	16	6,6%			
65 Gastronomie, hotelnictví a turismus	680	40	5,9%	75	4	5,3%	202	13	6,4%	47	2	4,3%
66 Obchod	217	14	6,5%	65	3	4,6%	14	0	0,0%			
68 Právo, právní a veřejnosprávní činnost							229	6	2,6%	16	1	6,3%
69 Osobní a provozní služby	185	10	5,4%	58	10	17,2%						
72 Publicistika, knihovnictví a informatika												
75 Pedagogika, učitelství a sociální péče							199	6	3,0%	62	1	1,6%
78 Obecně odborná příprava							191	8	4,2%			
82 Umění a užité umění	10	0	0,0%									
Gymnaziální vzdělání - K							2128	55	2,6%			

Jihočeský kraj	Střední vzdělání s výučním listem - E, H			Střední odborné vzdělání s MZ a odborným výcvikem - L/0; Nástavbové vzdělání - L/5			Střední odborné vzdělání s maturitní zkouškou - M			Vyšší odborné vzdělání - N		
	Abs07	NZ	mNZ	Abs07	NZ	mNZ	Abs07	NZ	mNZ	Abs07	NZ	mNZ
duben 2008												
Celkem	2414	106	4,4%	966	51	5,3%	3167	173	5,5%	525	30	5,7%
16 Ekologie a ochrana životního prostředí							68	11	16,2%	22	0	0,0%
21 Hornictví, hutnictví a slévárnictví												
23 Strojírenství a strojírenská výroba	403	7	1,7%	115	5	4,3%	218	11	5,0%	40	2	5,0%
26 Elektrotech., telekom. a výpočet. technika	238	6	2,5%	167	3	1,8%	338	12	3,6%	38	3	7,9%
28 Technická chemie a chemie silikátů							6	0	0,0%			
29 Potravinářství a potravinářská chemie	127	8	6,3%	12	2	16,7%	39	3	7,7%			
31 Textilní výroba a oděvnictví	24	2	8,3%	0	1	-	25	2	8,0%			
32 Kožed. a obuv. výroba a zprac. plastů												
33 Zprac. dřeva a výroba hudeb. nástrojů	191	5	2,6%	29	0	0,0%	64	4	6,3%	28	3	10,7%
34 Polygrafie, zpr. papíru, filmu, fotografie	8	0	0,0%				23	3	13,0%			
36 Stavebnictví, geodézie a kartografie	256	11	4,3%	9	1	11,1%	289	12	4,2%	34	3	8,8%
37 Doprava a spoje	8	0	0,0%				44	2	4,5%	21	0	0,0%
39 Speciální a interdisciplinár. tech. obory							21	1	4,8%			
41 Zemědělství a lesnictví	241	18	7,5%				259	19	7,3%	50	7	14,0%
43 Veterinářství a veterinární prevence							66	3	4,5%			
53 Zdravotnictví							294	3	1,0%	17	1	5,9%
61 Filozofie, teologie												
63 Ekonomika a administrativa	61	5	8,2%	24	3	12,5%	657	34	5,2%	167	7	4,2%
64 Podnikání v oborech, v odvětvích				337	20	5,9%	119	9	7,6%			
65 Gastronomie, hotelnictví a turismus	437	18	4,1%	53	1	1,9%	134	5	3,7%	27	1	3,7%
66 Obchod	237	13	5,5%	157	10	6,4%	11	4	36,4%			
68 Právo, právní a veřejnosprávní činnost							109	8	7,3%			
69 Osobní a provozní služby	169	12	7,1%	41	3	7,3%						
72 Publicistika, knihovnictví a informatika												
75 Pedagogika, učitelství a sociální péče							136	8	5,9%	26	1	3,8%
78 Obecně odborná příprava							148	9	6,1%			
82 Umění a užité umění	14	1	7,1%	22	2	9,1%	99	9	9,1%	55	2	3,6%
Gymnaziální vzdělání - K							1546	50	3,2%			

Plzeňský kraj	Střední vzdělání s výučním listem - E, H			Střední odborné vzdělání s MZ a odborným výcvikem - L/0; Nástavbové vzdělání - L/5			Střední odborné vzdělání s maturitní zkouškou - M			Vyšší odborné vzdělání - N		
	Abs07	NZ	mNZ	Abs07	NZ	mNZ	Abs07	NZ	mNZ	Abs07	NZ	mNZ
duben 2008												
Celkem	2137	89	4,2%	793	44	5,5%	2413	86	3,6%	230	10	4,3%
16 Ekologie a ochrana životního prostředí							55	3	5,5%			
21 Hornictví, hutnictví a slévárnictví	11	0	0,0%									
23 Strojírenství a strojírenská výroba	339	13	3,8%	90	1	1,1%	137	9	6,6%			
26 Elektrotech., telekom. a výpočet. technika	190	5	2,6%	175	3	1,7%	304	9	3,0%	18	1	5,6%
28 Technická chemie a chemie silikátů	16	2	12,5%									
29 Potravinářství a potravinářská chemie	120	5	4,2%	18	3	16,7%						
31 Textilní výroba a oděvnictví	43	4	9,3%	5	0	0,0%	42	1	2,4%			
32 Kožed. a obuv. výroba a zprac. plastů												
33 Zprac. dřeva a výroba hudeb. nástrojů	203	4	2,0%	11	3	27,3%						
34 Polygrafie, zpr. papíru, filmu, fotografie												
36 Stavebnictví, geodézie a kartografie	211	9	4,3%	11	0	0,0%	155	3	1,9%	10	0	0,0%
37 Doprava a spoje	4	0	0,0%	29	2	6,9%	185	9	4,9%			
39 Speciální a interdisciplinár. tech. obory							15	0	0,0%			
41 Zemědělství a lesnictví	138	5	3,6%	25	1	4,0%	126	2	1,6%			
43 Veterinářství a veterinární prevence												
53 Zdravotnictví							224	2	0,9%	79	1	1,3%
61 Filozofie, teologie												
63 Ekonomika a administrativa	73	5	6,8%	20	2	10,0%	463	25	5,4%	53	5	9,4%
64 Podnikání v oborech, v odvětvích				231	18	7,8%	135	4	3,0%	20	2	10,0%
65 Gastronomie, hotelnictví a turismus	451	21	4,7%	37	2	5,4%	82	6	7,3%			
66 Obchod	133	6	4,5%	70	3	4,3%	26	2	7,7%			
68 Právo, právní a veřejnosprávní činnost							99	4	4,0%			
69 Osobní a provozní služby	205	10	4,9%	71	6	8,5%						
72 Publicistika, knihovnictví a informatika							25	0	0,0%			
75 Pedagogika, učitelství a sociální péče							68	1	1,5%	25	1	4,0%
78 Obecně odborná příprava							221	4	1,8%			
82 Umění a užité umění							51	2	3,9%	25	0	0,0%
Gymnaziální vzdělání - K							983	23	2,3%			

Karlovarský kraj	Střední vzdělání s výučním listem - E, H			Střední odborné vzdělání s MZ a odborným výcvikem - L/0; Nástavbové vzdělání - L/5			Střední odborné vzdělání s maturitní zkouškou - M			Vyšší odborné vzdělání - N		
	Abs07	NZ	mNZ	Abs07	NZ	mNZ	Abs07	NZ	mNZ	Abs07	NZ	mNZ
duben 2008												
Celkem	1166	78	6,7%	285	24	8,4%	1219	58	4,8%	53	2	3,8%
16 Ekologie a ochrana životního prostředí												
21 Hornictví, hutnictví a slévárnictví												
23 Strojírenství a strojírenská výroba	156	6	3,8%	4	1	25,0%	75	8	10,7%			
26 Elektrotech., telekom. a výpočet. technika	51	1	2,0%	44	5	11,4%	57	0	0,0%			
28 Technická chemie a chemie silikátů	36	8	22,2%				11	2	18,2%			
29 Potravinářství a potravinářská chemie	59	5	8,5%									
31 Textilní výroba a oděvnictví	18	2	11,1%				30	3	10,0%			
32 Kožed. a obuv. výroba a zprac. plastů												
33 Zprac. dřeva a výroba hudeb. nástrojů	88	4	4,5%	10	0	0,0%						
34 Polygrafie, zpr. papíru, filmu, fotografie												
36 Stavebnictví, geodézie a kartografie	104	6	5,8%	6	0	0,0%	99	6	6,1%			
37 Doprava a spoje							55	1	1,8%			
39 Speciální a interdisciplinár. tech. obory												
41 Zemědělství a lesnictví	51	6	11,8%				84	10	11,9%			
43 Veterinářství a veterinární prevence												
53 Zdravotnictví	11	0	0,0%				130	4	3,1%	0	1	-
61 Filozofie, teologie												
63 Ekonomika a administrativa	41	2	4,9%	7	0	0,0%	299	12	4,0%			
64 Podnikání v oborech, v odvětvích				65	6	9,2%	58	1	1,7%			
65 Gastronomie, hotelnictví a turismus	404	23	5,7%	66	5	7,6%	79	4	5,1%	53	1	1,9%
66 Obchod	66	5	7,6%	31	4	12,9%						
68 Právo, právní a veřejnosprávní činnost							98	4	4,1%			
69 Osobní a provozní služby	81	10	12,3%	39	2	5,1%						
72 Publicistika, knihovnictví a informatika												
75 Pedagogika, učitelství a sociální péče							58	2	3,4%			
78 Obecně odborná příprava							44	0	0,0%			
82 Umění a užité umění				13	1	7,7%	42	1	2,4%			
Gymnaziální vzdělání - K							517	22	4,3%			

Ústecký kraj	Střední vzdělání s výučním listem - E, H			Střední odborné vzdělání s MZ a odborným výcvikem - L/0; Nástavbové vzdělání - L/5			Střední odborné vzdělání s maturitní zkouškou - M			Vyšší odborné vzdělání - N		
	Abs07	NZ	mNZ	Abs07	NZ	mNZ	Abs07	NZ	mNZ	Abs07	NZ	mNZ
duben 2008												
Celkem	3038	320	10,5%	1091	122	11,2%	3420	263	7,7%	301	19	6,3%
16 Ekologie a ochrana životního prostředí							81	9	11,1%			
21 Hornictví, hutnictví a slévárnictví												
23 Strojírenství a strojírenská výroba	564	33	5,9%	120	5	4,2%	299	29	9,7%			
26 Elektrotech., telekom. a výpočet. technika	217	8	3,7%	179	14	7,8%	297	22	7,4%	10	0	0,0%
28 Technická chemie a chemie silikátů	16	3	18,8%				45	2	4,4%			
29 Potravinářství a potravinářská chemie	102	5	4,9%									
31 Textilní výroba a oděvnictví	116	12	10,3%	17	0	0,0%						
32 Kožed. a obuv. výroba a zprac. plastů												
33 Zprac. dřeva a výroba hudeb. nástrojů	156	23	14,7%	7	0	0,0%						
34 Polygrafie, zpr. papíru, filmu, fotografie	37	2	5,4%	52	4	7,7%	26	3	11,5%			
36 Stavebnictví, geodézie a kartografie	337	47	13,9%	3	0	0,0%	232	16	6,9%	27	2	7,4%
37 Doprava a spoje	24	3	12,5%	35	4	11,4%	95	5	5,3%			
39 Speciální a interdisciplinár. tech. obory							90	4	4,4%			
41 Zemědělství a lesnictví	125	13	10,4%				137	14	10,2%	29	6	20,7%
43 Veterinářství a veterinární prevence												
53 Zdravotnictví							282	8	2,8%	78	3	3,8%
61 Filozofie, teologie												
63 Ekonomika a administrativa	138	9	6,5%	66	13	19,7%	817	55	6,7%	38	3	7,9%
64 Podnikání v oborech, v odvětvích				371	48	12,9%	261	26	10,0%			
65 Gastronomie, hotelnictví a turismus	637	82	12,9%	60	10	16,7%	288	42	14,6%			
66 Obchod	252	41	16,3%	76	9	11,8%						
68 Právo, právní a veřejnosprávní činnost							53	3	5,7%	26	2	7,7%
69 Osobní a provozní služby	303	39	12,9%	105	15	14,3%						
72 Publicistika, knihovnictví a informatika												
75 Pedagogika, učitelství a sociální péče							264	18	6,8%	37	3	8,1%
78 Obecně odborná příprava							153	6	3,9%			
82 Umění a užité umění	14	0	0,0%							56	0	0,0%
Gymnaziální vzdělání - K							1502	62	4,1%			

Liberecký kraj	Střední vzdělání s výučním listem - E, H			Střední odborné vzdělání s MZ a odborným výcvikem - L/0; Nástavbové vzdělání - L/5			Střední odborné vzdělání s maturitní zkouškou - M			Vyšší odborné vzdělání - N		
	Abs07	NZ	mNZ	Abs07	NZ	mNZ	Abs07	NZ	mNZ	Abs07	NZ	mNZ
duben 2008												
Celkem	1632	99	6,1%	517	36	7,0%	1749	82	4,7%	152	14	9,2%
16 Ekologie a ochrana životního prostředí							28	3	10,7%			
21 Hornictví, hutnictví a slévárnictví												
23 Strojírenství a strojírenská výroba	303	11	3,6%	48	5	10,4%	151	6	4,0%			
26 Elektrotech., telekom. a výpočet. technika	91	3	3,3%	84	2	2,4%	78	0	0,0%	14	1	7,1%
28 Technická chemie a chemie silikátů	72	12	16,7%	12	2	16,7%	22	1	4,5%			
29 Potravinářství a potravinářská chemie	97	5	5,2%									
31 Textilní výroba a oděvnictví	65	4	6,2%				62	4	6,5%			
32 Kožed. a obuv. výroba a zprac. plastů												
33 Zprac. dřeva a výroba hudeb. nástrojů	142	10	7,0%	23	3	13,0%	23	1	4,3%			
34 Polygrafie, zpr. papíru, filmu, fotografie												
36 Stavebnictví, geodézie a kartografie	160	6	3,8%				132	6	4,5%			
37 Doprava a spoje							19	3	15,8%			
39 Speciální a interdisciplinár. tech. obory							22	3	13,6%			
41 Zemědělství a lesnictví	95	9	9,5%	0	2	-	11	0	0,0%			
43 Veterinářství a veterinární prevence												
53 Zdravotnictví	11	2	18,2%				51	0	0,0%			
61 Filozofie, teologie												
63 Ekonomika a administrativa	33	0	0,0%				515	25	4,9%	85	12	14,1%
64 Podnikání v oborech, v odvětvích				270	18	6,7%	125	7	5,6%			
65 Gastronomie, hotelnictví a turismus	350	24	6,9%	14	0	0,0%	143	9	6,3%			
66 Obchod	113	8	7,1%	43	2	4,7%						
68 Právo, právní a veřejnosprávní činnost							58	1	1,7%	21	0	0,0%
69 Osobní a provozní služby	62	4	6,5%									
72 Publicistika, knihovnictví a informatika												
75 Pedagogika, učitelství a sociální péče							32	0	0,0%	8	0	0,0%
78 Obecně odborná příprava							110	1	0,9%			
82 Umění a užité umění	38	1	2,6%	23	2	8,7%	167	12	7,2%	24	1	4,2%
Gymnaziální vzdělání - K							814	23	2,8%			

Královéhradecký kraj	Střední vzdělání s výučním listem - E, H			Střední odborné vzdělání s MZ a odborným výcvikem - L/0; Nástavbové vzdělání - L/5			Střední odborné vzdělání s maturitní zkouškou - M			Vyšší odborné vzdělání - N		
	Abs07	NZ	mNZ	Abs07	NZ	mNZ	Abs07	NZ	mNZ	Abs07	NZ	mNZ
duben 2008												
Celkem	2148	128	6,0%	589	35	5,9%	2513	112	4,5%	271	12	4,4%
16 Ekologie a ochrana životního prostředí							29	3	10,3%			
21 Hornictví, hutnictví a slévárnictví							9	0	0,0%			
23 Strojírenství a strojírenská výroba	355	17	4,8%	36	1	2,8%	207	8	3,9%	32	0	0,0%
26 Elektrotech., telekom. a výpočet. technika	215	7	3,3%	88	7	8,0%	406	15	3,7%			
28 Technická chemie a chemie silikátů	8	0	0,0%				29	2	6,9%			
29 Potravinářství a potravinářská chemie	165	11	6,7%									
31 Textilní výroba a oděvnictví	44	3	6,8%				53	4	7,5%			
32 Kožed. a obuv. výroba a zprac. plastů	0	1	-									
33 Zprac. dřeva a výroba hudeb. nástrojů	154	8	5,2%				17	0	0,0%			
34 Polygrafie, zpr. papíru, filmu, fotografie	30	1	3,3%	14	0	0,0%						
36 Stavebnictví, geodézie a kartografie	176	7	4,0%	19	2	10,5%	184	7	3,8%	48	3	6,3%
37 Doprava a spoje	18	1	5,6%				25	6	24,0%			
39 Speciální a interdisciplinár. tech. obory												
41 Zemědělství a lesnictví	188	15	8,0%				168	8	4,8%	55	3	5,5%
43 Veterinářství a veterinární prevence							89	5	5,6%			
53 Zdravotnictví							104	1	1,0%	38	1	2,6%
61 Filozofie, teologie												
63 Ekonomika a administrativa	0	1	-	15	1	6,7%	517	23	4,4%	49	2	4,1%
64 Podnikání v oborech, v odvětvích				148	11	7,4%	43	1	2,3%			
65 Gastronomie, hotelnictví a turismus	452	37	8,2%	49	2	4,1%	95	5	5,3%	27	3	11,1%
66 Obchod	147	6	4,1%	108	3	2,8%				22	0	0,0%
68 Právo, právní a veřejnosprávní činnost							54	4	7,4%			
69 Osobní a provozní služby	179	12	6,7%	71	6	8,5%						
72 Publicistika, knihovnictví a informatika							27	0	0,0%			
75 Pedagogika, učitelství a sociální péče							220	5	2,3%			
78 Obecně odborná příprava							182	6	3,3%			
82 Umění a užité umění	17	1	5,9%	41	2	4,9%	55	2	3,6%			
Gymnaziální vzdělání - K							1321	27	2,0%			

Pardubický kraj	Střední vzdělání s výučním listem - E, H			Střední odborné vzdělání s MZ a odborným výcvikem - L/0; Nástavbové vzdělání - L/5			Střední odborné vzdělání s maturitní zkouškou - M			Vyšší odborné vzdělání - N		
	Abs07	NZ	mNZ	Abs07	NZ	mNZ	Abs07	NZ	mNZ	Abs07	NZ	mNZ
duben 2008												
Celkem	1774	89	5,0%	538	37	6,9%	2525	109	4,3%	378	30	7,9%
16 Ekologie a ochrana životního prostředí							27	3	11,1%	44	6	13,6%
21 Hornictví, hutnictví a slévárnictví												
23 Strojírenství a strojírenská výroba	336	7	2,1%	100	5	5,0%	166	5	3,0%	31	1	3,2%
26 Elektrotech., telekom. a výpočet. technika	159	6	3,8%	128	4	3,1%	187	8	4,3%	36	8	22,2%
28 Technická chemie a chemie silikátů	6	1	16,7%				96	5	5,2%			
29 Potravinářství a potravinářská chemie	121	5	4,1%	15	1	6,7%	71	2	2,8%			
31 Textilní výroba a oděvnictví	29	3	10,3%	0	3	-	63	5	7,9%			
32 Kožed. a obuv. výroba a zprac. plastů												
33 Zprac. dřeva a výroba hudeb. nástrojů	133	6	4,5%	21	2	9,5%						
34 Polygrafie, zpr. papíru, filmu, fotografie	42	4	9,5%									
36 Stavebnictví, geodézie a kartografie	178	12	6,7%	21	0	0,0%	175	7	4,0%	30	0	0,0%
37 Doprava a spoje							58	5	8,6%			
39 Speciální a interdisciplinár. tech. obory												
41 Zemědělství a lesnictví	219	11	5,0%	16	0	0,0%	194	9	4,6%			
43 Veterinářství a veterinární prevence												
53 Zdravotnictví	23	1	4,3%				257	1	0,4%			
61 Filozofie, teologie												
63 Ekonomika a administrativa	9	1	11,1%				418	16	3,8%	59	1	1,7%
64 Podnikání v oborech, v odvětvích				89	6	6,7%	288	15	5,2%	18	7	38,9%
65 Gastronomie, hotelnictví a turismus	337	18	5,3%	14	2	14,3%	101	6	5,9%			
66 Obchod	68	8	11,8%	66	6	9,1%						
68 Právo, právní a veřejnosprávní činnost							55	5	9,1%			
69 Osobní a provozní služby	107	6	5,6%	68	8	11,8%						
72 Publicistika, knihovnictví a informatika												
75 Pedagogika, učitelství a sociální péče							91	4	4,4%	142	7	4,9%
78 Obecně odborná příprava							229	8	3,5%			
82 Umění a užité umění	7	0	0,0%				49	3	6,1%	18	0	0,0%
Gymnaziální vzdělání - K							1184	26	2,2%			

Vysočina	Střední vzdělání s výučním listem - E, H			Střední odborné vzdělání s MZ a odborným výcvikem - L/0; Nástavbové vzdělání - L/5			Střední odborné vzdělání s maturitní zkouškou - M			Vyšší odborné vzdělání - N		
	Abs07	NZ	mNZ	Abs07	NZ	mNZ	Abs07	NZ	mNZ	Abs07	NZ	mNZ
duben 2008												
Celkem	1938	170	8,8%	838	73	8,7%	2335	161	6,9%	264	17	6,4%
16 Ekologie a ochrana životního prostředí							28	6	21,4%			
21 Hornictví, hutnictví a slévárnictví	8	0	0,0%									
23 Strojírenství a strojírenská výroba	329	23	7,0%	118	4	3,4%	149	5	3,4%			
26 Elektrotech., telekom. a výpočet. technika	209	10	4,8%	106	12	11,3%	146	5	3,4%	35	2	5,7%
28 Technická chemie a chemie silikátů	11	0	0,0%									
29 Potravinářství a potravinářská chemie	108	16	14,8%				45	4	8,9%			
31 Textilní výroba a oděvnictví	43	5	11,6%	33	1	3,0%						
32 Kožed. a obuv. výroba a zprac. plastů												
33 Zprac. dřeva a výroba hudeb. nástrojů	156	12	7,7%	59	2	3,4%						
34 Polygrafie, zpr. papíru, filmu, fotografie	23	3	13,0%									
36 Stavebnictví, geodézie a kartografie	162	8	4,9%				194	11	5,7%			
37 Doprava a spoje	12	3	25,0%	36	2	5,6%						
39 Speciální a interdisciplinár. tech. obory							16	1	6,3%			
41 Zemědělství a lesnictví	158	13	8,2%				121	9	7,4%	20	6	30,0%
43 Veterinářství a veterinární prevence												
53 Zdravotnictví							230	7	3,0%	9	5	55,6%
61 Filozofie, teologie												
63 Ekonomika a administrativa							494	39	7,9%	66	2	3,0%
64 Podnikání v oborech, v odvětvích				253	26	10,3%	263	26	9,9%	9	0	0,0%
65 Gastronomie, hotelnictví a turismus	423	36	8,5%	21	2	9,5%	184	12	6,5%	68	1	1,5%
66 Obchod	147	19	12,9%	94	10	10,6%						
68 Právo, právní a veřejnosprávní činnost							110	7	6,4%			
69 Osobní a provozní služby	134	20	14,9%	45	9	20,0%						
72 Publicistika, knihovnictví a informatika												
75 Pedagogika, učitelství a sociální péče							94	9	9,6%	34	0	0,0%
78 Obecně odborná příprava							155	8	5,2%			
82 Umění a užité umění	15	2	13,3%	73	5	6,8%	106	5	4,7%	23	1	4,3%
Gymnaziální vzdělání - K							1186	37	3,1%			

Jihomoravský kraj	Střední vzdělání s výučním listem - E, H			Střední odborné vzdělání s MZ a odborným výcvikem - L/0; Nástavbové vzdělání - L/5			Střední odborné vzdělání s maturitní zkouškou - M			Vyšší odborné vzdělání - N		
	Abs07	NZ	mNZ	Abs07	NZ	mNZ	Abs07	NZ	mNZ	Abs07	NZ	mNZ
duben 2008												
Celkem	3935	334	8,5%	2038	182	8,9%	4978	366	7,4%	719	47	6,5%
16 Ekologie a ochrana životního prostředí							14	6	42,9%	18	4	22,2%
21 Hornictví, hutnictví a slévárenství	7	0	0,0%				33	1	3,0%			
23 Strojírenství a strojírenská výroba	703	39	5,5%	199	3	1,5%	334	18	5,4%			
26 Elektrotech., telekom. a výpočet. technika	386	17	4,4%	435	25	5,7%	552	33	6,0%	46	2	4,3%
28 Technická chemie a chemie silikátů							79	4	5,1%			
29 Potravinářství a potravinářská chemie	219	23	10,5%				78	5	6,4%	19	4	21,1%
31 Textilní výroba a oděvnictví	85	9	10,6%	70	11	15,7%	66	8	12,1%			
32 Kožed. a obuv. výroba a zprac. plastů	4	0	0,0%									
33 Zprac. dřeva a výroba hudeb. nástrojů	266	16	6,0%	103	5	4,9%	25	3	12,0%			
34 Polygrafie, zpr. papíru, filmu, fotografie	42	3	7,1%	34	2	5,9%	21	0	0,0%			
36 Stavebnictví, geodézie a kartografie	423	32	7,6%	30	2	6,7%	262	11	4,2%			
37 Doprava a spoje	24	0	0,0%	68	2	2,9%	83	4	4,8%			
39 Speciální a interdisciplinár. tech. obory							21	0	0,0%			
41 Zemědělství a lesnictví	328	32	9,8%	45	5	11,1%	214	24	11,2%			
43 Veterinářství a veterinární prevence							48	4	8,3%			
53 Zdravotnictví	19	0	0,0%				597	22	3,7%	118	13	11,0%
61 Filozofie, teologie												
63 Ekonomika a administrativa	28	1	3,6%	59	4	6,8%	1072	77	7,2%	123	2	1,6%
64 Podnikání v oborech, v odvětvích				528	58	11,0%	212	21	9,9%	15	1	6,7%
65 Gastronomie, hotelnictví a turismus	712	84	11,8%	97	14	14,4%	304	23	7,6%			
66 Obchod	265	22	8,3%	151	19	12,6%	22	0	0,0%			
68 Právo, právní a veřejnosprávní činnost							64	6	9,4%	182	12	6,6%
69 Osobní a provozní služby	356	52	14,6%	136	19	14,0%						
72 Publicistika, knihovnictví a informatika							58	2	3,4%	15	0	0,0%
75 Pedagogika, učitelství a sociální péče							304	25	8,2%	82	6	7,3%
78 Obecně odborná příprava							339	28	8,3%			
82 Umění a užité umění	68	4	5,9%	83	9	10,8%	170	11	6,5%	101	3	3,0%
Gymnaziální vzdělání - K							3097	82	2,6%			

Olomoucký kraj	Střední vzdělání s výučním listem - E, H			Střední odborné vzdělání s MZ a odborným výcvikem - L/0; Nástavbové vzdělání - L/5			Střední odborné vzdělání s maturitní zkouškou - M			Vyšší odborné vzdělání - N		
	Abs07	NZ	mNZ	Abs07	NZ	mNZ	Abs07	NZ	mNZ	Abs07	NZ	mNZ
duben 2008												
Celkem	2525	183	7,2%	1129	91	8,1%	2756	165	6,0%	228	19	8,3%
16 Ekologie a ochrana životního prostředí							34	4	11,8%			
21 Hornictví, hutnictví a slévárenství	13	1	7,7%									
23 Strojírenství a strojírenská výroba	458	21	4,6%	304	13	4,3%	220	12	5,5%	25	0	0,0%
26 Elektrotech., telekom. a výpočet. technika	184	11	6,0%	109	8	7,3%	397	15	3,8%	96	6	6,3%
28 Technická chemie a chemie silikátů	24	3	12,5%	29	1	3,4%	16	0	0,0%			
29 Potravinářství a potravinářská chemie	162	11	6,8%				55	5	9,1%			
31 Textilní výroba a oděvnictví	76	8	10,5%	41	3	7,3%	56	1	1,8%			
32 Kožed. a obuv. výroba a zprac. plastů	20	1	5,0%									
33 Zprac. dřeva a výroba hudeb. nástrojů	146	3	2,1%	23	3	13,0%	47	4	8,5%			
34 Polygrafie, zpr. papíru, filmu, fotografie	27	4	14,8%	67	8	11,9%	0	1	-			
36 Stavebnictví, geodézie a kartografie	253	14	5,5%	31	2	6,5%	201	15	7,5%			
37 Doprava a spoje							80	6	7,5%			
39 Speciální a interdisciplinár. tech. obory							13	0	0,0%			
41 Zemědělství a lesnictví	282	23	8,2%	21	0	0,0%	161	9	5,6%			
43 Veterinářství a veterinární prevence												
53 Zdravotnictví							351	14	4,0%	0	2	-
61 Filozofie, teologie												
63 Ekonomika a administrativa	13	1	7,7%	23	6	26,1%	440	38	8,6%	25	3	12,0%
64 Podnikání v oborech, v odvětvích				333	32	9,6%	32	0	0,0%			
65 Gastronomie, hotelnictví a turismus	442	37	8,4%	17	2	11,8%	220	18	8,2%			
66 Obchod	255	26	10,2%	69	8	11,6%						
68 Právo, právní a veřejnosprávní činnost							22	2	9,1%	36	6	16,7%
69 Osobní a provozní služby	156	19	12,2%	44	4	9,1%						
72 Publicistika, knihovnictví a informatika							12	0	0,0%			
75 Pedagogika, učitelství a sociální péče							137	14	10,2%	46	2	4,3%
78 Obecně odborná příprava							238	5	2,1%			
82 Umění a užité umění	14	0	0,0%	18	1	5,6%	24	2	8,3%			
Gymnaziální vzdělání - K							1630	41	2,5%			

Zlínský kraj	Střední vzdělání s výučním listem - E, H			Střední odborné vzdělání s MZ a odborným výcvikem - L/0; Nástavbové vzdělání - L/5			Střední odborné vzdělání s maturitní zkouškou - M			Vyšší odborné vzdělání - N		
	Abs07	NZ	mNZ	Abs07	NZ	mNZ	Abs07	NZ	mNZ	Abs07	NZ	mNZ
duben 2008												
Celkem	2264	156	6,9%	1292	117	9,1%	2958	189	6,4%	275	28	10,2%
16 Ekologie a ochrana životního prostředí							59	2	3,4%			
21 Hornictví, hutnictví a slévárnictví												
23 Strojírenství a strojírenská výroba	418	15	3,6%	240	17	7,1%	219	4	1,8%			
26 Elektrotech., telekom. a výpočet. technika	258	11	4,3%	240	11	4,6%	264	14	5,3%			
28 Technická chemie a chemie silikátů	31	2	6,5%	10	0	0,0%	52	6	11,5%			
29 Potravinářství a potravinářská chemie	138	15	10,9%				20	1	5,0%	19	2	10,5%
31 Textilní výroba a oděvnictví	57	7	12,3%				42	7	16,7%			
32 Kožed. a obuv. výroba a zprac. plastů							62	3	4,8%			
33 Zprac. dřeva a výroba hudeb. nástrojů	207	8	3,9%	69	5	7,2%	31	5	16,1%			
34 Polygrafie, zpr. papíru, filmu, fotografie	31	2	6,5%	25	2	8,0%						
36 Stavebnictví, geodézie a kartografie	167	10	6,0%				203	10	4,9%			
37 Doprava a spoje												
39 Speciální a interdisciplinár. tech. obory												
41 Zemědělství a lesnictví	178	17	9,6%				53	9	17,0%			
43 Veterinářství a veterinární prevence							81	5	6,2%			
53 Zdravotnictví							227	4	1,8%	19	3	15,8%
61 Filozofie, teologie												
63 Ekonomika a administrativa	40	2	5,0%	24	1	4,2%	715	41	5,7%	74	10	13,5%
64 Podnikání v oborech, v odvětvích				346	43	12,4%	230	21	9,1%			
65 Gastronomie, hotelnictví a turismus	459	44	9,6%	97	7	7,2%	148	14	9,5%	37	5	13,5%
66 Obchod	112	10	8,9%	110	10	9,1%						
68 Právo, právní a veřejnosprávní činnost							97	8	8,2%			
69 Osobní a provozní služby	138	11	8,0%	27	5	18,5%						
72 Publicistika, knihovnictví a informatika							25	2	8,0%			
75 Pedagogika, učitelství a sociální péče							168	12	7,1%	45	3	6,7%
78 Obecné odborná příprava							187	6	3,2%			
82 Umění a užité umění	30	2	6,7%	104	16	15,4%	75	5	6,7%	81	5	6,2%
Gymnaziální vzdělání - K							1423	41	2,9%			

Moravskoslezský kraj	Střední vzdělání s výučním listem - E, H			Střední odborné vzdělání s MZ a odborným výcvikem - L/0; Nástavbové vzdělání - L/5			Střední odborné vzdělání s maturitní zkouškou - M			Vyšší odborné vzdělání - N		
	Abs07	NZ	mNZ	Abs07	NZ	mNZ	Abs07	NZ	mNZ	Abs07	NZ	mNZ
duben 2008												
Celkem	4653	470	10,1%	1987	228	11,5%	5894	502	8,5%	473	31	6,6%
16 Ekologie a ochrana životního prostředí							79	9	11,4%			
21 Hornictví, hutnictví a slévárnictví	35	3	8,6%	26	0	0,0%	26	1	3,8%			
23 Strojírenství a strojírenská výroba	910	57	6,3%	213	15	7,0%	458	19	4,1%	11	0	0,0%
26 Elektrotech., telekom. a výpočet. technika	436	14	3,2%	481	42	8,7%	661	41	6,2%	6	0	0,0%
28 Technická chemie a chemie silikátů							110	6	5,5%			
29 Potravinářství a potravinářská chemie	207	18	8,7%	6	0	0,0%						
31 Textilní výroba a oděvnictví	81	11	13,6%	36	10	27,8%	70	12	17,1%			
32 Kožed. a obuv. výroba a zprac. plastů												
33 Zprac. dřeva a výroba hudeb. nástrojů	304	21	6,9%	41	2	4,9%						
34 Polygrafie, zpr. papíru, filmu, fotografie	28	6	21,4%				21	1	4,8%			
36 Stavebnictví, geodézie a kartografie	360	35	9,7%	26	2	7,7%	303	25	8,3%			
37 Doprava a spoje							95	9	9,5%			
39 Speciální a interdisciplinár. tech. obory							80	4	5,0%	0	1	-
41 Zemědělství a lesnictví	263	33	12,5%	49	4	8,2%	225	22	9,8%			
43 Veterinářství a veterinární prevence												
53 Zdravotnictví	36	3	8,3%				524	5	1,0%	20	2	10,0%
61 Filozofie, teologie												
63 Ekonomika a administrativa	115	14	12,2%	36	9	25,0%	1172	115	9,8%	101	13	12,9%
64 Podnikání v oborech, v odvětvích				471	61	13,0%	407	68	16,7%	23	0	0,0%
65 Gastronomie, hotelnictví a turismus	1124	151	13,4%	201	20	10,0%	457	55	12,0%	161	7	4,3%
66 Obchod	405	57	14,1%	280	37	13,2%				16	1	6,3%
68 Právo, právní a veřejnosprávní činnost							323	44	13,6%	33	2	6,1%
69 Osobní a provozní služby	349	47	13,5%	106	21	19,8%						
72 Publicistika, knihovnictví a informatika							19	1	5,3%			
75 Pedagogika, učitelství a sociální péče							267	33	12,4%	57	2	3,5%
78 Obecné odborná příprava							418	21	5,0%			
82 Umění a užité umění				15	3	20,0%	179	11	6,1%	45	2	4,4%
Gymnaziální vzdělání - K							3008	93	3,1%			

Informační systém o uplatnění absolventů škol na trhu práce (ISA)

Národní ústav odborného vzdělávání provozuje internetový informační systém ISA, který pomáhá zejména:

- ✚ žákům základních škol při volbě oboru vzdělání a výběru střední školy,
- ✚ žákům středních škol při rozhodování o pokračování ve vzdělávání a při přechodu na trh práce,
- ✚ výchovným-kariérovým poradcům a učitelům při poskytování kariérového poradenství a výuce témat Úvodu do světa práce,
- ✚ managementu škol při úpravách vlastní vzdělávací nabídky a tvorbě školních vzdělávacích programů,

Systém je přístupný na www.infoabsolvent.cz.

Informační systém o uplatnění absolventů škol na trhu práce (ISA) propojuje informace o školách a oborech vzdělání s poznatky o uplatnění absolventů škol na trhu práce a o potřebách zaměstnavatelů. Poskytuje rovněž informace o problémech se studiem a předčasných odchodech ze školy.

O vznik systému ISA se postaral Národní ústav odborného vzdělávání v rámci systémového projektu Ministerstva školství, mládeže a tělovýchovy **Vzdělávání – Informace - Poradenství (VIP Kariéra)**, který je financován z Evropského sociálního fondu a ze státního rozpočtu ČR.

ISA nabízí podrobná data o školách a oborech v jejich vzdělávací nabídce, obsahuje i multimediálního průvodce volbou povolání.

ISA obsahuje informace založené na analýzách, které jsou určeny nejen pro žáky a zejména budoucí absolventy středních a vyšších škol, ale i pro management a pedagogy škol pro jejich orientaci v problematice situace na trhu práce.

Informace poskytované systémem ISA vycházejí z podrobných analýz, které se připravují v Národním ústavu odborného vzdělávání v rámci projektu VIP Kariéra. Především jde o každoročně prováděné **rozborů nezaměstnanosti absolventů škol**, z nichž je možné zjistit obory, jejichž absolventi mají v současnosti výraznější problémy s uplatněním na trhu práce, i to, jak se v tomto směru situace vyvíjí. ISA využívá i poznatků, vyplývajících ze **šetření mezi pracovníky úřadů práce**. Na základě jejich zkušeností je totiž možné identifikovat konkrétní problémy absolventů škol při hledání práce či problematické i perspektivní obory vzdělání.

Pro účely nového informačního systému jsou zjišťovány i **názory zaměstnavatelů, pracovníků personálních agentur a provádí se analýza inzerce**. Tato šetření přinášejí představu o tom, jaké jsou vlastně potřeby zaměstnavatelů, jaké jsou jejich kvalifikační požadavky a jaké dovednosti by absolventi měli mít, pokud se chtějí v praxi dobře uplatnit.

Další analýzy, které jsou zde využity, se věnují **přechodu absolventů ze střední školy** do praxe či do terciárního vzdělávání. Lze z nich poznat, jak jsou absolventi připraveni pro vstup na trh práce a výkon své profese, což představuje zpětnou vazbu i pro vzdělávací nabídku a vzdělávací programy středních a vyšších odborných škol.

